

RAPORT O STANIE GMINY ŚWIDNICA

2018

ŚWIDNICA, 2019

URZĄD GMINY ŚWIDNICA

ul. Głowackiego 4
58-100 Świdnica

tel. / fax +48-74- 852-30-67

<http://www.gmina.swidnica.pl>

e-mail: urząd@gmina.swidnica.pl

ZESPÓŁ AUTORSKI

dr Jerzy Tutaj

mgr inż. Karolina Drewnicka

we współpracy z Urzędem Gminy Świdnica

RAPORT O STANIE GMINY ŚWIDNICA

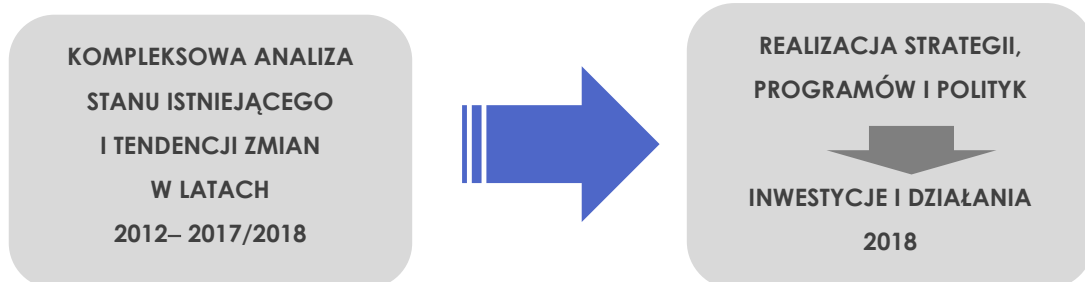
WPROWADZENIE	3
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	5
1.1. Położenie administracyjne	5
1.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna	5
2. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRUKTURAMI SAMORZĄDU	8
2.1. Organizacja systemu zarządzania gminą	8
2.2. Dokumenty strategiczne i programowe	9
2.3. Uchwały Rady Gminy	16
2.4. Promocja gminy	20
3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	21
3.1. Tło geograficzne	21
3.2. Dokumenty	23
3.3. Inwestycje i działania 2018	23
4. DEMOGRAFIA I MIESZKALNICTWO	26
4.1. Ludność	26
4.2. Mieszkalnictwo	27
4.3. Finansowanie	29
4.4. Inwestycje i działania 2018	30
5. GOSPODARKA I RYNEK PRACY	31
5.1. Bezrobocie	31
5.2. Przedsiębiorczość	32
5.3. Atrakcyjność inwestycyjna	35
6. OŚWIATA I WYCHOWANIE	37
6.1. Żłobki	37
6.2. Wychowanie przedszkolne	37
6.3. Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne	38
6.4. Finansowanie	39
6.5. Dokumenty	40
6.6. Inwestycje i działania 2018	40
7. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	44
7.1. Kultura	44
7.2. Zabytki	45
7.3. Finansowanie	47
7.4. Dokumenty	48
7.5. Inwestycje i działania 2018	48
8. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA	50
8.1. Atrakcyjność turystyczna	50
8.2. Szlaki turystyczne	51
8.3. Sport i rekreacja	52
8.4. Finansowanie	54
8.5. Inwestycje i działania 2018	55
9. OCHRONA ZDROWIA	58
9.1. Infrastruktura ochrony zdrowia	58
9.2. Finansowanie	58
9.3. Dokumenty	59
9.4. Inwestycje i działania 2018	59

10. POMOC SPOŁECZNA	61
10.1. Pomoc społeczna	61
10.2. Świadczenia na rzecz rodziny	63
10.3. Finansowanie	64
10.4. Dokumenty	64
10.5. Inwestycje i działania 2018	64
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	66
11.1. Policja i Straż Pożarna	66
11.2. Finansowanie	67
11.3. Inwestycje i działania 2018	67
12. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	68
12.1. Transport drogowy	68
12.2. Transport kolejowy	69
12.3. Transport zbiorowy	69
12.4. Transport lotniczy	69
12.5. Drogi rowerowe	69
12.6. Finansowanie	70
12.7. Inwestycje i działania 2018	71
13. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	77
13.1. Sieć wodociągowa	77
13.2. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków	78
13.3. Sieć energetyczna i oświetlenia	80
13.4. Sieć gazowa	81
13.5. Sieć ciepłownicza	82
13.6. Odnawialne źródła energii	82
13.7. Gospodarka odpadami	82
13.8. Łączność	85
13.9. Finansowanie	86
13.10. Dokumenty	87
13.11. Inwestycje i działania 2018	87
14. PLANOWANIE PRZESTRZENNE	90
14.1. Planowanie miejscowe	90
14.2. Dokumenty	90
14.3. Decyzje administracyjne	94
14.4. Inwestycje i działania 2018	94
15. WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	96
15.1. Współpraca wewnętrzna	96
15.2. Współpraca zewnętrzna	98
15.3. Dokumenty	99
15.4. Inwestycje i działania 2018	99
16. GOSPODARKA FINANSOWA I WARTOŚĆ MIENIA	100
16.1. Budżet gminy	100
16.2. Budżet partycypacyjny	112
16.3. Stan mienia	117
ŹRÓDŁA INFORMACJI	121
INDEKS TABEL	122
INDEKS WYKRESÓW	124
INDEKS SCHEMATÓW	124

WPROWADZENIE

Zarządzanie strategiczne. Kompleksowa wiedza o przestrzeni i gospodarce stanowi fundament optymalnego zarządzania, w tym dystrybucji środków, i pozwala na wsparcie procesów decyzyjno-strategicznych. Monitoring sytuacji społeczno-gospodarczej i istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego gminy, oparty na statystyce, umożliwi bowiem uchwycenie zachodzących zmian, lepszą ocenę szans i zagrożeń oraz zidentyfikowanie przyczyn zjawisk negatywnych, a także sformułowanie niezbędnych działań korygujących. Posiadanie przez samorząd lokalny aktualnej informacji o swoich zasobach, o tym jak przedstawiają się poszczególne obszary funkcjonowania gminy oraz o mieszkańcach i ich pracy, jest obecnie niezbędne również dla potencjalnych inwestorów, rodzimych przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i samych mieszkańców, którzy chcąc podejmować racjonalne i efektywne decyzje podpierają się aktualnymi danymi.

Dokument **Raportu o stanie Gminy Świdnica 2018**, opracowany zgodnie z nowelizacją¹ Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym², stanowi raport otwarcia dla kolejnych raportów o stanie gminy, które rokrocznie będą przedstawiać podsumowanie działalności wójta, a w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu partycypacyjnego. Przedmiotowy dokument, w postaci zestawienia najważniejszych danych o samorządzie, stanowi swoiste kompendium wiedzy o sytuacji na terenie gminy. Raport zawiera szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego i w syntetycznym ujęciu wskazuje jej główne uwarunkowania przestrzenne oraz tendencje rozwojowe. Porównanie z latami poprzednimi daje natomiast możliwość analizy zmian społeczno-gospodarczych, które dokonały się na przestrzeni lat, oraz zachodzących tendencji rozwojowych. Prezentacja aktualnej, wewnętrznej i zewnętrznej, sytuacji gminy w poszczególnych dziedzinach funkcjonowania pozwala również wskazać wyzwania, jakie stoją przed jednostką w kolejnych latach. Dokument Raportu będzie więc przydatny przy kształtowaniu polityk rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego gminy oraz przy opracowywaniu analiz i studiów dla potrzeb władz samorządowych. Raport będzie stanowić narzędzie zarządzania umożliwiające efektywne planowanie, alokację środków, okresową ocenę i dostosowanie podejmowanych działań zgodnie ze zmieniającymi się warunkami społeczno-gospodarczymi i zdiagnozowanymi potrzebami. Zawarta w nim wielowymiarowa analiza pozwalająca na identyfikację sił, słabości, szans i zagrożeń rozwoju gminy może również zostać wykorzystana w dalszej analizie strategicznej. Natomiast wskazane inwestycje i działania zrealizowane w 2018 roku prezentują działalność wójta podejmowaną w zakresie rozwoju gminy oraz realizacji polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu partycypacyjnego.

¹ Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz.U. 2018 poz. 130).

² Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349 i 1432.

Zakres tematyczny. Raport o stanie gminy Świdnica zawiera wielowymiarową analizę społeczną, ekonomiczną, przestrzenną, infrastrukturalną i instytucjonalną oraz szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania gminy. Obejmuje między innymi prezentację procesów zachodzących w gospodarce narodowej z uwzględnieniem zjawisk istotnych z punktu widzenia rozwoju: procesów demograficznych, tendencji na rynku pracy i zachowań podmiotów gospodarczych. W 14 blokach tematycznych prezentuje on informacje o stanie zagospodarowania i trendach rozwojowych oraz porównuje je do wielkości powiatowych, regionalnych i krajowych. Informacje zostały podzielone na bloki tematyczne obejmujące takie obszary jak:

- środowisko przyrodnicze
- demografia i mieszkalnictwo
- gospodarka i rynek pracy
- oświata i wychowanie
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego
- turystyka, sport i rekreacja
- ochrona zdrowia
- pomoc społeczna i bezpieczeństwo publiczne
- komunikacja i transport
- infrastruktura techniczna
- współpraca wewnętrzna i zewnętrzna
- planowanie przestrzenne
- gospodarka finansowa i wartość mienia
- system zarządzania strukturami samorządu

Analizowane obszary zawierają ponadto informację na temat finansowania. Statystyczny obraz gminy zaprezentowany został w oparciu o zestaw wskaźników zarówno w układzie tabelarycznym, jak i w postaci wykresów.

Zakres czasowy. Raport o stanie gminy został opracowany przy wykorzystaniu najbardziej aktualnych danych pochodzących ze statystyki publicznej (GUS, BDL) oraz w oparciu o informacje i materiały uzyskane z działów urzędu, gminnych jednostek organizacyjnych i innych instytucji działających na terenie gminy. Ocena zjawisk i zmian zagospodarowania dokonana została poprzez porównanie stanu z obecnego, tj. głównie roku 2018 lub 2017 przy braku dostępu do aktualniejszych danych, ze stanem z roku 2012. Pozwoliło to na przedstawienie aktualnej informacji o stanie zagospodarowania i rozwoju społeczno-gospodarczym jednostki terytorialnej oraz wskazanie najistotniejszych tendencji zmian zachodzących na jej terenie.

Wykaz użytych skrótów:

GOKSiR	Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji	PIG	Państwowy Instytut Geologiczny
DWKZ	Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków	RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
DZMiW	Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	RPOWD	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego
GUS	Główny Urząd Statystyczny	RWD	Ramowa Dyrektywa Wodna
IUNG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach	SUiKZP	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
JCWP	Jednolite Części Wód Powierzchniowych	UE	Unia Europejska
MPZP	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Położenie administracyjne

Gmina Świdnica zlokalizowana jest w zachodniej Polsce, w południowej części województwa dolnośląskiego, na terenie powiatu świdnickiego. Położona jest wokół miasta Świdnica, będącego jej siedzibą administracyjną. Od północy graniczy z gminami Jaworzyna Śląska i Żarów, od wschodu z gminami Marcinowice i Dzierżonów, od południa z gminą Pieszycy i gminą Walim, natomiast od zachodu z miastem Wałbrzych i Świebodzice. Gmina położona jest około 53 km od stolicy regionu – Wrocławia, w pobliżu głównych miast: Dzierżonów 19 km, Wałbrzych 20 km, Legnica 58 km i Jelenia Góra 63 km.

POWIERZCHNIA: 20 784 ha

ODLEGŁOŚCI: 53 km Wrocław

63 km Jelenia Góra

58 km Legnica

20 km Wałbrzych

19 km Dzierżonów

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE:

50°51'N 16°30'E

SCHEMAT 1. Położenie gminy na tle Polski, województwa dolnośląskiego i powiatu świdnickiego oraz podział na sołectwa [2018].

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.gmina.swidnica.pl.

Zewnętrzne powiązania komunikacyjne gminy zapewnia droga krajowa nr 35 (relacji: Wrocław – Świdnica – Świebodzice – Wałbrzych – Mieroszów – granica państwa), drogi wojewódzkie nr: 379 (Wałbrzych – Świdnica) i 382 (Legnica – Nysa) oraz przebiegająca w odległości około 30 km autostrada A4, będąca częścią europejskiego szlaku komunikacyjnego E-40, a także duży węzeł kolejowy w Jaworzynie Śląskiej zlokalizowany w odległości około 10 km od gminy. Najbliższe lotnisko – w Mirosławicach – oddalone jest o około 25 km, natomiast Port Lotniczy Wrocław-Strachowice o około 53 km.

1.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Gmina Świdnica w swoich granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię 20 784 ha, co stanowi 28% powiatu świdnickiego i zalicza ją do gmin dużej wielkości. Gmina Świdnica podzielona jest na 33 sołectwa, a ludność zamieszkuje w 35 wsiach: Bojanice, Boleścin, Burkatów, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Gogołów, Grodziszczce, Jagodnik, Jakubów, Komorów, Krzczonów, Krzyżowa, Lubachów, Lutomia Dolna, Lutomia Górna, Lutomia Mała, Makowice, Miłochów, Modliszów, Mokrzeszów, Niegoszów, Opoczka, Panków, Pogorzala, Psenno, Słotwina, Stachowice, Stachowiczki, Sulisławice, Wieruszów, Wilków, Wiśniowa, Witoszów Dolny, Witoszów Górny i Zawiszów.

Największa liczba ludności zamieszkuje miejscowości sąsiadujące z miastem Świdnica: Pszenno (1,7 tys. osób; blisko 10,2% populacji gminy), Witoszów Dolny (1,4 tys. osób; 8,8%), Słotwina (1,1 tys. osób; 6,6%) oraz miejscowości położone na obrzeżach gminy, takie jak: Mokrzyszów (1 tys. osób; 6,3%) i Lutomia Górna (1 tys. osób; 6,1%). W latach 2012-2018 największy wzrost liczby mieszkańców odnotowano w Witoszowie Dolnym (+117 osób), Słotwinie (+111 osób), Burkatowie (+103 osoby) oraz Pszennie (+97 osób). Natomiast największy odpływ ludności nastąpił w miejscowościach: Mokrzyszów (-55 osób), Lutomia Dolna (-32 osoby) oraz Lutomia Górna (-26 osób).

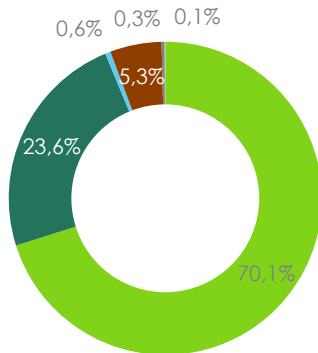
Tabela 1. Wykaz miejscowości i liczba stałych mieszkańców [2012-2018].

Lp.	Nazwa miejscowości	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018
1.	Bojanice	488	483	485	477	476	480	476	-2,5%↓
2.	Boleścin	607	618	614	631	643	636	634	4,4%↑
3.	Burkatów	603	624	645	664	671	682	706	17,1%↑
4.	Bystrzyca Dolna	649	674	675	674	683	689	688	6,0%↑
5.	Bystrzyca Górna	652	640	665	668	664	662	647	-0,8%↓
6.	Gogołów	320	327	333	330	330	328	322	0,6%↑
7.	Grodziszcze	907	910	911	927	923	918	909	0,2%↑
8.	Jagodnik	345	347	348	349	344	348	349	1,2%↑
9.	Jakubów	103	102	104	106	99	95	92	-10,7%↓
10.	Komorów	733	747	754	752	753	754	759	3,5%↑
11.	Krzczonów	305	299	296	293	292	302	301	-1,3%↓
12.	Krzyżowa	234	233	230	223	226	229	232	-0,9%↓
13.	Lubachów	411	424	428	435	433	428	421	2,4%↑
14.	Lutomia Dolna	844	837	839	837	828	827	812	-3,8%↓
15.	Lutomia Górna	1 049	1 045	1 044	1 044	1 039	1 036	1 023	-2,5%↓
16.	Lutomia Mała	79	81	78	78	72	71	71	-10,1%↓
17.	Makowice	265	256	256	258	256	253	252	-4,9%↓
18.	Miłochów	224	227	225	225	222	229	222	-0,9%↓
19.	Modliszów	200	196	187	187	183	184	181	-9,5%↓
20.	Mokrzyszów	1 107	1 109	1 082	1 088	1 086	1 064	1 052	-5,0%↓
21.	Niegoszów	127	130	122	126	128	120	119	-6,3%↓
22.	Opczka	250	250	262	266	258	259	260	4,0%↑
23.	Panków	240	240	241	240	242	240	243	1,3%↑
24.	Pogorzała	257	253	277	279	278	281	282	9,7%↑
25.	Pszenno	1 609	1 647	1 653	1 651	1 657	1 678	1 706	6,0%↑
26.	Słotwina	990	1 021	1 051	1 059	1 061	1 091	1 101	11,2%↑
27.	Stachowice	146	149	151	153	164	167	169	15,8%↑
28.	Stachowiczki	66	65	65	68	70	69	72	9,1%↑
29.	Sulistawice	108	108	109	108	107	107	106	-1,9%↓
30.	Wieruszów	109	108	105	110	108	117	124	13,8%↓
31.	Wilków	341	342	340	340	334	336	335	-1,8%↓
32.	Wiśniowa	208	205	203	204	209	208	200	-3,8%↓
33.	Witoszów Dolny	1 357	1 364	1 401	1 439	1 444	1 458	1 474	8,6%↑
34.	Witoszów Górny	319	321	328	333	327	319	315	-1,3%↓
35.	Zawiszów	113	112	111	118	111	110	106	-6,2%↓
	Ogółem:	16 365	16 494	16 618	16 740	16 721	16 775	16 761	2,4%↑

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica.

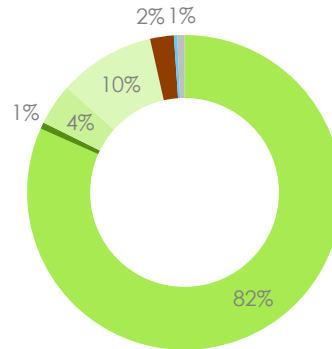
Blisko 3/4 obszaru gminy zajmują użytki rolne (14 574 ha; 70,1% powierzchni gminy). Znaczącą część powierzchni stanowią również grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (4 909 ha; 23,6%). Tereny zabudowane i zurbanizowane zajmują 1 107 ha; 5,3%). Tereny mieszkaniowe to 189 ha (17,1%), natomiast tereny przemysłowe 58 ha (5,2%) oraz tereny rekreacji 49 ha (4,4%). Pozostałe tereny zabudowane stanowią inne tereny zabudowane (34 ha; 3,1%), użytki kopalne (7 ha; 0,6%) oraz tereny niezabudowane (6 ha; 0,5%). Wśród użytków rolnych dominują grunty orne (11 899 ha; 81,6% powierzchni użytków rolnych).

WYKRES 1. Powierzchnia geodezyjna wg kierunków wykorzystania [2014].

- użytki rolne
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione
- grunty pod wodami
- grunty zabudowane i zurbanizowane
- nieużytki
- tereny różne

WYKRES 2. Struktura powierzchni użytków rolnych [2014].

- grunty orne
- sady
- łąki trwałe
- pastwiska trwałe
- grunty rolne zabudowane
- grunty pod stawami
- grunty pod rowami

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRUKTURAMI SAMORZĄDU

2.1. Organizacja systemu zarządzania gminą

Mieszkańcy gminy Świdnica tworzą z mocy prawa **lokalną wspólnotę samorządową**. Organami samorządu gminy jest **Rada Gminy** (15 Radnych) – organ stanowiący i kontrolny wykonujący swoje zadania przy pomocy 6 statutowych komisji oraz **Wójta Gminy** pełniącego rolę organu wykonawczego. Kontakty władz samorządowych z mieszkańcami zapewniane są zarówno w sposób zinstytucjonalizowany, poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, szkołami, itd., jak również poprzez bezpośrednie spotkania władz z mieszkańcami, przyjmowanie wniosków i skarg, dyżury pełnione przez radnych oraz wyspecjalizowane służby Urzędu Gminy, a także za pośrednictwem mediów.

Organ uchwałodawczy. Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym na terenie Gminy Świdnica. W ramach swoich kompetencji rada podejmuje uchwały o charakterze prawnym, w tym przepisy gminne, budżet gminy, uchwały o wyborze członków organów gminy. Do właściwości rady należą wszystkie sprawy będące w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Organizację wewnętrzną i tryb pracy rady i jej organów określa statut gminy.

Radni Gminy Świdnica VII kadencji 2014-2018:

– Regina Adamska – Przewodnicząca Rady Gminy	– Kazimierz Korta
– Eligiusz Janasik – Wiceprzewodniczący Rady Gminy	– Marek Lisowski
– Janusz Maruda – Wiceprzewodniczący Rady Gminy	– Lucyna Mroczek
– Teresa Bąk	– Beata Szyszka
– Piotr Błaszko	– Łukasz Świeczko
– Szymon Gumny	– Jadwiga Wicher
– Zbigniew Karnowski	– Daniel Wieczorek
	– Tadeusz Żuberek

Radni Gminy Świdnica VIII kadencji 2018-2023:

– Regina Adamska – Przewodnicząca Rady Gminy Świdnica	– Eligiusz Janasik
– Daniel Wieczorek – Wiceprzewodniczący Rady Gminy	– Kazimierz Korta
– Arkadiusz Piaseczny – Wiceprzewodniczący Rady Gminy	– Lucyna Mroczek
– Teresa Bąk	– Piotr Okoniewski ³
– Bronisław Dratwa	– Beata Szyszka
– Paweł Dziurdzia	– Łukasz Świeczko
– Roman Jadach	– Jadwiga Wicher
	– Tadeusz Żuberek

Komisje Rady Gminy Świdnica: Komisja Rewizyjna, Komisja Skarg, Wniosków i Petycji, Komisja Budżetu i Finansów, Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki, Komisja Gospodarki Komunalnej, Przestrzennej i Budownictwa, Komisja Rolnictwa, Zdrowia i Ochrony Środowiska.

Organ wykonawczy. Wójt Gminy stanowi organ wykonawczy Rady Gminy. Zgodnie z ustawą wykonuje on uchwały rady oraz zadania gminy określone przepisami prawa, m.in.: gospodarowanie mieniem gminy, wykonywanie budżetu, zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

³ Wygaśnięcie mandatu radnego Rady Gminy Świdnica na podstawie Postanowienia Nr 1/2019 Komisarza Wyborczego w Wałbrzychu I z dnia 17 stycznia 2019 r.

Obecnie w organem wykonawczym jest Wójt Gminy – Teresa Mazurek, która nadzoruje zadania realizowane przez przydzielone im działy Urzędu Gminy i pośrednio podporządkowane gminne jednostki organizacyjne oraz wydzielone stanowiska.

Jednostki organizacyjne Gminy Świdnica:

- Szkoła Podstawowa w Bystrzycy Górnej
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Grodziszczu
- Szkoła Podstawowa w Lutomi Dolnej
- Szkoła Podstawowa w Mokrzeszowie
- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Pszennie
- Szkoła Podstawowa im. Ludwiki Wawrzyńskiej w Witoszowie Dolnym
- Przedszkole w Bystrzycy Dolnej
- Przedszkole "Bajkowa Dolinka" w Pszennie
- Przedszkole w Witoszowie Dolnym
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Lubachowie
- Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji
- Gminny Zespół Oświaty w Świdnicy
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Biblioteka Publiczna

oraz Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

2.2. Dokumenty strategiczne i programowe

Zgodnie z przyjętą do realizacji w 2014 roku **Strategią Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2014-2020**, rozwój gminy Świdnica koncentruje się na aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców w obszarze rolnictwa i turystyki. Z zachowaniem zasady lokalnego partnerstwa jego kierunki wyznaczają strategiczne wyzwania i priorytety oraz sposoby ich realizacji. Określają więc podstawowe wartości, na których opiera się polityka władz samorządowych gminy. Formułując wiązkę celów rozwojowych dla gminy Świdnica skoncentrowano się przede wszystkim na wskazaniu komplementarnych celów strategicznych, których realizacja zapewni niwelację pozornych sprzeczności oraz harmonijny, długookresowy i zrównoważony rozwój. W dokumencie Strategii przyjęte zostały następujące kierunki rozwoju gminy:

INTEGRACJA GMINY Z REGIONEM

1. Tożsamość i wzmocnienie więzów łączących mieszkańców gminy z regionem. To konsekwentna odbudowa tradycji kulturowych i historycznych, integracja działań, partnerskie projekty.
2. Nowoczesna sieć komunikacyjna. - to wspólna polityka z Gminą Miejską Świdnica oraz konsekwentna odbudowa parametrów jakościowych gminnego układu dróg kołowych. Rozwój komunikacji kolejowej będzie kontynuowany w ramach realnych regionalnych projektów o charakterze turystyczno-rekreacyjnym.
3. Doskonalenie sieci usług publicznych - to doskonalenie sieci usług publicznych realizowane poprzez wdrażanie wykształconego systemu urbanistycznego i nowoczesnych rozwiązań organizacyjnych. Oczekiwany efektem jest podnoszenie poziomu ich jakości i dostępności dla społeczeństwa gminy i jej gości.
4. Sprawny system przepływu informacji - to koordynacja polityki rozwoju przestrzennego z granicznymi gminami i samorządem powiatowym. Umieszczenie gminy w zorganizowanych systemach informacyjnych jest podstawą skutecznej promocji i efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału.
5. Współpraca samorządów - to otworzenie zwięzku gmin i powiatów w zlewni rzeki Bystrzycy oraz współpraca z Stowarzyszeniem Gmin Gór Sowich, Stowarzyszeniem Gmin Książańskich jako fundament koordynacji lokalnej polityki rozwoju.
6. Promocja- niezbędnym warunkiem realizacji programu działań i rozwoju jest pozyskiwanie partnerów do współpracy. Wspólne działanie z Miastem Świdnica w ramach projektu „Partnerstwo świdnickie” zwiększy potencjał i skuteczność promocji i lobby na rzecz skoordynowanej lokalnej polityki rozwoju.

AWANS CYWILIZACYJNY

1. Edukację rozumiemy jako skuteczne i optymalne wykorzystanie istniejących zasobów ludzkich pod kątem rzeczywistych potrzeb. Zamierzamy opracować i wdrożyć Samorządowy Programu Edukacji i Oświaty.
2. Humanizacja środowiska, którą będziemy realizować poprzez skoordynowaną politykę rozwoju przestrzennego gminy wyrażającą się min. poprzez stosowanie zasady oceny wspólnego efektu oraz wspólnych uzgodnień inwestycyjnych z realnymi możliwościami uzbrojenia terenu. Bezwzględny priorytet to wszelkie inicjatywy i projekty sprzyjające ochronie środowiska a szczególnie czystości wody.
3. Kultura rozumiemy jako ochronę krajobrazu kulturowego, historycznych układów urbanistycznych oraz rewitalizację zespołów rezydencjonalnych. Jest to świadome działanie mające na celu odbudowę historycznej specyfiki i tradycyjnych form uprawiania sztuki, sprzyjające podnoszeniu poziomu atrakcji turystycznych i rozwojowi różnych form przedsiębiorczości np.: agroturystyka.
4. Praworządność to priorytetowe wspieranie inicjatyw rozwijających zainteresowania i bezpieczeństwo publiczne, szczególnie wśród młodzieży. Świadomość bezpieczeństwa to podstawa atrakcyjności gminy.
5. Zdrowie i rekreacja to bezwzględny priorytet szczególnie skierowany do młodzieży. Profilaktyka, aktywne formy spędzania wolnego czasu, stworzenie warunków do uprawiania sportu przez młodzież są miarą poprawy stopnia zdrowotności społeczeństwa a zarazem gwarantem lepszego wykorzystania istniejącego potencjału intelektualnego i gospodarczego gminy.

WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I INNOWACJI.

1. Strategia gospodarcza - przyjmujemy, że rozwój infrastruktury technicznej i przedsiębiorczości wyraża się w tworzeniu trwałych miejsc pracy. Jest priorytetem gwarantującym stabilizację i bezpieczeństwo naszego życia.
2. Politykę inwestycyjną realizujemy zgodnie z założeniami studium przestrzennego zagospodarowanie. Optymalne planowanie lokalizacji inwestycji wspólnie z zainteresowanymi partnerami jest racjonalnym społecznie i ekonomicznie działaniem.
3. Polityka zatrudnienia - lokalna polityka zatrudnienia koncentruje się na dokładnej diagnozie stanu istniejącego, ciągłym monitoringu przyczyn i zagrożeń oraz wdrażaniu aktywnych form zwalczania bezrobocia, dostosowanych do specyfiki terenów wiejskich.
4. Innowacje - budowanie strategii rozwoju gospodarczego i społecznego opiera się podjęciu współpracy z ośrodkami postępu technicznego i społecznego. Uzyskany efekt to wiedza, umiejętność i kompetencja gwarantująca wzrost konkurencyjności i jakości.
5. Pozyskiwanie zasobów – Gmina nie dysponuje kapitałem pozwalającym na swobodny rozwój. Warunkiem jego realizacji jest zidentyfikowanie, zorganizowanie i skoordynowanie działań mających na celu pozyskiwania zewnętrznych, pozabudżetowych źródeł finansowania rozwoju.

W 2018 roku na obszarze gminy Świdnica obowiązywały następujące dokumenty strategiczne i programowe:

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY		
	Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca	Realizacja 2018
DOKUMENTY STRATEGICZNE	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2014 - 2020	Uchwała nr LXIII/557/2014 Rady Gminy Świdnica z dnia 24 października 2014 r.	✓ Rozdziały 3-16, w tym inwestycje i działania
OCHRONA ŚRODOWISKA	Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021	Uchwała nr XIII/90/2015 Rady Gminy Świdnica z dnia 10 września 2015 r.	✓ Rozdział 3 i 12, w tym inwestycje i działania
	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica	Uchwała na XX/167/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 stycznia 2016 r.	✓ Rozdziały 3, 4 i 12, w tym inwestycje i działania

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY		
	Program przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze	Uchwała nr LIV/485/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 25 stycznia 2018 r.	✓ Rozdział 3 i 12, w tym inwestycje i działania
	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi na terenie gminy Świdnica na 2018	Uchwała nr LVII/522/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 marca 2018 r.	✓ Rozdział 3, w tym inwestycje i zadania
OŚWIATA I WYCHOWANIE	Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020	Uchwała nr LVII/482/2014 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 maja 2014 r.	✓ Rozdział 6, w tym inwestycje i zadania
OCHRONA ZDROWIA	Program polityki zdrowotnej pn. „Profilaktyka stomatologiczna dla dzieci uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy Świdnica”	Uchwała nr LX/557/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 20 czerwca 2018 r.	✓ Rozdział 9, w tym inwestycje i zadania
	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na 2018 rok	Uchwała nr LI/471/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 14 grudnia 2017 r.	✓ Rozdział 9, w tym inwestycje i zadania
POMOC SPOŁECZNA	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2016-2020	Uchwała nr XXVI/208/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 kwietnia 2016 r.	✓ Rozdział 9 i 10, w tym inwestycje i zadania
	Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020	Uchwała nr LIV/484/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 25 stycznia 2018 r.	✓ Rozdział 9 i 10, w tym inwestycje i zadania
PLANOWANIE PRZESTRZENNE	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świdnica – edycja 2015	Uchwała nr XI/65/2015 Rady Gminy Świdnica z dnia 18 czerwca 2015 r.	✓ Rozdział 14, w tym inwestycje i zadania
WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	Program współpracy Gminy Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 rok	Uchwała nr L/449/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 23 listopada 2017 r.	✓ Rozdział 15, w tym inwestycje i zadania
REWITALIZACJA	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022	Uchwała nr XLVII/427/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 22.09.2017 r.	✓ Rozdziały 3-16, w tym inwestycje i działania
GOSPODARKA FINANSOWA	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Świdnica	Uchwała nr LI/469/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 14 grudnia 2017 r. z późn. zm.	✓ Rozdział 16, w tym inwestycje i zadania

Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2014–2020:

Lp.	Cel strategiczny	Priorytet	Realizacja 2018
1.	Poprawa stanu infrastruktury społecznej, technicznej i środowiskowej zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju.	Priorytet: Rozwój infrastruktury społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – Budowa krytej pływalni wraz z rozbudową o dwie sale dydaktyczne – Poprawa warunków nauczania poprzez zakup wyposażenia oraz rozbudowę infrastruktury edukacyjnej przy Gimnazjum w Witoszowie Dolnym – Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Świdnica: świetlicy wiejskiej w Witoszowie Dolnym oraz budynku oświaty i kultury w Bystrzycy Dolnej – Przebudowa i modernizacja obiektów szkolnych na terenie Gminy Świdnica – Zakup wyposażenia do przedszkola w Bystrzycy Dolnej – Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Gogołów + zakup wyposażenia – Budowa centrum rekreacji i integracji społeczności lokalnej w miejscowości Pszenno – Budowa szatni sportowej w Pszennie – Rozbudowa szatni piłkarskiej przy boisku sportowym w miejscowości Wiśniowa (GOKSIR) – Budowa otwartych stref aktywności na terenie Gminy Świdnica – Rozbudowa infrastruktury na obiekcie sportowym w Bystrzycy Dolnej – Modernizacja, budowa i doposażenie placów zabaw – Urządzenie ścieżki dydaktycznej przy Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie – Wykonanie projektu na ścieżkę zmysłów na boisku w Komorowie – Rozwój e-usług publicznych na terenie Gminy Świdnica
		Priorytet: Rozwój infrastruktury transportowej	<ul style="list-style-type: none"> – Budowa drogi rowerowej oraz wymiana części oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie Gminy Świdnica w celu ograniczenia niskiej emisji w obszarze Aglomeracji Wałbrzyskiej – Budowa i modernizacja dróg i chodników w gminie, w tym zagospodarowanie terenu przy budynku Urzędu Gminy: przebudowa dróg gminnych, tj.: 936,4 m.b. dróg w Boleścinie, 594,0 m.b. drogi w Bystrzycy Dolnej, 140 m.b. drogi w Bystrzycy Górnej, przebudowę mostu na Potoku Witoszówka w Pogorzale, budowa zatoki autobusowej w Lutomi Małej odwodnienie działki drogowej nr 820/4 w Mokrzyszowie. – Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Słotwinie – Przebudowa drogi powiatowej nr 2878D na odcinku Boleścin – Krzczonów – granica powiatu – etap III – Rozbudowa z przebudową ul. Kraszowickiej w Świdnicy – Odbudowa drogi gminnej nr 112508D w Makowicach – Odbudowa dróg gminnych nr 111809D i nr 111810D w Bojanicach (czerwiec 2009 r.) – Remonty, utrzymanie i budowa dróg gminnych: <ul style="list-style-type: none"> - naprawa gminnych dróg i placów w 32 wsiach: Boleścin, Burkatów, Jakubów, Witoszów Dolny, Witoszów Górny, Pszenno, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Opoczka, Jagodnik, Panków, Gogołów, Grodziszczce, Zawiszów, Słotwina, Pogorzała, Lubachów, Bojanice, Komorów, Krzyżowa, Krzczonów, Wilków, Makowice, Miłochów, Modliszów, Mokrzyszów, Wiśniowa, Sulistawice, Wieruszów, Lutomia Dolna, Lutomia Górna, Niegoszów oraz ul. Daleką w Pszennie na odcinku 450 mb, - oznakowanie dróg gminnych na terenie Gminy Świdnica - wykonanie zjazdu z drogi wewnętrznej dz. nr 27 w Pszennie - wykonanie utwardzenia nawierzchni kostką betonową w Pszennie dz. nr 26 oraz w Niegoszowie dz. nr 64

Lp.	Cel strategiczny	Priorytet	Realizacja 2018
			<ul style="list-style-type: none"> - opłacenie: wykonanie kosztorysów inwestorskich, koszenie poboczy oraz nadzory inwestorskie - opłaty za zajęcie pasa drogowego - Zakup nowych wiat przystankowych w Komorowie, Krzczonowie, Lubachowie, Miłochowie i Witoszowie Dolnym, eksploatacja i remonty przystanków autobusowych w Jakubowie, Lutomi Górnej i Mokreszowie oraz rozbiórki wiat w Komorowie, Krzczonowie i Witoszowie Dolnym - Budowa chodników przy drogach powiatowych na terenie Gminy Świdnica - Zapewnienie lokalnego transportu zbiorowego - Wykonanie dokumentacji projektowej do przebudowy drogi wojewódzkiej nr 382 w zakresie budowy chodnika w m. Boleścín wraz z zatokami autobusowymi - Wykonanie projektów w Gminie, w tym Sołectwo Lutomia Górna - Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę drogi pieszo-rowerowej w miejscowości Bystrzyca Dolna - Modernizacja oświetlenia ulicznego – uzupełnienie oświetlenie drogowe w Mokreszowie, wykonano linie oświetlenia drogowego w Bojanicach, Jagodniku, Krzyżowej i Wieruszowie, opłacono dokumentacje projektowe oświetlenia drogowego w Jagodniku, Miłochowie, Lutomi Górnej, Niegoszowie, Witoszowie Dolnym, Krzczonowie, Pogorzale, Opoczce, Wiśniowej i Słotwinie
		<p>Priorytet: Rozwój infrastruktury środowiska</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Budowa kanalizacji sanitarnej w Makowicach i Wilkowie wraz z kolektorem tłocznym - Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla aglomeracji Lutomia Dolna w ramach RPO ZIT AW na lata 2014-2020 - Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w Witoszowie Dolnym - Zadania inwestycyjne w ramach porządkowania gospodarki wodno- ściekowej w Gminie - Wykonanie nowego przepustu na rowie Kotarba w Mokreszowie - Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków - Utrzymanie estetyki wsi przez Sołectwa w ramach Funduszu Sołectkiego
<p>2.</p>	<p>Cel strategiczny 2. Dywersyfikacja i specjalizacja gospodarcza oparta na endogenicznym potencjale gminy</p>	<p>Priorytet: Rozwój funkcji turystycznorekreacyjnej gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Współpraca z Gminą Miasto Świdnica w zakresie projektu "budowa dróg rowerowych w Gminie Wiejskiej i Miejskiej Świdnica w celu redukcji niskiej emisji" - Wykonanie projektu na ścieżkę zmysłów na boisku w Komorowie - Promocja lokalnych produktów podczas eventów, targów turystycznych, - Rozwijanie współpracy partnerskiej i promocji turystycznej w ramach partnerstwa miast i gmin: Niemcy-Lamperheim, Blegia-Maldegem, Włochy – Adria, Francja – Ermont, Polska-Żukowo, - Publikacje obce: słowo wstępne do albumów turystycznych, przewodników turystycznych, kulinarnych, albumów poświęconych jubileuszowym wydarzeniom w regionie i województwie,
		<p>Priorytet: Aktywizacja</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekt "Aktywnie w Gminie Świdnica" - „Podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej” projekt realizowany w ramach działalności Lokalnej Grupy

Lp.	Cel strategiczny	Priorytet	Realizacja 2018
		gospodarcza przedsiębiorstw i ludności	Działania Szlakiem Granitu
		Priorytet: Promocja gospodarcza gminy	<ul style="list-style-type: none"> - Promocja oferty gospodarczej gminy - Udział w misjach gospodarczych organizowanych przez władze regionalne i agencje rozwoju przedsiębiorczości - Utrwalanie wizerunku gminy przyjaznej inwestorom - Mikroprojekt „Jak sąsiad z sąsiadem”
3.	Cel strategiczny 3. Wzrost poziomu życia mieszkańców oparty na współdziałaniu, współdecydowaniu i oddolnej aktywności	Priorytet: Zapewnienie godnego życia osobom starszym i niepełnosprawnym	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja programów profilaktycznych promujących zdrowy, aktywny tryb życia np. "Bądź swoim przyjacielem" - zapewnianie usług opiekuńczych w ramach świadczeń z pomocy społecznej w miejscu zamieszkania dla osób starszych, samotnych, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować, - cykliczne spotkania integracyjne dla seniorów na świetlicach wiejskich połączone z zajęciami sportowo-rekreacyjnymi, popularyzujące zdrowy tryb życia i odżywiania, jak również spotkania z dzielnicowymi mające na celu poprawę bezpieczeństwa i przeciwdziałanie przemocy, - promowanie idei zdrowego i aktywnego starzenia się, współdziałanie samorządów powiatu świdnickiego i dzierzoniowskiego oraz podejmowanie działań na rzecz seniorów w ramach Regionalnej Koalicji na Rzecz Zdrowego Starzenia Się.
		Priorytet: Polityka prorodzinna	- Festyn Rodzinny
		Priorytet: Przeciwdziałanie współczesnym problemom społecznym	- Projekt "Aktywnie w Gminie Świdnica"
		Priorytet: Kształcenie na wysokim poziomie, przygotowanie dzieci i młodzieży do funkcjonowania we współczesnym świecie	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa warunków nauczania poprzez zakup wyposażenia oraz rozbudowę infrastruktury edukacyjnej przy Gimnazjum w Witoszowie Dolnym - Równe szanse w Gminie Świdnica - Małe Bystrzaki – równe szanse przedszkolaków w Gminie Świdnica - Mikroprojekt „Tu i tam przyjaciół mam II” - Mikroprojekt „Jak sąsiad z sąsiadem” - Wspieranie uczniów ze specjalnymi potrzebami
		Priorytet: Profilaktyka zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja programu polityki zdrowotnej pn. „Profilaktyka stomatologiczna dla dzieci uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy Świdnica” - Bezpłatne badania mammograficzne - Bezpłatne badania skryningowe - Zakup sprzętu ratowniczego dla OSP z terenu gminy Świdnica
		Priorytet: Aktywizacja lokalnej społeczności	- Projekt "Aktywnie w Gminie Świdnica"

W 2018 roku zgodnie z **Programem ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021** realizowane były m.in. takie zadania jak:

- ✓ Promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych promujących walory środowiska przyrodniczego o charakterze cyklicznym (Zadanie 7.1.1)
- ✓ Prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej oraz przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych (Zadanie 7.1.7)
- ✓ Promocja uczestnictwa rolników w imprezach branżowych oraz tworzenia grup producenckich (Zadanie 7.3.1)

- ✓ Koordynowanie działań dotyczących upowszechniania zasad dobrych praktyk rolniczych oraz upraw ekologicznych (Zadanie 7.3.2)
- ✓ Promocja wykorzystywania terenów na cele energetyczne (Zadanie 7.3.3)
- ✓ Uwzględnianie obszarów i terenów górniczych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (Zadanie 7.4.1)
- ✓ Wyznaczania i wprowadzania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i innych dokumentów planistycznych granic obszarów zagrożenia powodzią oraz ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym (Zadanie 7.5.1)
- ✓ Doskonalenie systemu wczesnego ostrzegania przed zjawiskami hydrologicznymi oraz meteorologicznymi (Zadanie 7.5.2)
- ✓ Regulacja rowu Kotarba R-C w Mokrzyszowie (Zadanie 7.5.3)
- ✓ Budowa i modernizacja chodników, dróg gminnych i wewnętrznych (Zadanie 7.6.1)
- ✓ Utworzenie ścieżek rowerowych (Zadanie 7.6.4)
- ✓ Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne zwiększanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki (Zadanie 7.6.5.)
- ✓ Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Świdnica, w tym Komorów i Mokrzyszów (Zadanie 7.7.1)
- ✓ Kanalizacja gminy – poprawa stanu środowiska naturalnego i poprawa życia mieszkańców (Zadanie 7.7.2)
- ✓ Zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Zadanie 7.8.1)
- ✓ Zwiększenie udziału odzysku odpadów, a w szczególności przetwarzania w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury (Zadanie 7.8.2)
- ✓ Prowadzenie działalności edukacyjno-promocyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi (Zadanie 7.8.3)
- ✓ Gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest (Zadanie 7.8.4)
- ✓ Minimalizacja oddziaływania na środowisko osadów ściekowych poprzez prawidłowe ich zagospodarowanie (Zadanie 7.8.7)
- ✓ Realizacja zadań przewidzianych dla poprawy infrastruktury drogowej oraz organizacji ruchu w celu obniżenia emisji hałasu komunikacyjnego (Zadanie 7.9.1)

Na terenie gminy Świdnica realizowany jest **Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica**, którego głównym założeniem jest przyczynienie się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do 2020 roku, tj. zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zmniejszenie zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez zwiększenie efektywności energetycznej w 2020 roku o 20% oraz poprawy jakości powietrza. Natomiast w dokumencie **Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022** wyznaczone zostały obszary wymagające interwencji oraz wsparcia, ze względu na występowanie, w różnych formach i z relatywnie dużym nasileniem, problemów w sferze społecznej, gospodarczej czy infrastrukturalnej. Zgodnie z programem na ich terenie podejmowane są zintegrowane działania na rzecz lokalnych społeczności mające na celu: wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców sprzyjający inkluzji aktywności lokalnej, aktywizację gospodarczą i stworzenie trwałych podstaw rozwoju oraz sanację przestrzeni publicznej i prywatnej oraz dostosowanie infrastruktury do aktualnych potrzeb mieszkańców. Działania i inwestycje zrealizowane w 2018 roku w ramach wdrażania poszczególnych kierunków rozwoju Strategii oraz branżowych dokumentów programowych wskazane zostały w poszczególnych rozdziałach raportu.

2.3. Uchwały Rady Gminy

Lp.	Numer i nazwa uchwały	Stan realizacji 2018
1	Uchwała nr LIII/479/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
2	Uchwała nr LIV/480/2018 w sprawie zmiany WPF Gminy Świdnica	Wykonana
3	Uchwała nr LIV/481/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
4	Uchwała nr LIV/482/2018 w sprawie ustalenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych prowadzonych przez Gminę Świdnica	Wykonana
5	Uchwała nr LIV/483/2018 w sprawie trybu rozliczania dotacji udzielanych niepublicznym przedszkolom i innym formom wychowania przedszkolnego	Wykonana
6	Uchwała nr LIV/484/2018 w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020	Wykonana Realizacja programu w toku
7	Uchwała nr LIV/485/2018 w sprawie szczegółowych warunków udzielania dotacji celowej w 2018 roku na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	Wykonana
8	Uchwała nr LIV/486/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zniesienie współwłasności w nieruchomości zabudowanej położonej w Lutomi Dolnej, stanowiącej działkę 72	Wykonana
9	Uchwała nr LIV/487/2018 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Panków	Wykonana Procedura w toku
10	Uchwała nr LIV/488/2018 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Słotwina	Wykonana Procedura w toku
11	Uchwała nr LIV/489/2018 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru zawartego w granicach pasa drogowego we wsi Wiśniowa	Wykonana
12	Uchwała nr LIV/490/2018 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Makowice	Wykonana
13	Uchwała nr LIV/491/2018 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego we wsi Niegoszów	Wykonana
14	Uchwała nr LV/492/2018 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
15	Uchwała nr LV/493/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
16	Uchwała nr LV/494/2018 w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Świdnickiemu z przeznaczeniem na realizację zadania publicznego związanego z budową chodnika	Wykonana
17	Uchwała nr LV/495/2018 w sprawie uchwalenia Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych ŚGPK Sp. z o.o. na lata 2018-2023	Wykonana
18	Uchwała nr LV/496/2018 w sprawie zasad gospodarowania lokalami użytkowymi stanowiącymi własność Gminy Świdnica	Wykonana
19	Uchwała nr LV/497/2018 w sprawie zmiany Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok	Wykonana
20	Uchwała nr LV-498-2018 w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych	Wykonana
21	Uchwała nr LV-499-2018 w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych	Wykonana
22	Uchwała nr LV/500/2018 w sprawie utworzenia publicznego Przedszkola w Bystrzycy Dolnej	Wykonana
23	Uchwała nr LV/501/2018 w sprawie planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat w 2018 roku	Wykonana
24	Uchwała nr LV/502/2018 w sprawie określenia rodzaju świadczeń przyznawanych w ramach pomocy zdrowotnej dla nauczycieli szkół dla których organem prowadzącym jest Gmina Świdnica	Wykonana
25	Uchwała nr LV/503/2018 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Burkatów	Wykonana Procedura w toku
26	Uchwała nr LV/504/2018 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Witoszów Dolny	Wykonana Procedura w toku
27	Uchwała nr LV/505/2018 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Wiśniowa	Wykonana Procedura w toku
28	Uchwała nr LV/506/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziałów w nieruchomości zabudowanej stanowiącej współwłasność Gminy Świdnica położonej w Lutomi Dolnej	Wykonana
29	Uchwała nr LV/507/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziałów w nieruchomości zabudowanej stanowiącej współwłasność Gminy Świdnica położonej w Pszennie	Wykonana
30	Uchwała nr LV/508/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziałów w nieruchomości zabudowanej stanowiącej współwłasność Gminy Świdnica położonej w Pszennie	Wykonana
31	Uchwała nr LV/509/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Bolescinie	Wykonana

Lp.	Numer i nazwa uchwały	Stan realizacji 2018
32	Uchwała nr LV/510/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Wiśniewiej	Wykonana
33	Uchwała nr LV/511/2018 w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica na 2018 rok na prace przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków	Wykonana
34	Uchwała nr LV/512/2018 w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica na 2018 rok na prace przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków	Wykonana
35	Uchwała nr LV/513/2018 w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica na 2018 rok na prace przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków	Wykonana
36	Uchwała nr LVI/514/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
37	Uchwała nr LVII/515/2018 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
38	Uchwała nr LVII/516/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
39	Uchwała nr LVII/517/2018 w sprawie emisji obligacji	Wykonana
40	Uchwała nr LVII/518/2018 w sprawie udzielenia pomocy Województwu Dolnośląskiemu w zakresie realizacji zadania pn. Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w m. Bolesćin	Wykonana
41	Uchwała nr LVII/519/2018 w sprawie opłaty targowej, ustalenia inkasentów opłaty targowej oraz wysokości wynagrodzenia za inkaso	Wykonana
42	Uchwałą nr LVII/520/2018 w sprawie podziału Gminy Świdnica na okręgi wyborcze, ustalenia granic i numerów oraz liczby radnych wybieranych w okręgu wyborczym	Wykonana
43	Uchwała nr LVII/521/2018 w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny na 2017 rok	Wykonana
44	Uchwała nr LVII/522/2018 w sprawie uchwalenia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi na terenie gminy Świdnica na 2018 rok	Wykonana
45	Uchwała nr LVII/523/2018 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Słotwina	Wykonana Procedura w toku
46	Uchwała nr LVII/524/2018 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w Witoszowie dolnym, stanowiącej działkę nr 211/3	Wykonana
47	Uchwała nr LVIII/525/2018 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
48	Uchwała nr LVIII/526/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
49	Uchwała nr LVIII/527/2018 zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Świdnica	Wykonana
50	Uchwała nr LVIII/528/2018 w sprawie podziału Gminy Świdnica na stałe obwody głosowania, ustalenia ich numerów i granic	Wykonana
51	Uchwała nr LVIII/529/2018 w zmieniająca uchwałę w sprawie określenia i powołania składów liczbowych i osobowych stałych Komisji Rady Gminy	Wykonana
52	Uchwała nr LVIII/530/2018 w sprawie przystąpienia do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Bojanice	Wykonana Procedura w toku
53	Uchwała nr LVIII/531/2018 w sprawie przystąpienia do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Gogołów	Wykonana Procedura w toku
54	Uchwała nr LVIII/532/2018 w sprawie przystąpienia do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Panków	Wykonana Procedura w toku
55	Uchwała nr LVIII/533/2018 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru we wsi Witoszów Dolny	Wykonana Procedura w toku
56	Uchwała nr LVIII/534/2018 zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla bezdomnych	Wykonana
57	Uchwała nr LVIII/535/2018 zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych	Wykonana
58	Uchwała nr LVIII/536/2018 w sprawie nadania nazwy ulicy Południowa w obrębie Witoszów Dolny	Wykonana
59	Uchwała nr LIX/537/2018 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2017 rok	Wykonana
60	Uchwała nr LIX/538/2018 w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Świdnica absolutorium z tytułu wykonania budżetu Gminy Świdnica za 2017 rok	Wykonana
61	Uchwała nr LIX/539/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
62	Uchwała nr LIX/540/2018 zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia sieci publicznych przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych przy SP prowadzonych przez Gminę Świdnica	Wykonana
63	Uchwała nr LIX/541/2018 w sprawie określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dla pedagogów, psychologów i logopedów	Wykonana
64	Uchwała nr LIX/542/2018 zmieniająca uchwałę w sprawie zasad gospodarowania lokalami użytkowymi stanowiącymi własność Gminy Świdnica	Wykonana
65	Uchwała nr LIX/543/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziałów w nieruchomości niezabudowanej stanowiącej współwłasność Gminy Świdnica położonej w Witoszowie Dolnym	Wykonana
66	Uchwała nr LIX/544/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziałów nieruchomości	Wykonana

Lp.	Numer i nazwa uchwały	Stan realizacji 2018
	niezabudowanej stanowiącej współwłasność Gminy Świdnica położonej w Witoszowie Dolnym	
67	Uchwała nr LIX/545/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Słotwinie	Wykonana
68	Uchwała nr LIX/546/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Słotwinie	Wykonana
69	Uchwała nr LIX/547/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Witoszowie Górnym	Wykonana
70	Uchwała nr LIX/548/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Witoszowie Górnym	Wykonana
71	Uchwała nr LIX/549/2018 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w Pszennie	Wykonana
72	Uchwała nr LIX/550/2018 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w Lubachowie	Wykonana
73	Uchwała nr LIX/551/2018 zmieniająca uchwałę w sprawie utworzenia samorządowej instytucji kultury Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Świdnicy	Wykonana
74	Uchwała nr LIX/552/2018 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Zawiszów	Wykonana Procedura w toku
75	Uchwała nr LX/553/2018 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
76	Uchwała nr LX/554/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
77	Uchwała nr LX/555/2018 w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z działalności GOPS w Świdnicy za rok 2017	Wykonana
78	Uchwała nr LX/556/2018 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku	Wykonana Realizacja strategii w toku
79	Uchwała nr LX/557/2018 w sprawie przyjęcia programu polityki zdrowotnej pn. Profilaktyka stomatologiczna dla dzieci z SP na terenie Gminy Świdnica	Wykonana Realizacja programu w toku
80	Uchwała nr LX/558/2018 zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia regulaminu określającego przyznawanie nauczycielom dodatków	Wykonana
81	Uchwała nr LX/559/2018 w sprawie nadania nazwy ulicy Spacerowa w obrębie Witoszów Dolny	Wykonana
82	Uchwała nr LX/560/2018 w sprawie zasad wydzierżawienia nieruchomości stanowiących własność gminy Świdnica na czas oznaczony	Wykonana
83	Uchwała nr XL/561/2018 w sprawie przyjęcia planów pracy stałych komisji Rady Gminy Świdnica	Wykonana
84	Uchwała nr LX/562/2018 w sprawie przyjęcia projektu Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Świdnica	Wykonana
85	Uchwała nr LXI/563/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
86	Uchwała nr LXI/564/2018 w sprawie ustalenia liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży	Wykonana
87	Uchwała nr LXII/565/2018 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
88	Uchwała nr LXII/566/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
89	Uchwała nr LXII/567/2018 w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie służebności przesyłu na rzecz Tauron Dystrybucja SA na działkach stanowiących własność Gminy Świdnica	Wykonana
90	Uchwała nr LXII/568/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonych w Bystrzycy Dolnej	Wykonana
91	Uchwała nr LXIII/569/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
92	Uchwała nr LXIII/570/2018 w sprawie emisji obligacji	Wykonana
93	Uchwała nr LXIII/571/2018 w sprawie przyjęcia Deklaracji Świdnickiej	Wykonana
94	Uchwała nr LXIII/572/2018 zmieniająca uchwałę nr LXI/564/2018 w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży	Wykonana
95	Uchwała nr LXIII/573/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości pomiędzy Powiatem Świdnickim a Gminą Świdnica	Wykonana
96	Uchwała nr LXIII/574/2018 w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie na okres 10 lat nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica w Witoszowie Górnym	Wykonana
97	Uchwała nr LXIII/575/2018 w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie na okres 10 lat nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica w Grodziszczu	Wykonana
98	Uchwała nr LXIII/576/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziału w własności nieruchomości niezabudowanej położonej w Lułomi Dolnej	Wykonana
99	Uchwała nr LXIII/577/2018 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
100	Uchwała nr LXIII/578/2018 w zmieniająca Uchwałę nr LVII/518/2018 w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Dolnośląskiemu	Wykonana

Lp.	Numer i nazwa uchwały	Stan realizacji 2018
101	Uchwała nr LXIII/579/2018 w zmieniająca uchwałę nr LV/496/2018 w sprawie zasad gospodarowania lokalami użytkowymi stanowiącymi własność Gminy Świdnica	Wykonana
102	Uchwała nr LXIII/580/2018 w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie do programu Odnowa Dolnośląskiej Wsi przez sołectwo Makowice	Wykonana
103	Uchwała nr LXIII/581/2018 w sprawie zaliczenia drogi zlokalizowanej w granicach działki ewidencyjnej nr 1175/2 w obrębie Mokreszów do kategorii dróg gminnych	Wykonana
104	Uchwała nr LXIII/582/2018 w sprawie wykonania zabiegów pielęgnacyjnych i sanitarnych na dwóch drzewach gatunku dęb szypułkowy uznanych za drzewa pomnikowe	Wykonana
105	Uchwała nr LXIV/583/2018 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
106	Uchwała nr LXIV/584/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
107	Uchwała nr LXIV/585/2018 zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Świdnica	Wykonana
108	Uchwała nr LXIV/586/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziałów w działkach niezabudowanych o numerach 51/16 i 51/17 i zabudowanych numer 51/18 w obrębie Bystrzyca Góra	Wykonana
109	Uchwała nr LXIV/587/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Bystrzycy Dolnej, działka nr 345	Wykonana
110	Uchwała nr LXIV/588/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy położonej w Bystrzycy Dolnej, działka 344	Wykonana
111	Uchwała nr LXIV/589/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Makowicach, działka numer 70	Wykonana
112	Uchwała nr LXIV/590/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Witoszowie Dolnym, działka numer 1153 i 1197/2	Wykonana
113	Uchwała nr LXIV/591/2018 w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska – Strategia Rozwoju Sudety 2030	Wykonana Realizacja strategii w toku
114	Uchwała nr LXVI/592/2018 w sprawie nadania tytułu Zastużony dla Gminy Świdnica	Wykonana
115	Uchwała nr LXVI/593/2018 w sprawie nadania tytułu Zastużony dla Gminy Świdnica	Wykonana
116	Uchwała nr LXVI/594/2018 w sprawie nadania tytułu Zastużony dla Gminy Świdnica	Wykonana
117	Uchwała nr LXVI/595/2018 w sprawie nadania tytułu Zastużony dla Gminy Świdnica	Wykonana
118	Uchwała nr LXVI/596/2018 w sprawie nadania tytułu Zastużony dla Gminy Świdnica	Wykonana
119	Uchwała nr I/1/2018 w sprawie wyboru przewodniczącego Rady Gminy Świdnica	Wykonana
120	Uchwała nr I/2/2018 w sprawie wyboru wiceprzewodniczących Rady Gminy Świdnica	Wykonana
121	Uchwała nr I/3/2018 w sprawie wyboru przewodniczących stałych Komisji Rady Gminy Świdnica	Wykonana
122	Uchwała nr I/4/2018 w sprawie określenia i powołania składów liczbowych i osobowych stałych Komisji Rady Gminy Świdnica oraz określenia zadań	Wykonana
123	Uchwała nr II/5/2018 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
124	Uchwała nr II/6/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
125	Uchwała nr II/7/2018 w sprawie określenia stawek podatku od środków transportowych	Wykonana
126	Uchwała nr II/8/2018 w sprawie określenia stawek podatku od nieruchomości	Wykonana
127	Uchwała nr II/9/2018 w sprawie dopłat do taryfowych grup odbiorców zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzenia ścieków	Wykonana
128	Uchwała nr II/10/2018 w sprawie zmiany uchwały w sprawie Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociąg i kanalizacyjnych w ŚGPK w Bystrzycy Dolnej	Wykonana
129	Uchwała nr II/11/2018 w sprawie ustalenia wynagrodzenia dla Wójta Gminy Świdnica – Pani Teresy Mazurek	Wykonana
130	Uchwała nr II/12/2018 zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	Wykonana Realizacja programu w toku
131	Uchwała nr II/13/2018 w sprawie przyjęcia Programu współpracy Gminy Świdnica z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok	Wykonana Realizacja programu w toku
132	Uchwała nr II/14/2018 w sprawie zamiaru likwidacji Filii Biblioteki Publicznej Gminy Świdnica w Pszenniu, przeniesienia siedziby oraz zmiany statutu	Wykonana Realizacja w toku
133	Uchwała nr II/15/2018 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Bojanice	Wykonana
134	Uchwała nr II/16/2018 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Bystrzyca Dolna	Wykonana
135	Uchwała nr II/17/2018 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Jagodnik	Wykonana

Lp.	Numer i nazwa uchwały	Stan realizacji 2018
136	Uchwała nr II/18/2018 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Lutomia Górna	Wykonana
137	Uchwała nr II/19/2018 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Zawiszów	Wykonana
138	Uchwała nr II/20/2018 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Słotwina	Wykonana
139	Uchwała nr II/21/2018 zmieniająca uchwałę w sprawie określenia i powołania liczbowych i osobowych stałych Komisji Rady Gminy Świdnica	Wykonana
140	Uchwała nr III/22/2018 w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
141	Uchwała nr III/23/2018 Uchwała Budżetowa Gminy Świdnica na 2019 rok	Wykonana
142	Uchwałą nr III/24/2018 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok	Wykonana Realizacja programu w toku
143	Uchwała nr III/25/2018 zmieniająca Uchwałę nr IX/48/2015 w sprawie przystąpienia do Stowarzyszenia pn. Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych	Wykonana
144	Uchwała nr III/26/2018 w sprawie planu dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania w 2019 roku za ich kształcenie	Wykonana
145	Uchwała nr III/27/2018 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Pogorzata	Wykonana
146	Uchwała nr III/28/2018 w sprawie przyjęcia planów pracy stałych komisji Rady Gminy Świdnica	Wykonana
147	Uchwała nr III/29/2018 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
148	Uchwała nr III/30/2018 w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana

2.4. Promocja gminy

Promocja gminy Świdnica obejmuje m.in. podejmowanie takich aktywności jak:

- Publikacje własne: ulotki, Biuletyn Informacyjny „Wieści z Gminy”, plakaty informacyjne, ogłoszenia drukowane,
- Publikacje obce: słowo wstępne do albumów turystycznych, przewodników turystycznych, kulinarnych, albumów poświęconych jubileuszowym wydarzeniom w regionie i województwie,
- Prasa: dzienniki, tygodniki, miesięczniki,
- Rankingi gmin,
- Media: internet, facebook, radio, telewizja, komunikatory SMS,
- Udział przedstawicieli mediów w uroczystych otwarciach zakończonych inwestycji, czy konferencji tematycznych,
- Eventy: doroczne imprezy cykliczne tj. dożynki, festyny rodzinne, jarmarki wielkanocne i bożonarodzeniowe, konferencje tematyczne, konferencje,
- Współpraca z sąsiednimi samorządami, organizacjami NGO, przedstawicielami duchowieństwa przy organizacji eventów, konferencji oraz badań profilaktycznych,
- Promocja lokalnych produktów podczas eventów, targów turystycznych,
- Członkostwo w stowarzyszeniach i Lokalnych Grupach Działania,
- Organizacja szkoleń dla grup tematycznych,
- Rozwijanie współpracy partnerskiej i promocji turystycznej w ramach partnerstwa miast i gmin: Niemcy-Lamperheim, Blegia-Maldegem, Włochy – Adria, Francja – Ermont, Polska-Żukowo,
- Nośniki reklamy: gadzety promocyjne, banery, ulotki, bilbordy, prasa drukowana, media elektroniczne i społecznościowe.

3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

3.1. Tło geograficzne

Położenie geograficzne i budowa geologiczna. Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym⁴ gmina Świdnica zlokalizowana jest u podnóża Sudetów. Środkowa i północna część gminy położona jest na Przedgórzu Sudetów Środkowych w obrębie Równiny Świdnickiej i Obniżenia Podsudeckiego, natomiast niewielka południowa część usytuowana jest w obrębie Sudetów, w części Pogórza Wałbrzyskiego i Gór Sowich. Podłoże terenu na przeważającym obszarze gminy, zlokalizowanym w obrębie Przedgórza Sudeckiego, pod grubym płaszczem osadów trzecio i czwartorzędnych (tzw. Wał Przedsudecki), odznacza się niezwykle skomplikowaną budową geologiczną, łączącą elementy różnowiekowych orogenez z zróżnicowanym składzie litologicznym. Z różnorodnością formacji geologicznych związane są występujące na terenie gminy surowce naturalne: kruszywa naturalne (piaski i żwiry), gnejs, kaolin i magnezyty, które w chwili obecnej nie są eksploatowane z uwagi na masowe ich wydobywanie na terenach ościennych gmin.

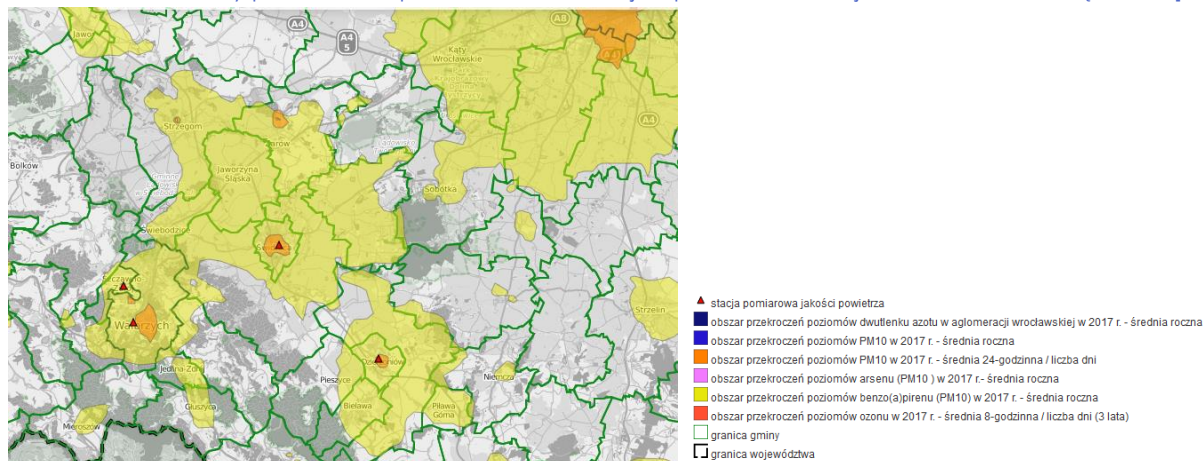
Wody podziemne i powierzchniowe. Gmina Świdnica leży na terenie potężnego, podziemnego systemu rzecznoego w kopalnej dolinie Bystrzycy. Wody te są odizolowane od wód powierzchniowych, dlatego też oznaczają się niezwykle dobrą jakością i korzystają z niej miejskie i wiejskie wodociągi. Ponadto w obszarach górskich występują wody szczelinowe i rumoszowe związane ze spękaniem krystalicznego podłoża i zwartych skał osadowych. Gmina położona jest w dorzeczu Odry, a głównym ciekim odwadniającym jej teren jest rzeka Bystrzyca, lewobrzeżny dopływ Odry, z największymi dopływami: Piławą i Witoszówką. Na obszarze gminy wyznaczone zostały obszary szczególnego i potencjalnego zagrożenia powodziowego, jako obszary narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, oraz obszary wymagające ochrony przed zalaniem wzdłuż rzek Bystrzycy i Piławy. Ochronie przed gwałtownymi przyborami wody służą zbiorniki retencyjne zlokalizowane poza granicami gminy: w Lubachowie i Mietkowie oraz w Świdnicy na rzece Witoszówce i Miła.

Środowisko przyrodnicze gminy Świdnica jest wyraźnie zróżnicowane z uwagi na jej usytuowanie w obrębie dwóch jednostek geograficznych: Podgórza Sudeckiego i Sudetów. Część środkowa i południowa gminy, rozciągająca się w obrębie Równiny Świdnickiej i Obniżenia Podsudeckiego, stanowi rozległy areał terenów równinnych lub lekko pofalowanych, o wysokich walorach rolniczych z racji żyznych gleb. Część południowa, w granicach Pogórza Wałbrzyskiego i Gór Sowich, dysponuje atrakcyjnymi walorami naturalnego górskiego krajobrazu, dużymi obszarami leśnymi z okazami rzadkiego starodrzewu – pomnikami przyrody. Naturalne formacje na obszarze gminy Świdnica zostały radykalnie przekształcone w wyniku gospodarki rolnej i wielowiekowego osadnictwa, a struktura przyrodnicza uległa daleko posuniętemu uproszczeniu (przeważają pola rolne z jednorocznymi uprawami). **Formami ochrony przyrody** objęte jest około 15% powierzchni gminy (3 249 ha), w tym 2 610 ha stanowią obszary chronionego krajobrazu, a 639 ha parki krajobrazowe. Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody na terenie gminy ustanowiono: Rezerwat przyrody „Jeziorko Daisy” (1998), Książański Park Krajobrazowy (1981), Ślężański Park Krajobrazowy (1988), Obszar Chronionego Krajobrazu Gór Sowich i Bardzkich (1981) oraz 19 pomników przyrody. Ponadto na obszarze gminy utworzone zostały obszary siedliskowe NATURA 2000: Ostoja nietoperzy Gór Sowich oraz Modraszki koło Opoczki.

⁴ Geografia regionalna Polski, J. Kondracki, Warszawa 2002.

Jakość powietrza. Podobnie jak w latach ubiegłych, największym problemem dla całego regionu, jak i gminy, są zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM₁₀ oraz bezno(a)pirenem⁵. Powyżej poziomu dopuszczalnego w strefie dolnośląskiej kształtowały się również stężenia ozonu i arsenu. Główną przyczyną występowania przekroczeń jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków oraz zanieczyszczeń z transportu drogowego i terenów przemysłowych.

SCHEMAT 2. Obszary przekroczeń poziomów substancji w powietrzu w województwie dolnośląskim w [2017].

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, <https://www.wroclaw.pios.gov.pl>.

Tabela 2. Klasyfikacja strefy dolnośląskiej wg rodzajów zanieczyszczeń powietrza [2017].

NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY WYNIKOWEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ											
	SO ₂	NO ₂	CO	Benze n C ₆ H ₆	Ozon O ₃	Pył PM ₁₀	Pył PM _{2.5}	Ołów Pb	Arsen As	Kadm Cd	Nikiel Ni	B(a)P
strefa dolnośląska	A	A	A	A	C	C	A	A	C	A	A	C

Źródło: Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Wrocław 2018.

Na obszarze gminy przeważają indywidualne i tradycyjne systemy grzewcze, co w rezultacie powoduje zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego spowodowanego emisją pyłów wytwarzanych w procesie spalania paliw w paleniskach i kotłowniach domowych. W ramach realizacji ograniczania niskiej emisji na obszarze gminy w 2018 roku likwidowanych zostało 5 palenisk węglowych, 2 kotłownie węglowe oraz zamontowano 8 odnawialnych źródeł energii. Na działania te przeznaczono kwotę 1 639 470 zł.

TABELA 3. Realizacji programu ograniczania niskiej emisji [2014-2018].

Nazwa	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018
likwidacja palenisk węglowych	szt.					5
likwidacja kotłowni węglowych	szt.	–	–	–	–	2
montaż odnawialnych źródeł energii	szt.	24	–	1	2	8
wydatkowana kwota	PLN	14820	–	18500	836 300	1 639 470

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

⁵ Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2017 rok, Wojewódzki Inspektorat Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, kwiecień 2018.

Jakość wód. Zagrożenie dla stanu rzek stwarza prowadzona gospodarka rolna, która w znaczący sposób wpływa na stan sanitarny zarówno wód podziemnych jak i płynących. W granicach gminy znajduje się znacząca część zlewni Bystrzycy. Według danych WIOŚ w Wałbrzychu, jedynie powyżej Głuszycy (a więc poza terenami gminy), rzeka ta prowadzi wody czyste I i II klasy. Poniżej Lubachowa posiada już III klasę ze względu na zawartość fosforu i azotu azotynowego. Natomiast pod względem zanieczyszczeń biologicznych, już od oczyszczalni w Jugowicach prowadzi wody pozaklasowe. Również większe dopływy Bystrzycy, a szczególnie rzeka Piława wnoszą wody nieodpowiadające normom.

3.2. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Program Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021	Uchwała nr XIII/90/2015 z dnia 10 września 2015 r.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica	Uchwała na XX/167/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 stycznia 2016 roku w sprawie przyjęcia do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica
Program przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze	Uchwała nr LIV/485/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 25 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania dotacji celowej w 2018 roku na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze, w celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Świdnica

3.3. Inwestycje i działania 2018

W zakresie ochrony środowiska i edukacji ekologicznej w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 4. Najważniejsze inwestycje w zakresie ochrony środowiska zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1.	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Świdnica: świetlicy wiejskiej w Witoszowie Dolnym oraz budynku oświaty i kultury w Bystrzycy Dolnej	Witoszów Dolny, Bystrzyca Dolna	Przebudowa budynku wraz z utworzeniem oddziału przedszkolnego w Bystrzycy Dolnej – w ramach przebudowy na parterze budynku utworzono Przedszkole Gminne, w którym mieszczą się trzy oddziały przedszkolnej dla 64 dzieci. Szkoła Witoszów Dolny – wykonano boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej wraz z oświetleniem i ogrodzeniem. Boisko wyposażone we wszystkie urządzenia niezbędne do gier zespołowych Realizacja od 09.02.2018 do 17.08.2018 Przebudowa i termomodernizacja budynku o powierzchni użytkowej 754,49 m ² polegająca na: robotach rozbiórkowych	4 001 983,71	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021 Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020 Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
			<p>zewnętrznych i wewnętrznych, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej i ocieplenie ścian fundamentowych budynku, wykonanie tynków renowacyjnych, docieplenie ścian zewnętrznych budynku wraz z elewacją, docieplenie stropodachu wraz z wymianą pokrycia dachowego, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie instalacji c.o. w budynku, montaż kotłów gazowych, montaż instalacji solarnej (OZE), wykonanie nowej instalacji elektrycznej, odgromowej i niskoprądowych, wykonanie nowych podłóg i posadzek, wymiana stolarki drzwiowej wewnętrznej, wymiana oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego, wymiana instalacji wod-kan. wewnętrznej wraz z wymianą armatury, wykonanie elementów zagospodarowania zewnętrznego.</p> <p>W Świetlicy w Witoszowie Dolnym Zamontowano 46 paneli fotowoltaicznych o łącznej mocy 12,42 kW wraz z pompą ciepła powietrzną i zlikwidowano kotłownię węglową (196 800,00 zł).</p>		
2	Budowa drogi rowerowej oraz wymiana części oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie Gminy Świdnica w celu ograniczenia niskiej emisji w obszarze Aglomeracji Wałbrzyskiej	Gmina Świdnica	W ramach zadania wykonano drogę rowerową o dł. 2,4 km i szer. 2 m, wybudowano jedną zatokę autobusową i przebudowano cztery zatoki oraz rozpoczęto wymianę opraw oświetleniowych na energooszczędne. Na powyższe zadania Gmina pozyskała w 2018 r. środki z Unii Europejskiej w kwocie 712 094,73 zł,	1 417 734,55 zł	<p>Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020</p> <p>Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021</p> <p>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica</p>
3	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	Krzczoneń, Miłochów, Niegoszów, Gogotów,	Udzielenie 23 dotacji celowych na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	227 755,20 zł	<p>Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020</p> <p>Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021</p> <p>Program dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpornych w miejscowościach, w których budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona</p>

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
4	Utrzymanie zieleni	Gmina Świdnica	W ramach zadania bieżącego utrzymania zieleni zakupiono: sadzonki dębów, krzewy i drzewa do nasadzeń, wykonano wycinkę drzew w Bystrzycy Górnej, Boleścinie, Mokrzyszowie i Witoszowie Górnym oraz cięcia sanitarno-korekcyjne drzew w miejscowościach: Bojanice, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Bystrzyca Górna, Burkatów, Komorów, Krzczonów, Miłochów, Lutomia Górna, Lubachów, Psenno, Mokrzyszów, Makowice, Opczka, Słotwina, Sulistawice, Witoszów Dolny, Jagodnik - Jakubów.	59 986,76 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021

TABELA 5. Najważniejsze działania w zakresie edukacji ekologicznej zrealizowane w 2018 roku.

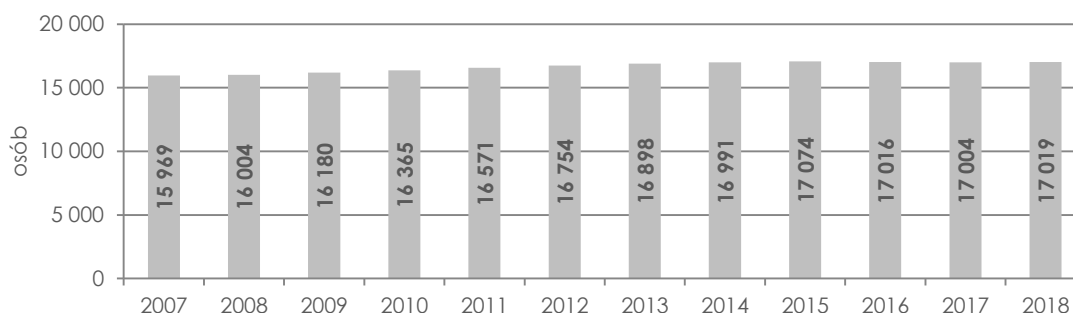
Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Akcja ekoedukacja	Gmina Świdnica	W ramach akcji zostały zorganizowane: spektakle ekologiczne dla dzieci o tematyce antysmogowej, konkurs na najlepszy „eko-lapbook” oraz warsztaty ekologiczne. Środki własne. Koszt: 31 519,32 zł	Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021
2	Akcja sprzątnięcie świata	Gmina Świdnica	Akcja Sprzątnięcie Świata – coroczna akcja pro-ekologiczna prowadzona na terenie Gminy Świdnica w miesiącu wrześniu. Koszt: 2 988,52	Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021
3	Znaki informacyjne o zakazie wywozu śmieci	Gmina Świdnica	Ustawienie znaków informacyjnych o zakazie wywozu śmieci w ramach zadania „Eksploatacja kubłów na przystankach”. Koszt: 1 999,98 zł.	Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021
4	Ochrona zwierząt	Gmina Świdnica	Działania związane z ochroną zwierząt na terenie gminy obejmowały m.in. przekazanie dotacji dla Stowarzyszenia Przyjaciół Zwierząt AZYL (75 000,00 zł), zapewnienie opieki nad bezpańskimi zwierzętami na terenie gminy (usługi weterynaryjne: 11 122,00 zł, karma dla bezpańskich zwierząt 199,71 zł).	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi na terenie gminy Świdnica na 2018 rok

4. DEMOGRAFIA I MIESZKALNICTWO

4.1. Ludność

W 2018 roku w gminie Świdnica zameldowanych było 17 019 osób ogółem, w tym 16 761 osób na pobyt stały (98,5%) i 258 osób na pobyt czasowy (1,5%). Mieszkańcy gminy Świdnica stanowili około 10% populacji powiatu świdnickiego i 0,6% populacji Dolnego Śląska, a ich liczba klasyfikowała gminę wśród 1/4 największych gmin w regionie. W przeciwieństwie do tendencji zachodzących w gminach kraju, województwie dolnośląskim i powiecie świdnickim, liczba mieszkańców gminy Świdnica wzrasta. Od 2007 roku zwiększyła się ona ogółem o 6,6%, czyli 1 050 osób, w tym odnotowano przyrost o 7,2% liczby mieszkańców zameldowanych na stałe i zmniejszenie o 21,6% liczby mieszkańców zameldowanych czasowo.

WYKRES 3. Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i czasowy [2007-2018].

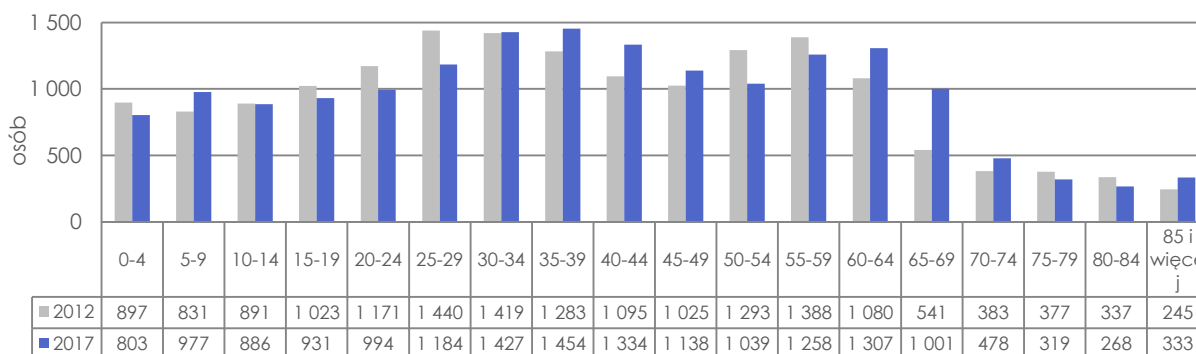
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

TABELA 6. Liczba mieszkańców na pobyt stały [2012-2018].

Pobyt [os.]:	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2007-2018	Zmiana 2017-2018
stały	15 640	15 640	15 832	16 007	16 166	16 365	16 494	16 618	16 740	16 721	16 775	16 761	7,2%↑	-0,1%↓
czasowy	329	364	348	358	405	389	404	373	334	295	229	258	-21,6%↓	12,7%↑
ogółem	15 969	16 004	16 180	16 365	16 571	16 754	16 898	16 991	17 074	17 016	17 004	17 019	6,6%↑	0,1%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

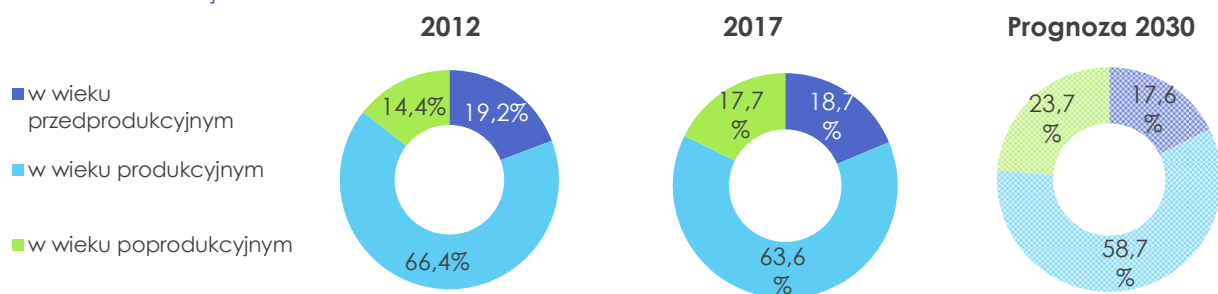
WYKRES 4. Struktura wieku mieszkańców [2012, 2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Pomimo widocznego na przestrzeni lat procesu starzenia się ludności, potencjał demograficzny gminy Świdnica przedstawia się korzystnie na tle kraju i regionu. Średni wiek mieszkańców gminy Świdnica wynosi 39,8 lat (kobiety 41,2, mężczyźni 38,5) i jest nieznacznie niższy od przeciętnego wieku mieszkańców w województwie dolnośląskim (42,2) i w kraju (41,4). W 2017 roku dodatni przyrost naturalny na 1000 ludności odnotowany został jedynie w 29% miast i gmin na Dolnym Śląsku, w tym w gminie Świdnica gdzie wynosił on 0,29, wobec -0,02 w kraju, -1,25 w regionie i -1,74 w powiecie świdnickim. W 2017 roku ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 63,7% populacji gminy, czyli więcej niż średnio w kraju i regionie (61,2%). Również udział procentowy ludności w wieku przedprodukcyjnym (18,7%) i poprodukcyjnym (17,7%) przedstawiał się korzystniej niż średnio na Dolnym Śląsku (analogicznie: 16,9% i 21,9%) i w powiecie świdnickim (16,5% i 22,2%). Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie wzrósł jednak od 2012 roku z 14,4% do wspomnianych powyżej 17,7%.

WYKRES 5. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem [2012, 2017, prognoza 2030].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Trwający proces starzenia się ludności widoczny jest we wskaźnikach obrazujących współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym. W 2012 roku w gminie Świdnica na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 21,7 osób w wieku poprodukcyjnym, a w 2017 roku już 27,7 osób. Było to jednak wynikiem znacznie korzystniejszym niż przeciętnie w kraju (34 os.), w regionie (35,8 os.) oraz powiecie, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało aż 36,3 osoby. W 2017 roku współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie wynosił 19,9, co również było znacząco korzystniejszym wynikiem niż średnio w kraju (25), w regionie (26) oraz powiecie (26,2). Wskaźnik starości (odsetek osób w wieku 65 lat i więcej) w gminie wzrósł od 2012 roku z 11,3 do 14 w 2017 roku. Średnia w kraju wynosiła w tym czasie 17 a średnia w powiecie świdnickim 17,8. W 2017 roku wskaźnik zgonów na 1000 ludności, na poziomie 11,6 był również wyższy niż średnio w regionie (11,0) i w Polsce (10,4). W powiecie świdnickim w 2016 roku 44,8% zgonów spowodowanych było chorobami układu krążenia, 27,1% nowotworami, a 4,8% chorobami układu oddechowego.

4.2. Mieszkalnictwo

Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Świdnica w 2017 roku tworzyło 5 587 mieszkań o łącznej powierzchni 523 887 m² w 3 231 budynkach mieszkalnych. Mieszkania te stanowiły 0,5% zasobu mieszkaniowego w regionie i 9,3% w powiecie świdnickim. Zarówno liczba mieszkań jak i ich powierzchnia użytkowa klasyfikowały gminę wśród ¼ jednostek samorządu terytorialnego na Dolnym Śląsku z największym ich zasobem. W gminie korzystnie prezentowała się również średnia powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosząca 96,3 m², czyli znacznie powyżej średniej w kraju (73,8 m²), regionie (72,4 m²) oraz powiecie świdnickim (68,6 m²), oraz przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na

ZASOBY MIESZKANIOWE:

- 5 587** mieszkań
- 523,8 tys. m²** powierzchnia użytkowa
- 3 231** budynków mieszkalnych
- 326,1** mieszkań na 1000 mieszkańców
- 93,8 m²** przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania
- 30,6 m²** przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę

1 osobę wynosząca 30,6 m² (analogicznie powyżej: 27,8 m², 29,2 m² i 26,2 m²). Pomimo tak korzystnych ww. wskaźników charakteryzujących zasób mieszkaniowy w gminie, dostępność mieszkań w gminie Świdnica, wynosząca jedynie 326,1 mieszkania na 1000 mieszkańców, jest znacznie niższa niż średnio w kraju (375,7), województwie dolnośląskim (402,7) oraz powiecie świdnickim (380,8). Od 2012 roku do użytku oddanych zostało 296 mieszkań⁶ o łącznej powierzchni 44 109 m², co stanowiło wzrost o 5,6%, podobnie jak w regionie i kraju.

TABELA 7. Zasoby mieszkaniowe [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
budynki	2 956	3 004	3 055	3 119	3 169	3 231	9,3%↑	2,0%↑
mieszkania	5 291	5 343	5 394	5 466	5 518	5 587	5,6%↑	1,3%↑
powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	479 778	487 867	495 783	506 753	514 822	523 887	9,2%↑	1,8%↑
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	90,7	91,3	91,9	92,7	93,3	93,8	3,4%↑	0,5%↑
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	28,7	28,9	29,2	29,7	30,0	30,6	6,6%↑	2,0%↑
mieszkania na 1000 mieszkańców	316,5	317,0	317,7	320,8	321,9	326,1	3,0%↑	1,3%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wyposażenie mieszkań. Pod względem wyposażenia mieszkań, podobnie jak w regionie, dostęp do wodociągu miało 96,3% z nich (5 060 mieszkań), 87,9% dysponowało własną łazienką (4 910), a 69,8% centralnym ogrzewaniem (3 898). W gaz sieciowy wyposażonych było 689 mieszkań. Znaczna część budynków na obszarze gminy wymaga termomodernizacji oraz zmiany sposobu ogrzewania, bowiem tradycyjne źródła ciepła w połączeniu z niską efektywnością energetyczną budynków sprzyjają zjawisku niskiej emisji.

WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ:

96,3% wodociąg

87,9% łazienka

69,8% centralne ogrzewanie

TABELA 8. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne:								
wodociąg	4 764	4 816	4 867	4 939	4 991	5 060	6,2%↑	1,4%↑
łazienka	4 614	4 666	4 717	4 789	4 841	4 910	6,4%↑	1,4%↑
centralne ogrzewanie	3 602	3 654	3 705	3 777	3 829	3 898	8,2%↑	1,8%↑
gaz sieciowy	595	608	618	643	657	689	15,8%↑	4,9%↑
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań [%]:								
wodociąg	96,0	96,1	96,1	96,2	96,2	96,3	0,2 pkt%↑	–
łazienka	87,2	87,3	87,4	87,6	87,7	87,9	0,7 pkt%↑	0,2 pkt%↑
centralne ogrzewanie	68,1	68,4	68,7	69,1	69,4	69,8	1,7 pkt%↑	0,4 pkt%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Komunalny zasób mieszkaniowy gminy Świdnica w 2016 roku⁷ obejmował 130 mieszkań o powierzchni użytkowej 5 847 m², które stanowiły 2,1% mieszkań komunalnych na terenie powiatu świdnickiego.

KOMUNALNE ZASOBY MIESZKANIOWE:

130 mieszkań komunalnych o powierzchni **5 847 m²**

31 lokali socjalnych o powierzchni **1 379 m²**

⁶ Wg definicji obowiązujących do 2017 roku.

⁷ Brak aktualniejszych danych GUS.

Od 2015 roku zasób ten zwiększył się o 6 mieszkań o łącznej powierzchni 131 m². Gmina dysponowała 31 lokalami socjalnymi o powierzchni 1 379 m². Nadmienić należy, że zdekapitalizowane zasoby gminne wymagają przeprowadzenia wielu remontów i modernizacji.

TABELA 9. Komunalne zasoby mieszkaniowe [2012-2017].

Mieszkania komunalne	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2016-2013	Zmiana 2015-2016
mieszkania	–	128	–	124	130	–	1,6%↑	4,8%↑
powierzchnia użytkowa [m ²]	–	5 836	–	5 716	5 847	–	0,2%↑	2,3%↑
пустostany	–	8	–	1	5	–		–
Lokale socjalne							Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
lokale	20	26	28	29	31	31	55,0%↑	–
powierzchnia użytkowa [m ²]	781	1 055	1 124	1 188	1 379	1 379	76,6%↑	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój budownictwa. W latach 2012-2017 na terenie gminy Świdnica zostało oddanych do użytkowania ogółem 419 budynków⁸ o łącznej powierzchni około 75,6 tys. m², która stanowiła 14,2% powierzchni budynków oddanych do użytkowania na terenie powiatu świdnickiego. Od 2012 roku do użytku oddano 75 budynków niemieszkalnych. W samym 2017 roku do użytku oddano 18 budynków niemieszkalnych o powierzchni 3 604 m², w tym 10 budynków gospodarstw rolnych (2341 m²), 3 budynki handlowo-usługowe (717 m²) i 1 budynek hotelu (132 m²). Blisko ¾ ww. powierzchni budynków oddanych do użytkowania w latach 2012-2017 stanowią jednak budynki mieszkalne – 344 budynki o powierzchni około 55,6 tys. m². Trzyletnia średnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na terenie gminy w 2017 roku wynosiła 67,7 mieszkania. W przeliczeniu na 1000 ludności dawało to wskaźnik 3,9, który był zbliżony do średniej w kraju (4,2), jednak zdecydowanie wyższy niż przeciętnie w powiecie świdnickim (2,2).

TABELA 10. Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania	67,7	68,7	58,7	63,0	63,3	67,7	0,0%	4,3%↑
średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności	4,1	4,1	3,5	3,7	3,7	3,9	-0,2%↓	0,2%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.3. Finansowanie

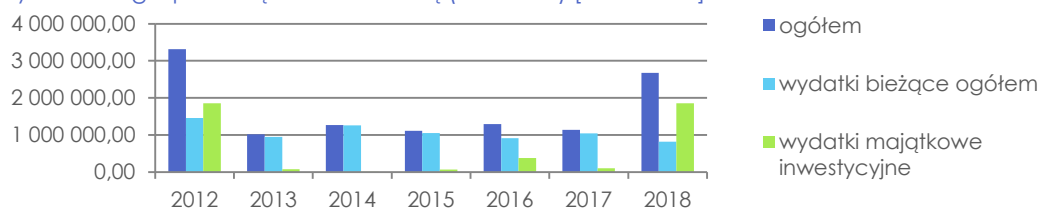
W 2018 roku wydatki na gospodarkę mieszkaniową wykonane zostały na kwotę 2 677 431,88 zł, czyli ponad 2-krotnie więcej niż w roku ubiegłym. Na obsługę gospodarki mieszkaniowej przeznaczono ogółem 2 492 793,57 zł, w tym na wydatki bieżące w kwocie 634 921,22 zł obejmujące eksploatację oraz remonty budynków komunalnych. Na przebudowę mieszkań socjalnych poniesiono wydatki inwestycyjne w wysokości 1 857 872,35 zł z przeznaczeniem na zadania pn.:

- „Przebudowa budynku mieszkalnego w Witoszowie Górnym nr 12 na mieszkania socjalne”- 1 220 845,96 zł. Powyższe zadanie dofinansowane zostało w 2018 r. ze środków Unii Europejskiej w wysokości 417 342,61 zł,
- „Przebudowa budynku mieszkalnego przy ul. Zacisze 1 w Pszennie” – 637 026,39 zł. W/w zadanie dofinansowane zostało w 2018 r. ze środków Unii Europejskiej w wysokości – 200 000 zł.

Natomiast na gospodarkę gruntami i nieruchomościami zrealizowano wydatki bieżące w kwocie 184 638,31 zł.

⁸ Wg definicji obowiązujących do 2017 roku.

WYKRES 6. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową (dział 700) [2012-2018].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy w Świdnicy.

TABELA 11. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową (dział 700) [2012-2018].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
ogółem	3 311 768,39	1 013 387,28	1 262 995,09	1 114 824,33	1 292 060,06	1 136 669,38	2 677 431,88	-19,2%↓	135,6%↑
bieżące ogółem	1 456 910,56	942 956,28	1 259 891,09	1 046 837,83	914 697,66	1 039 882,85	819 559,53	-43,7%↓	-21,2%↓
majątkowe inwestycyjne	1 854 857,83	70 431,00	3 104,00	67 986,50	377 362,40	96 786,53	1 857 872,35	0,2%↑	1 819,6%↑
gospodarka gruntami i nieruchomościami	612 142,91	273 756,02	182 586,94	277 458,92	567 584,02	226 056,11	184 638,31	-69,8%↓	-18,3%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy w Świdnicy.

4.4. Inwestycje i działania 2018

W zakresie mieszkalnictwa, w tym komunalnego, w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 12. Najważniejsze inwestycje w zakresie mieszkalnictwa, w tym komunalnego, zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Przebudowa budynku komunalnego w Witoszowie Górnym Nr 12	Witoszów Górny	Wykonano przebudowę budynku obejmującą wymianę stropów, nową klatkę schodową, wymianę wszystkich instalacji wewnętrznych, wymianę konstrukcji dachu wraz z pokryciem, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, termomodernizacja budynku, przebudowę pomieszczeń wewnętrznych, likwidację kotłowni węglowej. Zadanie zostało dofinansowane w 2018 r. ze środków Unii Europejskiej w wysokości 417 342,61 zł.	1 220 845,96	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020
2	Przebudowa budynku mieszkalnego przy ul. Zacisze 1 w Pszennie	Pszennie	Wykonano przebudowę budynku mieszkalnego przy ul. Zacisze 1 w Pszennie. zadanie dofinansowane zostało w 2018 r. ze środków Unii Europejskiej w wysokości – 200 000,00 zł.	637 026,39	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020

5. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

5.1. Bezrobocie

Bezrobocie. Zgodnie z danymi GUS, w czerwcu 2018 roku w gminie Świdnica zarejestrowanych było jedynie 297 osób bezrobotnych, a 58,6% z nich stanowiły kobiety. Liczba osób pozostających bez pracy w gminie, podobnie jak w całym kraju, maleje z roku na rok. W porównaniu do 2012 roku zmniejszyła się ona aż o 62,3%, a tylko w ostatnim roku odnotowano jej spadek aż o 15,4%. Należy również podkreślić, że zarejestrowani bezrobotni stanowią jedynie 3,2% ludności w wieku produkcyjnym w gminie, a udział ten jest niższy niż na terenie powiatu świdnickiego (4,1%), Dolnego Śląska (3,9%) oraz kraju (4,6%). Na przestrzeni ostatnich lat w gminie Świdnica odnotowano również spektakularny spadek liczby bezrobotnych do 25 roku życia – aż o 86% w porównaniu do 2012 roku. Obecnie ich liczba wynosi jedynie 23 osoby. Znaczącą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby powyżej 50 roku życia, których udział w ogóle bezrobotnych wynosi 31,3% (93 os.). W przypadku osób pozostających długotrwale bez pracy również odnotowano pozytywne tendencje. Ich liczba od 2012 roku zmniejszyła się o ponad połowę (-51,4%), a obecnie ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych, wynoszący 42,4%, jest znacznie niższy niż przeciętnie w kraju (54,7%) i regionie (51,6%).

BEZROBOTNI:

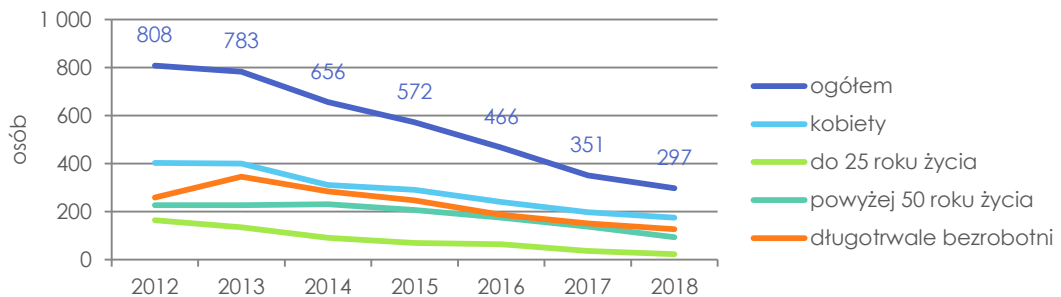
297 zarejestrowanych bezrobotnych, w tym:

58,6% kobiety

42,4% długotrwale bezrobotni

31,3% osoby powyżej 50. roku życia

WYKRES 7. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych [2012-2018].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 13. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych [2012-2018].

Liczba bezrobotnych [osób]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
ogółem	808	783	656	572	466	351	297	-63,2%↓	-15,4%↓
kobiety	403	400	310	291	240	197	174	-56,8%↓	-11,7%↓
do 25 roku życia	164	135	90	69	64	36	23	-86,0%↓	-36,1%↓
powyżej 50 roku życia	226	226	231	206	175	137	93	-58,8%↓	-32,1%↓
długotrwale bezrobotni	259	345	284	246	186	150	126	-51,4%↓	-16,0%↓
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]:									
ogółem	7,3	7,1	5,9	5,2	4,2	3,2	-	-4,1pkt%↓	-1,0pkt%↓
kobiety	7,8	7,8	6,0	5,7	4,7	3,9	-	-3,9pkt%↓	-0,8pkt%↓

2012-2017 – stan na koniec grudnia, 2018 – stan na koniec czerwca 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

5.2. Przedsiębiorczość

Poziom przedsiębiorczości. W 2017 roku do rejestru REGON w gminie Świdnica wpisanych było ponad 1,6 tys. podmiotów gospodarczych (8,7% podmiotów zarejestrowanych w powiecie świdnickim i 0,4% podmiotów na Dolnym Śląsku), a od 2012 roku ich liczba wzrosła o 11%. W przeliczeniu na 10 tys. ludności w gminie działalność prowadziło więc 941 podmiotów gospodarczych, co klasyfikowało ją poniżej średniej w regionie (1 271) i kraju (1 121), zaliczając do grupy 60% jednostek samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim, w których wskaźnik ten nie przekroczył poziomu 1 000. Również liczba 147,8 podmiotu gospodarczego na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym klasyfikowała gminę znacząco poniżej średniej w powiecie świdnickim (191,4), regionie (207,7) i kraju (183,3). Pozytywną tendencją jest natomiast rosnąca liczba nowo zarejestrowanych jednostek w rejestrze REGON przypadająca na 10 tys. ludności, która od 2016 roku przekracza średnią dla powiatu i w 2017 roku wynosiła 84.

PODMIOTY GOSPODARCZE:

- 1 612** podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON
- 941** podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności
- 147,8** podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- 84** nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze na 10 tys. ludności

TABELA 14. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 452	1 494	1 516	1 551	1 566	1 612	11,0%↑	2,9%↑
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	868	886	893	910	914	941	8,3%↑	3,0%↑
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	130,8	135,0	136,6	140,9	142,0	147,8	13,0%↑	4,1%↑
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	82	83	79	73	78	84	2,5%↑	8,5%↑

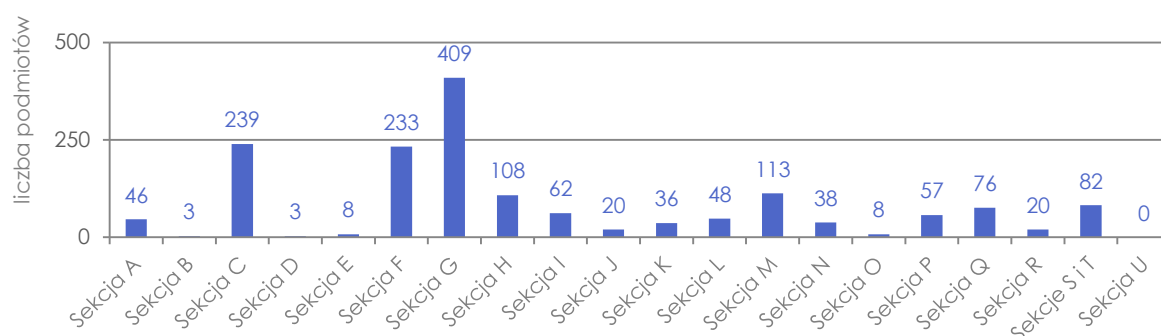
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Struktura branżowa. Pod względem rodzaju prowadzonej działalności wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Świdnica, podobnie jak w kraju, przeważają przedsiębiorstwa związane z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów (sekcja G: 409 podmiotów gospodarczych, 25,3% podmiotów ogółem zarejestrowanych w gminie). Podmioty prowadzące działalność związaną z przetwórstwem przemysłowym stanowią 14,9% (sekcja C: 239 podmiotów), a 14,5% związane jest z budownictwem (sekcja F: 233 podmioty). Nadmienić należy, że udział tych dwóch ostatnich branż jest na terenie gminy Świdnica wyższy niż przeciętnie w kraju (sekcja C: 8,9%; sekcja F: 11,9%), w regionie (C: 7,4%; F: 11,9%) oraz powiecie świdnickim (C: 12,2%; F: 11,2%). Podmioty prowadzące działalność związaną z rolnictwem, w liczbie 46, stanowią 2,9% podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie. To w ich przypadku od 2012 roku odnotowano największy spadek (-4,1%) – działalność zakończyły aż 32 przedsiębiorstwa. W analizowanym okresie czasu na terenie gminy największa liczba podmiotów gospodarczych rozpoczęła działalność związaną z przetwórstwem przemysłowym – 37 nowo otwartych podmiotów gospodarczych (sekcja C: wzrost o 18,3%) oraz działalność profesjonalną, naukową i techniczną – 29 nowych podmiotów gospodarczych (sekcja M: wzrost o 34,5%). W gminie intensywnie rozwijają się również usługi związane z opieką zdrowotną i pomocą społeczną – od 2012 roku działalność rozpoczęły 22 podmioty (sekcja Q: wzrost o 40,7%).

STRUKTURA BRANŻOWA:

- 25,3%** handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych (sekcja G)
- 14,9%** przetwórstwo przemysłowe (sekcja C)
- 14,5%** budownictwo (sekcja F)

WYKRES 8. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg rodzajów działalności (PKD 2007) [2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 15. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON [2017].

Sekcja	Nazwa	Liczba podmiotów 2017		Zmiana 2012-2017	
		szt.	%	szt.	%
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	46	2,9%	-32	-41,0%↓
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	3	0,2%	3	↑
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	239	14,9%	37	18,3%↑
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	0,2%	3	↑
Sekcja E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	8	0,5%	-3	-27,3%↓
Sekcja F	Budownictwo	233	14,5%	22	10,4%↑
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	409	25,4%	-1	-0,2%↓
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	108	6,7%	10	10,2%↑
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	62	3,9%	0	–
Sekcja J	Informacja i komunikacja	20	1,2%	10	100,0%↑
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	36	2,2%	2	5,9%↑
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	48	3,0%	10	26,3%↑
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	113	7,0%	29	34,5%↑
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	38	2,4%	10	35,7%↑
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	0,5%	0	–
Sekcja P	Edukacja	57	3,5%	8	16,3%↑
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	76	4,7%	22	40,7%↑
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	20	1,2%	13	185,7%↑
Sekcje S i T	Pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	82	5,1%	14	20,6%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W analizowanym okresie czasu, udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego na terenie gminy w 2013, 2015 i 2016 roku znacząco przekraczał przeciętny udział w Polsce, województwie dolnośląskim i powiecie świdnickim. W przypadku sektora kreatywnego pozostawał na poziomie zbliżonym do udziału w kraju, jedynie w sektorze medycznym był on niższy niż przeciętnie w ww. jednostkach.

TABELA 16. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów wg sektorów w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem [2012-2017].

Sektor	2012	2013	2014	2015	2016	2017
medyczny	1,46	4,29	3,73	3,23	3,01	2,76
kreatywny	6,57	3,57	2,24	4,03	6,77	6,21
przetwórstwa rolno-spożywczego	0,00	2,14	0,00	0,81	2,26	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wielkość przedsiębiorstw. Pod względem wielkości przedsiębiorstw na terenie gminy Świdnica, podobnie jak w całym kraju, w 2017 roku dominowały mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników – 1 554 podmioty gospodarcze stanowiące 96,4% przedsiębiorstw zarejestrowanych w gminie. Działalność prowadziło tu również 56 podmiotów gospodarczych zatrudniających od 10 do 49 osób (3,5% podmiotów ogółem) oraz 2 przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 pracowników. Od 2012 roku liczba mikroprzedsiębiorstw wzrosła o 47 podmiotów gospodarczych, a przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników o 4 podmioty. W pozostałych klasach wielkości liczba przedsiębiorstw nie zmieniła się.

KLASY WIELKOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW:
96,4% do 9 pracowników
3,5% od 10 do 49 pracowników
0,1% od 50 do 249 pracowników

TABELA 17. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości [2012-2017].

Zatrudnienie:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
0 - 9	1 398	1 439	1 460	1 494	1 507	1 554	11,2%↑	3,1%↑
10 - 49	52	53	54	55	57	56	7,7%↑	-1,8%↓
50 - 249	2	2	2	2	2	2	0,0%	0,0%
250 - 999	0	0	0	0	0	0	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

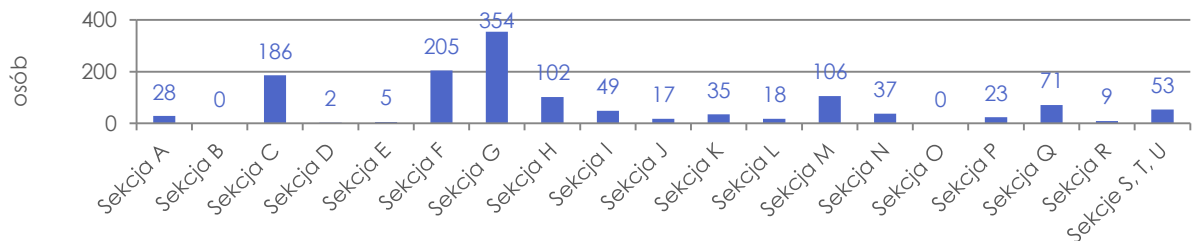
Indywidualną działalność gospodarczą na terenie gminy prowadzi 1 300 osób, co stanowi 11,3% osób fizycznych prowadzących działalność na terenie powiatu świdnickiego i 0,5% na Dolnym Śląsku. Tę najbardziej popularną w kraju i najprostszą formę prowadzenia działalności gospodarczej w gminie Świdnica prowadzi średnio 76 osób na 1000 ludności, co jest wynikiem zbliżonym do średniej w powiecie świdnickim (73) i kraju (78), jednak niższym niż w województwie dolnośląskim (82).

INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ
 GOSPODARCZA:
1 300 osób prowadzących indywidualną działalność gospodarczą, związaną z:
27,2% handlem i naprawą pojazdów samochodowych
15,8% budownictwem
14,3% przetwórstwem przemysłowym

Również w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym, z wynikiem 11,9 jednoosobowej działalności, gmina plasuje się nieznacznie poniżej średniej w regionie (13,4) i kraju (12,8). Indywidualną działalność gospodarczą w gminie Świdnica prowadzona była najczęściej w zakresie handlu i naprawy pojazdów (27,2%), budownictwa (15,8%) oraz przetwórstwa przemysłowego (14,3%). Działalność związaną z rolnictwem prowadziło 2,2% jednoosobowych przedsiębiorstw (28 działalności), co było udziałem wyższym niż średnio w powiecie. Pozytywną tendencją jest fakt, iż od 2012 roku liczba osób prowadzących jednoosobową

działalność gospodarczą zwiększyła się w gminie Świdnica o 8,9%, co było wzrostem znacznie wyższym od notowanego w Polsce (2,9%) i na Dolnym Śląsku (2,5%). Podobnie jak w całym kraju, w Świdnicy nastąpił znaczny spadek liczby indywidualnych działalności związanych z rolnictwem – funkcjonowanie zakończyła połowa jednoosobowych przedsiębiorstw w tej sekcji (34 podmioty).

WYKRES 9. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg PKD 2007 [2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 18. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	1 194	1 222	1 238	1 261	1 260	1 300	8,9%↑	3,2%↑
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	71	73	73	74	74	76	6,3%↑	3,2%↑
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	10,8	11,0	11,2	11,5	11,4	11,9	10,8%↑	4,3%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

5.3. Atrakcyjność inwestycyjna

Zgodnie z raportem *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017*⁹, województwo dolnośląskie należy do najbardziej atrakcyjnych inwestycyjnie regionów Polski. Świadczy o tym uzyskana przez nie najwyższa klasa A w zakresie potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla gospodarki narodowej oraz wszystkich analizowanych sekcji gospodarki według wskaźnika uwzględniającego szerokie spektrum czynników lokalizacji oraz bardzo wysoką ocenę B dla działalności profesjonalnej naukowej i technicznej, oraz zakwaterowania i gastronomii. W raporcie podczas oceny atrakcyjności inwestycyjnej wzięte zostały pod uwagę czynniki istotne dla prowadzenia działalności gospodarczej z punktu widzenia inwestora, w tym m.in. sytuacja na rynku pracy, wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz społeczną, a także sytuacja rynkowa oraz uwarunkowania przyrodnicze. Zgodnie z przeprowadzonymi w 2017 roku analizami powiat świdnicki, na terenie którego położone jest gmina Świdnica, uzyskał ponad przeciętną ocenę we wszystkich analizowanych obszarach gospodarki narodowej, czyli dla przemysłu, handlu, usług turystycznych oraz usług profesjonalnych. Znalazł się on więc w grupie 9 wyróżnionych powiatów ziemskich na terenie województwa dolnośląskiego¹⁰. Lepszymi warunkami do inwestowania poza ww. grupą powiatów odznaczały się miasta: Jelenia Góra, Legnica, Wrocław, a także powiat polkowicki. W rankingu potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla gospodarki narodowej, w którym analizie poddane zostało 46 z 78 gmin wiejskich w województwie dolnośląskim, gmina Świdnica uzyskała punktację (0,184) klasyfikującą ją na 31. miejscu. Podobną punktację jak Świdnica uzyskały na Dolnym Śląsku gminy wiejskie Paszowice i Miłkowice. Na mapie potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej gmin województwa dolnośląskiego gmina została zaliczona do klasy C atrakcyjności dla gospodarka narodowej, przemysłu, handlu i napraw oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej, oraz klasy D dla sekcji zakwaterowanie i gastronomia.

⁹ Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, PALIZ, Warszawa 2017

¹⁰ Głogowski, kamiennogórski, kłodzki, lubiński, oławski, wołowski, wrocławski, zgorzelecki.

TABELA 19. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gminy Świdnica oraz powiatu świdnickiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji [2017].

Nazwa	gospodarka narodowa	przemysł	handel i naprawy	zakwaterowanie i gastronomia	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
powiat świdnicki	0,265	B	B	B	B
gmina Świdnica	0,184	C	C	C	C

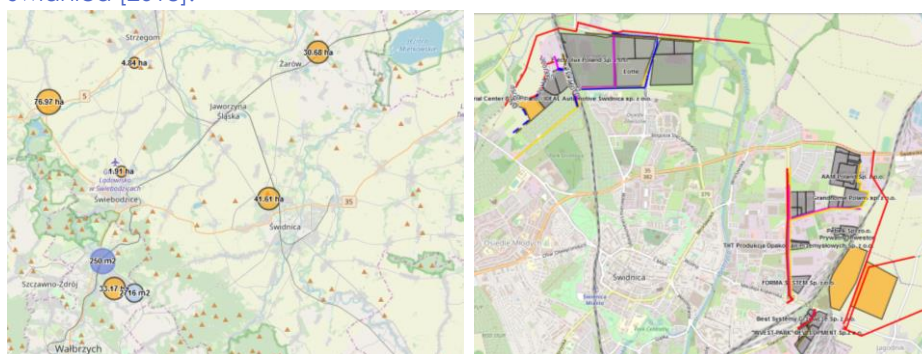
Źródło: opracowanie na podstawie *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, PAIIIZ.

Instytucje otoczenia biznesu. Przedsiębiorcy na terenie gminy Świdnica mogą korzystać z usług Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB), prowadzących działalność na terenie miasta Świdnica, i zapewniających wsparcie w początkowych stadiach działalności gospodarczej. INVEST-PARK Development Sp. z o. o. (IPD), spółka której celem statutowym jako IOB jest działanie na rzecz rozwoju regionalnego, m.in. poprzez stwarzanie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. Głównym obszarem działalności spółki jest m.in. tworzenie atrakcyjnej oferty przestrzeni produkcyjno-magazynowych i biurowych w formie parków przemysłowych i inkubatorów przedsiębiorczości uzupełniających tereny typu greenfield. Na terenie miasta Świdnica funkcjonuje również Inkubator Przedsiębiorczości Regionu Sudeckiego działający przy Sudeckiej Izbie Przemysłowo-Handlowej w Świdnicy. Jego głównym celem jest wsparcie mikro i małych przedsiębiorstw oraz osób chcących założyć działalność gospodarczą. Przedsiębiorcy mogą również korzystać z usług innych instytucji biznesowych i okołobiznesowych na terenie miasta, które zapewniają dostęp do wiedzy i umiejętności poprzez doradztwo, szkolenia oraz przekazywanie informacji¹¹. Ich działalność obejmuje między innymi organizację szkoleń, warsztatów i doradztwa, m.in. z zakresu prawa, finansów i rachunkowości, funduszy unijnych. Dzięki nim przedsiębiorcy mają również ułatwiony dostęp do środków finansowania działalności nowo powstających oraz już działającym firm oraz usług finansowych.

Klastry. W mieście Świdnica działalność prowadzi Dolnośląski Klaster Energii Odnawialnej (DKEO), którego celem jest dążenie do poprawy stanu środowiska oraz integracja przedsiębiorstw, ośrodków naukowo-badawczych i badawczo-rozwojowych, jednostek edukacyjnych instytucji i organizacji wspierających rozwój energii odnawialnej.

Strefy aktywności gospodarczej. Potencjalną atrakcyjność inwestycyjną gminy Świdnica zwiększają również funkcjonujące w jej sąsiedztwie podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK, w tym przede wszystkim podstrefa Świdnica.

SCHEMAT 3. Podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK, w tym podstrefa Świdnica [2018].

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.invest-park.com.pl

¹¹ Do instytucji tych zaliczyć należy między innymi takie organizacje gospodarcze jak: Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych (SSIG), Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa w Świdnicy (SIPH), Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Kupców Świdnickich (SPIKŚ), Stowarzyszenie Unia Przedsiębiorców Dolnego Śląska, Świdnicka Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej (ŚR FSNT NOT), Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości, Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość (SWP) – Centrum Wspierania Biznesu, Polsko-Czeska Izba Przemysłowo-Handlowa, Świdnickie Stowarzyszenie Kupców, Restauratorów i Przedsiębiorców „KADUCEUSZ, Dolnośląskie Stowarzyszenie Ochrony Bezrobotnych, Klub Rotary Świdnica – Wałbrzych.

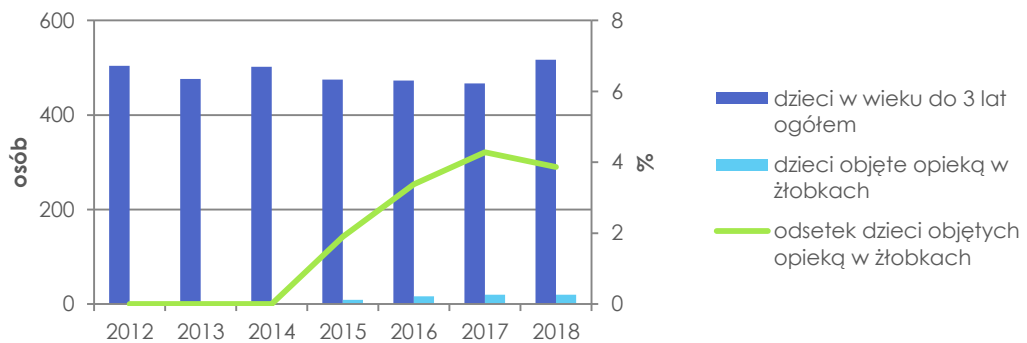
6. OŚWIATA I WYCHOWANIE

6.1. Żłobki

W 2018 roku na obszarze gminy Świdnica zamieszkiwało 517 dzieci w wieku do 3 lat. Na przestrzeni lat widoczny jest nieznaczny spadek ich liczby z 504 w 2012 roku. Od 2015 roku na terenie gminy funkcjonuje 1 klub dziecięcy dysponujący 20 miejscami. W 2017 roku opieką żłobkową objętych było 20 dzieci, czyli 3,9% dzieci w wieku żłobkowym na terenie gminy. Pomimo, że udział ten rośnie z roku na rok, w dalszym ciągu pozostaje na poziomie znacząco poniżej średniej w gminach powiatu świdnickiego, województwa dolnośląskiego i kraju.

ŻŁOBKI:
1 klub dziecięcy
20 miejsc
3,9% dzieci w wieku do 3 lat na terenie gminy objętych opieką w żłobku

WYKRES 10. Dzieci w wieku do 3 lat [2012-2018].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 20. Dzieci w wieku do 3 lat [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
dzieci w wieku do 3 lat [os.]	504	476	502	475	473	467	517	2,6%↓	10,7%↓
dzieci objęte opieką w żłobkach [os.]	0	0	0	9	16	20	20	↑	0,0%
odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach [%]	0,0	0,0	0,0	1,9	3,4	4,3	3,9	3,9pkt%↑	-0,4pkt%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

6.2. Wychowanie przedszkolne

Placówki wychowania przedszkolnego w 2018 roku na terenie gminy Świdnica obejmowały ogółem 13 obiektów placówek z 463 miejscami. Działalność prowadziły tu 4 przedszkola z 268 miejscami, 5 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych ze 125 miejscami oraz 5 punktów przedszkolnych z 70 miejscami. Od 2012 roku liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego ogółem została zwiększona o 18,8%, a w przedszkolach o 28,8%.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE:
13 placówek, (**463** miejsca), w tym:
4 przedszkola (**268** miejsc)
5 oddziałów przedszkolnych (**125** miejsc)
5 punktów przedszkolnych (**70** miejsc)

Wychowaniem przedszkolnym na obszarze gminy w 2018 roku objętych było ogółem 432 dzieci, a ich liczba zwiększa się z roku na rok (wzrost o 22% od 2012 roku). W 2017 roku gminie Świdnica na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat przypadało średnio 548 dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego. Pomimo odnotowanego wzrostu tego wskaźnika o blisko ¼ od 2012 roku, z poziomu 439, liczba dzieci w placówkach przedszkolnych w gminie pozostawała znacząco poniżej wartości tego wskaźnika w powiecie świdnickim (818 dzieci), w regionie (848) i kraju (847). Dostępność do przedszkoli, mierzona liczbą dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na 1 miejsce w placówce wychowania przedszkolnego, wynosząca w gminie w 2017 roku 1,54 dziecka, kształtowała się natomiast powyżej ww. średnich. Sytuacja ta uległa jednak znaczącej poprawie i w latach 2012-2017 roku obniżyła się o ¼ z poziomu 2,05.

TABELA 21. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym ogółem [os.]	354	409	367	350	411	420	432	22,0%↑	2,9%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

6.3. Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne

Szkoły podstawowe. Z uwagi na reformę systemu edukacji konieczna była reorganizacja sieci szkół w całym kraju. Likwidacji uległy gimnazja, natomiast nauka w szkołach podstawowych została wydłużona do ośmiu klas. W roku szkolnym 2018/2019 na obszarze gminy Świdnica funkcjonowało 6 szkół podstawowych.

Szkoła Podstawowa w Bystrzycy Górnej

Szkoła Podstawowa w Grodziszczu

Szkoła Podstawowa w Lutomii Dolnej

Szkoła Podstawowa w Mokrzyszowie

Szkoła Podstawowa w Pszennie

Szkoła Podstawowa w Witoszowie Dolnym

Naukę w szkołach podstawowych pobierało 1 088 uczniów, a ich liczba od 2012 roku wzrosła o 27,5%, a w porównaniu do roku 2017/2018 o 17,1% ze względu na reformę oświaty i utworzenie klas siódmych.

TABELA 22. Szkoły podstawowe [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
uczniowie [os.]	853	849	909	1 008	946	1 124	1 088	27,5%↑	17,1%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 23. Gimnazja [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
uczniowie [os.]	704	661	617	576	555	354	326	-53,7%↓	-7,9%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 24. Liczba młodzieży uczęszczającej do szkół podstawowych i gimnazjalnych [2018].

Nazwa szkoły	2018 ¹²
Szkoła Podstawowa w Bystrzycy Górnej	144
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Grodziszczu	122
Szkoła Podstawowa w Lutomi Dolnej (z klasami gimnazjalnymi)	233 (+ 28 ucz. kl. gim.)
Szkoła Podstawowa w Mokreszowie	104
Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Pszenniu (z klasami gimnazjalnymi)	341 (+ 57 ucz. kl. gim.)
Szkoła Podstawowa im. Ludwiki Wawrzyńskiej w Witoszowie Dolnym (z klasami gimnazjalnymi)	329 (+ 71 ucz. kl. gim.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

Egzaminy gimnazjalne w 2018 roku zdane zostały na poziomie zbliżonym lub wyższym niż przeciętnie w gminach powiatu świdnickiego i regionie.

TABELA 25. Wyniki egzaminów gimnazjalnych [2018].

Średni wynik [%]:	część humanistyczna		część mat.- przyrodnicza		język angielski		język niemiecki	
	język polski	historia i WOS	matematyka	przedm. przyrodn.	podst.	rozs.	podst.	rozs.
województwo dolnośląskie	67,1	57,8	50,5	55,1	68,7	53,2	52,5	36,6
powiat świdnicki	67,7	56,9	49,5	54,4	69,8	53,4	46,7	29,6
gmina Świdnica	71,2	57,5	52,6	57,9	70,1	55,2	51,9	100,0

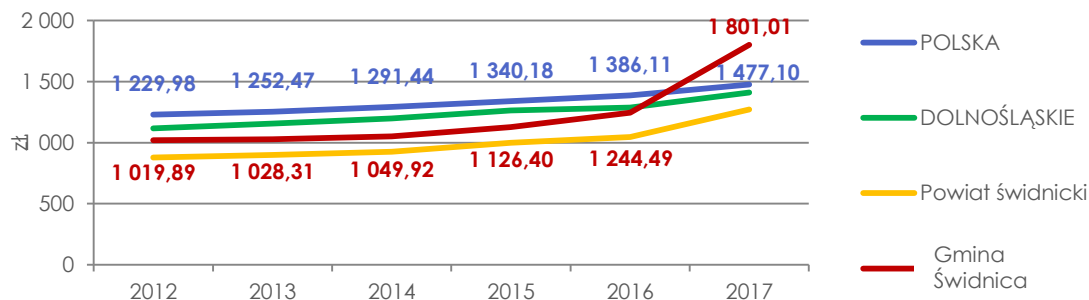
Źródło: opracowanie własne na podstawie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej stan na dzień 30.04. 2019 r.

6.4. Finansowanie

Wydatki na oświatę i wychowanie na terenie gminy, podobnie jak w całym kraju, wzrastają z roku na rok. W 2018 roku wydatki na oświatę kształtowały się na poziomie nieznacznie niższym niż w roku poprzednim i wykonane zostały na kwotę 30 751 312,58 zł. Na funkcjonowanie szkół podstawowych przeznaczono 10 786 762,32 zł, w tym kwotę 99 732,06 zł stanowiły wydatki inwestycyjne. Na oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych wydatkowano kwotę 533 111,86 zł, na przedszkola 3 037 057,01 zł, na inne formy wychowania przedszkolnego 107 276,94 zł, a na gimnazja 12 398 716,68 zł. Na dowożenie uczniów do szkół poniesiono wydatki w kwocie 1 023 221,98 zł. Wydatki obejmowały również doskonalenie i doskonalenie nauczycieli na kwotę 64 099,13 zł, funkcjonowanie stołówek 199 991,24 zł i inne.

¹² Liczba uczniów na dzień 30 września 2018 r.

WYKRES 11. Wydatki na oświatę i wychowanie na 1 mieszkańca [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 26. Wydatki na oświatę i wychowanie (dział 801) [2012-2018].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
ogółem	16 962 865,16	17 284 845,48	17 752 037,66	19 166 850,87	21 254 563,95	30 916 188,19	30 751 312,58	81,3%↑	-0,5%↓
bieżące ogółem	16 323 319,84	17 039 886,42	17 464 302,15	18 249 312,22	19 024 386,76	19 850 476,75	20 776 801,16	27,3%↑	4,7%↑
majątkowe inwestycyjne	639 545,32	244 959,06	287 735,51	917 538,65	2 230 177,19	11 065 711,44	9 974 511,42	1459,6%↑	-9,9%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy w Świdnicy.

TABELA 27. Wydatki na oświatę wg rodzaju placówki (dział 801) [2012-2018].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
szkoły podstawowe	7 742 084,17	7 717 384,81	8 226 170,89	8 740 953,34	10 193 054,17	13 955 217,07	10 786 762,32	39,3%↑	-22,7%↓
gimnazja	5 435 181,75	5 431 122,27	5 265 862,95	4 690 465,14	4 615 378,64	10 384 439,93	12 398 716,68	128,1%↑	19,4%↑
przedszkola	1 150 186,84	1 370 888,96	1 557 462,90	1 961 721,17	2 304 181,03	2 178 732,67	3 037 057,01	164,0%↑	39,4%↑
dowożenie uczniów do szkół	953 574,90	925 186,79	900 763,49	981 878,63	1 020 847,11	994 473,91	1 023 221,98	7,3%↑	2,9%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy w Świdnicy.

6.5. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020	Uchwała nr LVII/482/2014 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 maja 2014 r.

6.6. Inwestycje i działania 2018

W zakresie edukacji i wychowania w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 28. Najważniejsze inwestycje w zakresie edukacji i wychowania zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Budowa krytej pływalni wraz z rozbudową	Witoszów Dolny	Wybudowano basen dla młodzieży szkolnej, w którym znajdują się trzy tory długości 25 m, brodzik do nauki pływania dla małych dzieci	16 900 000,00 zł, w tym w 2018 roku:	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Strategia rozwoju

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
	o dwie sale dydaktyczne – Poprawa warunków nauczania poprzez zakup wyposażenia oraz rozbudowę infrastruktury edukacyjnej przy Gimnazjum w Witoszowie Dolnym		<p>oraz część rekreacyjna. Wykonano rozbudowę obiektu o dwie sale dydaktyczne, w których urządzono pracownie przyrodniczo matematyczną i chemiczną wraz z pełnym wyposażeniem.</p> <p>Realizacja od 01.03.2017 do 12.07.2018</p> <p>Kryta pływalnia wraz ze wszystkimi urządzeniami zlokalizowana jest na działkach nr 587, 590, 591, 1165, 1166, 1067, Witoszów Dolny. Budynek krytej pływalni - pow. zabudowy: 1 406,7 m²; pow. netto (użytkowa); 1 960,78 m²; kubatura: 8 765 m³; wysokość do okapu/attyki od poziomu terenu: 4,47m i 7,07m. W budynku zlokalizowane są również sauny: parowa, fińska i infrared. Budynek sali wyposażony jest w instalację kanalizacyjną, wodną, technologiczną i centralnego ogrzewania zasilanej z kotłowni peletowej. Rozbudowa dwóch sal dydaktycznych o powierzchni zabudowy 51,40 m², pow. użytkowej 49,10 m² i kubaturze 186 m³ każda wyposażonych w instalację elektryczną, teletechniczną i c.o. wraz z grzejnikami i wyposażeniem – meble, pomoce dydaktyczne oraz sprzęt TIK.</p> <p>Zadanie zostało dofinansowane w 2018 roku ze środków Unii Europejskiej w kwocie 3 368 425,54 zł oraz z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w kwocie 500 000 zł. W ramach zadania wykonano krytą pływalnię z saunami: parową, fińską i infrared oraz boisko wielofunkcyjne.</p> <p>Szkoła Witoszów Dolny - wykonano boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej wraz z oświetleniem i ogrodzeniem. Boisko wyposażone we wszystkie urządzenia niezbędne do gier zespołowych</p>	9 637 007,16 zł	<p>oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022</p> <p>Umowa</p>

2	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Świdnica: świetlicy wiejskiej	Witoszów Dolny, Bystrzyca Dolna	<p>Przebudowa budynku oświatowego wraz z utworzeniem oddziału przedszkolnego w Bystrzycy Dolnej – w ramach przebudowy na parterze budynku utworzono Przedszkole Gminne, w którym mieszczą się trzy oddziały przedszkolnej dla 64 dzieci.</p> <p>Realizacja od 09.02.2018 do 17.08.2018</p> <p>Przebudowa i termomodernizacja budynku o powierzchni użytkowej 754,49 m²</p>	4 001 983,71 zł	<p>Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020</p> <p>Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022</p>
---	---	---------------------------------	---	-----------------	--

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
	w Witoszowie Dolnym oraz budynku oświaty i kultury w Bystrzycy Dolnej		polegająca na: robotach rozbiórkowych zewnętrznych i wewnętrznych, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej i ocieplenie ścian fundamentowych budynku, wykonanie tynków renowacyjnych, docieplenie ścian zewnętrznych budynku wraz z elewacją, docieplenie stropodachu wraz z wymianą pokrycia dachowego, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie instalacji c.o. w budynku, montaż kotłów gazowych, montaż instalacji solarnej (OZE), wykonanie nowej instalacji elektrycznej, odgromowej i niskoprądowych, wykonanie nowych podłóg i posadzek, wymiana stolarki drzwiowej wewnętrznej, wymiana oświetlenia wewnętrznego i zewnętrznego, wymiana instalacji wod-kan. wewnętrznej wraz z wymianą armatury, wykonanie elementów zagospodarowania zewnętrznego.		
3	Przebudowa i modernizacja obiektów szkolnych na terenie Gminy Świdnica	Grodziszczce Witoszów Dolny	W ramach zadania wykonano zatokę autobusową w Grodziszczu, wykonano schody granitowe i poręczce stalowe do sali gimnastycznej w Witoszowie Dolnym oraz sporządzono projekt przebudowy trafostacji przy basenie w Witoszowie Dolnym.	99 732,06 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020
4	Zakup wyposażenia do przedszkola w Bystrzycy Dolnej	Bystrzyca Dolna	Zakupiono pierwsze wyposażenie dla nowoutworzonego przedszkola (pomoce dydaktyczne, meble)	158 638,64 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020

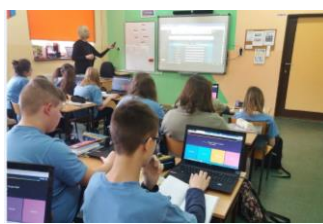
TABELA 29. Najważniejsze działania i projekty w zakresie edukacji i wychowania zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Równe szanse w Gminie Świdnica	SP Lutomia Dolna, SP Mokrzeszów, SP Pszenno	Projekt o wartości 754.201,11 zł realizowany w ramach RPO WD na lata 2014-2020, poddziałanie 10.02.04 dla 409 uczniów i 56 nauczycieli z 3 szkół podstawowych – zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia, zajęcia wspierające i wspomagające uczniów, szkolenia dla nauczycieli oraz doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne i sprzęt TIK. W 2018 roku wydatkowano 446 785,74 zł.	Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020 Umowa nr RPDS.10.02.04-02-0007/17-00 z dnia 29 września 2017 r. + aneks z dnia 27 grudnia 2018 r.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
2	Małe Bystrzaki – równe szanse przedszkolaków w w Gminie Świdnica	Publiczne Przedszkole w Bystrzycy Dolnej	Projekt o wartości 791.595,00 zł realizowany w ramach RPO WD na lata 2014-2020, poddziałanie 10.1.4 – utworzenie dodatkowych 40 miejsc przedszkolnych, doposażenie meble, w pomoce dydaktyczne i wyposażenie wydawalni posiłków oraz placu zabaw, realizacja zajęć dodatkowych dla 64 dzieci, szkolenia dla nauczycieli oraz funkcjonowanie przedszkola przez okres 1 roku - od 1.09.2018 do 31.08.2019. W 2018 roku wydatkowano: 327 128,27 zł ze środków bieżących oraz 79 133,56 zł z wydatków inwestycyjnych. W 2018 r. na realizację projektu „Małe Bystrzaki - równe szanse przedszkolaków w Gminie Świdnica” wpłynęły środki UE w kwocie 378 103,56 zł, w tym majątkowe – 14 233,56 zł.	Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020 Umowa nr RPDS.10.01.04-02-0014/17-00 z dnia 24 lipca 2018 r.
3	Mikroprojekt „Tu i tam przyjaciół mam II”	SP Witoszów Dolny	Projekt realizowany w ramach programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska. Celem projektu jest wzajemna promocja terenów Gminy Świdnica i Gminy Kopidłno, integracja młodzieży oraz dzielenie się dobrymi praktykami w zakresie spędzania wolnego czasu, a także wiedzą o życiu codziennym w kraju sąsiadów, tradycjach świąt Bożego Narodzenia i Świąt Wielkanocnych. Uczniowie nabyli podstawowe umiejętności w zakresie komunikacji w języku partnerów w projekcie. W 2018 roku wydatkowano 53 303,98 zł.	Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020 Umowa nr CZ.11.4.120/0.0/0.0/16_008/0001361/46 z dnia 24.04.2018 r.
4	Mikroprojekt „Jak sąsiad z sąsiadem”	SP Mokreszów	Projekt realizowany w ramach programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska. Celem projektu jest wzajemna promocja terenów Gminy Świdnica i Gminy Lużany, integracja młodzieży oraz dzielenie się dobrymi praktykami w zakresie spędzania wolnego czasu, a także wiedzą o życiu codziennym w kraju sąsiadów. Uczniowie nabyli podstawowe umiejętności w zakresie komunikacji w języku partnerów w projekcie. W 2018 roku wydatkowano 56 795,38 zł.	Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020 Umowa nr CZ.11.4.120/0.0/0.0/16_008/0001360/69 z dnia 15.05.2018 r.
5	Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych	Gmina Świdnica	Wydatki w tym rozdziale sfinansowane w całości z dotacji celowej otrzymanej z budżetu państwa (zadanie zlecone) przeznaczono na zakup podręczników, materiałów ćwiczeniowych i edukacyjnych dla uczniów szkół podstawowych.	Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020
6	Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	Gmina Świdnica	Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli obejmujące wydatki związane ze szkoleniami kadry nauczycielskiej – 41 893,13 zł.	Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020

Ubiegłorocznym prymusi Gminy Świdnica

Zajęcia edukacyjne w Szkole Podstawowej w Lutonii Dolnej

Zajęcia edukacyjne w Szkole Podstawowej w Witoszowie Dolnym

7. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

7.1. Kultura

Jednostkami prowadzącymi działalność na terenie gminy w zakresie kultury jest **Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji** oraz **Gminna Biblioteka Publiczna**. Aktywność ośrodka przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców gminy kulturą, sztuką profesjonalną i amatorską, tradycjami i obrzędami, ułatwiła również rozwój ich talentów i uzdolnień. Ma również na celu umożliwiać też ciekawe zorganizowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży czy dorosłych, poprzez zajęcia zespołów pieśni i tańca, formacji tanecznych czy grup śpiewaczych. Gminna Biblioteka Publiczna z/s w Witoszowie Górnym wraz z 4 filiami w: Lutomi Górnej, Pszennie, Bystrzycy Górnej i Grodziszczu dysponuje księgozbiorem w postaci 34 922 woluminów. W 2017 roku z bibliotek korzystało 1 067 osób, a od 2012 roku liczba czytelników utrzymuje się na względnie stałym poziomie około 1 tys. osób. Na 1 placówkę biblioteczną przypada obecnie 3 426 mieszkańców gminy, co jest wartością zbliżoną do średniej w powiecie świdnickim (3 960 os.), jednak zdecydowanie korzystniejszą niż przeciętnie w gminach regionie (4 326 os.) i kraju (4 194 os.). Należy jednak zaznaczyć, że na 1000 ludności w gminie przypadało jednak jedynie 62 czytelników, co było poziomem około 2,5 krotnie niższym niż średnio w powiecie, regionie i kraju, gdzie wskaźnik wahał się od 153 do 158 osób. Istotną rolę w życiu kulturalnym pełni również **Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego** – organizacja promująca działalność międzynarodowego centrum spotkań i wymiany młodzieżowej oraz popularyzację dziedzictwa z Kręgu Krzyżowej, mająca swoją siedzibę na terenie gminy Świdnica. Prowadzone przez nią Międzynarodowe Centrum Spotkań Młodzieży organizuje spotkania młodzieży, seminaria historyczne oraz imprezy kulturalne.

Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego

W 2018 roku w gminie Świdnica zorganizowanych zostało 9 **impresz kulturalnych**, w tym: XXI Gminny Przegląd Zespołów Kolędniczych, Jarmark Wielkanocny w Pszennie, „II Śpiewanie przy fładze” w Lutomi Górnej, Przegląd zespołów ludowych, „X Śpiewanie nad Bystrzycą” w Burkatowie, Dożynki Gminne, Festyn Rodzinny, Przegląd Twórczości Dzieci i Młodzieży – „Wysypisko”, Uroczyste obchody 100 Rocznicy Odzyskania Niepodległości oraz Mikołaj w Gminie.

TABELA 30. Imprezy kulturalne zorganizowane na terenie gminy [2012-2018]

Nazwa	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
liczba imprez kulturalnych zorganizowanych na terenie gminy [szt.]	8	9	10	8	7	7	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

Na terenie gminy Świdnica działa szereg **zespołów** ludowych, śpiewaczych oraz pieśni i tańca m.in.: zespół śpiewaczy „Ale Babki”, zespół „Kądziołeczka”, dziecięcy zespół „Stokrotki”, zespół śpiewaczy „A to Heca”, teatrzyk obrzędowy „Pogwarki”, Ludowo Estradowy Zespół „Mokrzyszów”, ZPiT „Bystrzyca”. W gminie działają również formacje taneczne „Mażoretka” w Pszennie oraz w Witoszowie Dolnym. Co roku prowadzone warsztaty muzyczne dla uczniów szkół, które odbywają się podczas wakacji w SSM w Lubachowie. Po warsztatach wydawana jest płyta CD z piosenkami i utworami muzycznymi nagranych podczas warsztatów. Na terenie gminy działają również Koła Gospodyń Wiejskich w: Bojanicach, Burkatowie, Gogołowie, Komorowie, Lutomi Dolnej, Pogorzale, Pszennie, Witoszowie Dolnym, oraz Kluby Seniora w: Bystrzycy Górnej, Pszennie, Grodziszczu, Lutomi.

7.2. Zabytki

Na obszarze gminy zlokalizowane są liczne zespoły i obiekty zabytkowe oraz stanowiska archeologiczne. Wśród obiektów zabytkowych w gminie Świdnica wymienić należy przede wszystkim zespoły pałacowe:

- Boleścín – zespół pałacowy wybudowany na przełomie XVIII i XIX wieku,
- Burkatów – zespół pałacowy wzniesiony w latach 40. XIX wieku oraz w roku 1895 roku, wraz z parkiem o charakterze krajobrazowym,
- Bystrzyca Dolna – zespół pałacowo-parkowy z XVI wieku,
- Bystrzyca Górna – pałac oraz zabudowania folwarczne z początku XIX wieku,
- Gogołów – zespół dworski składający się z dworu, folwarku oraz niewielkiego krajobrazowego parku,
- Grodziszczce – zespół pałacowy,
- Jakubów – pałac,
- Komorów – pałac,
- Krzyżowa – neobarokowy zespół pałacowo-folwarczny z XVII-XIX w., wielokrotnie przebudowywany, odbudowany w latach 1990–1998, od 11 czerwca 1998 teren pałacu jest wykorzystywany przez „Fundację Krzyżowa” jako Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży, na terenie Fundacji znajduje się fragment sławnego Muru Berlińskiego,
- Makowice – zespół pałacowy,
- Mokrzyszów – zespół pałacowo-parkowy z drugiej połowy XIX wieku, na starszych fundamentach, prawdopodobnie z przełomu XVII i XVIII wieku, przebudowany w latach 60. XX wieku,
- Wilków – wzniesiony w XVIII w., przebudowany w latach 70. lub 80. XIX wieku,
- Wiśniowa – pałac z XIX w., wzniesiony w stylu neorenesansu francuskiego, przebudowany w latach 1874 i 1899,
- Witoszów Dolny – zespół pałacowy.

Wśród ważniejszych obiektów sakralnych na obszarze gminy wymienić należy przede wszystkim:

- Bojanice – najwcześniejsze informacje o kościele w Bojanicach, obecnie p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej, pochodzą z listu czynszowego z 1370 roku. Kościół wymieniony został przez Georgius, aitarista in Ludwici villa w 1514 roku,
- Boleścín – obecna budowla Kościoła filialny pw. Św. Józefa w Boleścínie wzniesiona została w 1909 roku w miejscu ewangelickiego, drewnianego kościoła,
- Bystrzyca Górna – kościół parafialny Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, wzmiankowany po raz pierwszy w źródłach w 1376 roku,
- Gogołów – kościół p.w. św. Marcina wymieniony w 1219 roku w rejestrze nuncjusza Gotharda.
- Grodziszczce – wieś łańcuchowa nad Piławą, zaliczana do najstarszych na Śląsku, w XI-XII w. istniała tu kasztelania (przeniesiona później do Świdnicy), wymieniana w słynnej „srebrnej bulli” papieża Hadriana IV w 1155 roku, zachowane pozostałości grodziska w zakolu rzeki niedaleko centrum wsi,
- Krzyżowa – kościół filialny pw. Św. Michała Kościół w Krzyżowej wzmiankowany był po raz pierwszy w 1335 roku w rejestrze dziesięcin nuncjusza Gallhardusa de Caecenbus jako Capella Crissoviensis,
- Lutomia Dolna – Kościół parafialny Przemienienia Pańskiego, wzmiankowany w 1318 roku w rejestrze czynszowym Gabriela z Rimini,
- Lutomia Górna – kościół odebrany ewangelikom w 1654 roku. Lutomia,
- Makowice – kościół filialny Św. Katarzyny (dawniej parafialny Św. Marcina) wzmiankowany po raz pierwszy w 1372 roku, obecna budowla wzniesiona została na przełomie XV i XVI wieku,
- Modliszów – kościół Św. Bartłomieja, wzniesiony w XIV w., przebudowany XVI w., restaurowany w XIX w., i remontowany w latach 1966-1968 r.,
- Mokrzeszów – kościół filialny p.w. Św. Jadwigi-Kapelle wzmiankowany po raz pierwszy w 1268 roku jako filialny kościoła w Pęcznicy,
- Pszenno – kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja wzmiankowany w rejestrze nuncjusza Galharda w 1243 roku, najstarsze fragmenty budowli pochodzą z około połowy XIV w. (1335 r.), w 1491 roku kościół został przebudowany,
- Witoszów Dolny – najwcześniejsza informacja dotycząca kościoła parafialnego p.w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny (wcześniej pod wezwaniem św. Mikołaja i Katarzyny) w Witoszowie Dolnym pochodzi z 1268 roku, kiedy to książę Władysław podarował zakonowi klarysek z Wrocławia między innymi kościół w Witoszowie wraz z przyległościami.

**Kościół
w Bystrzycy Dolnej**

**Kościół
w Boleścínie**

**Kościół
w Witoszowie Dolnym**

**Kościół
w Modliszowie**

**Kościół
w Krzyżowej**

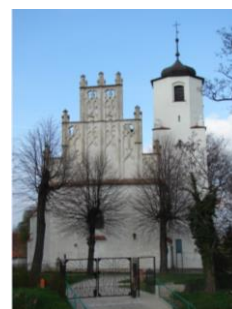

**Kościół
w Pszennie**

**Kościół
w Grodziszczu**

**Kościół
w Lutomi Dolnej**

**Kościół
w Mokrzyszowie**

**Kościół
w Gogołowie**

**Kościół
w Makowicach**

**Kościół
w Bojanicach**

Na obszarze gminy zlokalizowane są również liczne krzyże pokutne. Natomiast spośród zabytków architektury przemysłowej na uwagę zasługują również zespół cukrowni w Pszennie, zespół elektrowni wodnej w Lubachowie oraz linia kolejowa Świdnica Kraszowice – Jedlina Zdrój.

7.3. Finansowanie

W 2018 roku wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego obejmowały kwotę ponad 2-krotnie wyższą niż w roku 2017 i wynosiły 6 256 125,12 zł. Na działalność ośrodków kultury, świetlic i klubów wydatkowano kwotę 5 883 019,76 zł i obejmowały one m.in. wydatki inwestycyjne w wysokości 4 024 803,71 zł poniesione na następujące zadania:

- „Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Gminy Świdnica: świetlicy wiejskiej w Witoszowie Dolnym oraz budynku oświaty i kultury w Bystrzycy Dolnej” – 4 001 983,71 zł. W 2018 roku zadanie dofinansowano ze środków UE w kwocie 465 209,97 zł,
- „Budowa świetlicy wiejskiej w Gogołowie” – 17 220,00 zł. W ramach zadania wykonano projekt zamienny.

Kwotę 283 143,65 zł przekazano dotacją podmiotową na działalność bibliotek na terenie gminy, natomiast na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami poniesiono wydatki w kwocie 80 000,00 zł.

TABELA 31. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa (dział 921) [2012-2018].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
ogółem	2 305 719,29	2 197 071,18	2 826 685,11	1 946 713,09	2 155 496,53	3 011 159,95	6 256 125,12	171,3%↑	107,8%↑
bieżące ogółem	1 596 927,91	1 806 010,20	1 937 517,39	1 921 591,70	2 141 996,53	2 278 532,93	2 231 321,41	39,7%↑	-2,1%↓
majątkowe inwestycyjne	708 791,38	391 060,98	889 167,72	25 121,39	13 500,00	732 627,02	4 024 803,71	467,8%↑	449,4%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

7.4. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Zasady i tryb udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz sposobu ich rozliczania i kontroli	Uchwała nr XXII/193/2008 Rady Gminy Świdnica z dnia 24 stycznia 2008 roku w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz sposobu ich rozliczania i kontroli

7.5. Inwestycje i działania 2018

W zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 32. Najważniejsze inwestycje w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Gminy Świdnica: świetlicy wiejskiej Witoszowie Dolnym oraz budynku oświaty i kultury w Bystrzycy Dolnej	Witoszów Dolny, Bystrzyca Dolna	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Gminy Świdnica: świetlicy wiejskiej w Witoszowie Dolnym oraz budynku oświaty i kultury w Bystrzycy Dolnej. W 2018 roku zadanie dofinansowano ze środków UE w kwocie 465 209,97 zł.	4 001 983,71 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022
2	Budowa świetlicy wiejskiej w Gogołowie	Gogołów	Zadanie inwestycyjne obejmowało budowę świetlicy wiejskiej w Gogołowie.	17 220,00 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022
3	Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w miejscowości Gogołów	Gogołów	Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w miejscowości Gogołów. Na realizację zadania bieżącego gmina otrzymała dotację z samorządu województwa wysokości 25 000,00 zł.	63 625,50 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020
4	Ochrona zabytków na terenie gminy	Gmina Świdnica	Wydatki przeznaczone na zadania w zakresie ochrony zabytków na terenie gminy.	80 000,00 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020
5	Utrzymanie grobu wojennego w Pszennie z okresu II wojny światowej	Pszenna	Utrzymanie grobu wojennego w Pszennie z okresu II wojny światowej, wydatek w kwocie 800 zł zrealizowany w całości z dotacji budżetu państwa.	800,00 zł	

TABELA 33. Najważniejsze działania w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Opis
1	XXI Gminny Przegląd Zespołów Kolędniczych	Cykliczna impreza promująca tradycję związaną z kolędowaniem oraz ukazywaniem w przedstawieniach jasełkowych tradycji bożonarodzeniowych
2	Jarmark Wielkanocny w Pszennie	Cykliczna impreza promująca tradycję i kuchnię staropolską związaną z przygotowaniem do świąt wielkanocnych
3	„II Śpiewanie przy fladze” w Lutomi Górnej	Spotkania zespołów ludowych podczas którego śpiewane są pieśni patriotyczne
4	Przegląd zespołów ludowych „X Śpiewanie nad Bystrycą” w Burkatowie	Cykliczna impreza folklorystyczna podczas której zespoły śpiewacze i ludowe prezentują swoją twórczość oraz dorobek
5	Dożynki Gminne w Krzyżowej	Plenerowa impreza o charakterze obrzędowym, połączona z misterium chleba korowodem dożynkowym oraz występami zespołów dziecięcych, śpiewaczych oraz pieśni i tańca
6	Festyn Rodzinny	Cykliczna impreza plenerowa połączona z występami dzieci oraz rodzinnymi grami i zabawami oraz turniejem sportowym
7	Przegląd Twórczości Dzieci i Młodzieży – „Wysypisko”	Cykliczna impreza organizowana dla uczniów szkół podstawowych i klas gimnazjalnych, promująca talenty muzyczne wśród uczniów
8	Uroczyste obchody 100 Rocznicy Odzyskania Niepodległości	Coroczna uroczystość obchodzona w związku z rocznicami odzyskania Niepodległości przez Polskę
9	Mikołaj w Gminie	Impreza organizowana dla najmłodszych dzieci oraz ich rodziców połączona z organizacją gier i zabaw dla dzieci prowadzonych przez animatorów

Misterium chleba na Dożynkach Gminnych

8. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

8.1. Atrakcyjność turystyczna

Dogodna lokalizacja u podnóża Gór Sowich, dobra dostępność komunikacyjna oraz sąsiedztwo miasta Świdnica, oraz liczne szlaki turystyczne sprawiają, że na obszarze gminy Świdnica istnieją warunki do rozwoju usług turystycznych i rekreacyjnych. Wschodnia strona gminy graniczy ze Ślązańskim Parkiem Krajobrazowym, natomiast zachodnia z Książańskim Parkiem Krajobrazowym. Przez Gminę przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: droga krajowa nr 35 (Wrocław – Świdnica – Świebodzice – Wałbrzych – Mieroszów – granica państwa), droga nr 382 (Legnica – Nysa) oraz droga nr 379 (Wałbrzych – Świdnica). Położona o około 10 km od gminy Świdnica Jaworzyna Śląska stanowi duży węzeł kolejowy na trasie Wrocław – Wałbrzych i dalej do Pragi Czeskiej, czy Wrocław – Jelenia Góra i dalej do Berlina. Przez gminę przebiegają również liczne trasy rowerowe i piesze stanowiące oraz obecnie nieczynny, szlak kolejowy o walorach turystycznych: Świdnica – Jedlina Zdrój – Nowa Ruda – Kłodzko. Także sąsiedztwo miasta Świdnica – miasta o bogatych zasobach dziedzictwa kulturowego, powinno sprzyjać rozwojowi usług turystycznych na terenie gminy Świdnica.

Baza noclegowa. W 2018 roku na terenie gminy Świdnica funkcjonowało 5 całorocznych obiektów noclegowych. Miejsca noclegowe na terenie gminy stanowiły 21,8% miejsc noclegowych w powiecie świdnickim. O dynamicznym

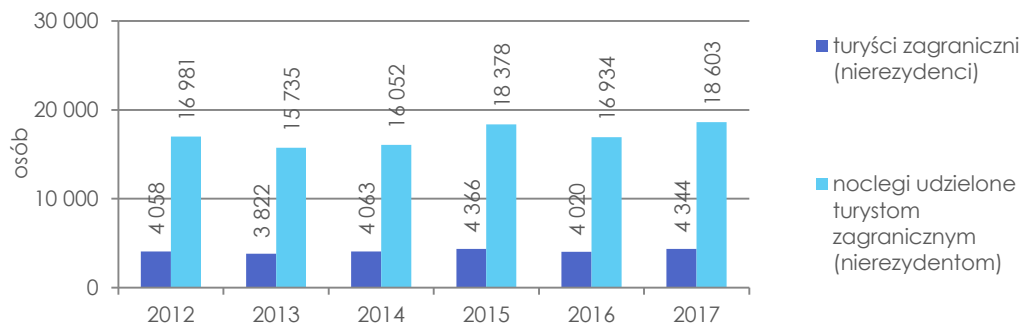
BAZA NOCLEGOWA:

5 całorocznych obiektów noclegowych
318 miejsc noclegowych

rozwoju bazy noclegowej na terenie gminy świadczy znaczący wzrost liczby miejsc noclegowych – od 2012 roku o 67,4%, a ostatnim roku o 10,8%. Należy jednak zwrócić uwagę, że 51,6% miejsc noclegowych na terenie gminy stanowią miejsca w schronisku młodzieżowym. Pozytywnym aspektem jest otwarcie w ciągu ostatnich dwóch lat kwatery prywatnej i kwatery agroturystycznej, które obejmują 20,4% miejsc na terenie gminy.

Ruch turystyczny. Dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące liczby turystów ogółem odwiedzających obszary gmin publikowane były jedynie do 2014 roku. W obecnej chwili brak jest rzetelnego źródła danych dot. ruchu turystycznego ogółem. Dostępne są natomiast dane dot. liczby turystów zagranicznych, które wskazują, że 2017 roku gminę Świdnica odwiedziło 4 344 turystów zagranicznych (nierezydentów), a ich liczba kwalifikowała gminę na 19. miejscu w regionie z największą liczbą turystów zagranicznych. Turyści ci stanowili odpowiednio 32,2% i 0,7% ogółu turystów zagranicznych odwiedzających powiat świdnicki i Dolny Śląsk. Wśród turystów zagranicznych w 2017 roku na terenie gminy dominowali turyści z Niemiec stanowiący ponad ¾ ogółu (3 324 osób; 76,5%). W dalszej kolejności uplasowali się turyści z Ukrainy, którzy stanowili 7,6% turystów zagranicznych (330 osób). Pozostałe 15,9% stanowili turyści z pozostałych krajów, w tym z Czech (76 os.), Grecji (48 os.), Estonii (34 os.) i Włoch (30 os.). Od 2012 roku liczba turystów zagranicznych na terenie gminy utrzymuje się na względnie stałym poziomie około 4 tysięcy. Należy jednak zwrócić uwagę, że w tym czasie na Dolnym Śląsku liczba turystów zagranicznych wzrosła o blisko 50%, w tym o 16% od 2016 roku. Podobnie w przypadku powiatu świdnickiego, gdzie liczba turystów zagranicznych od 2012 roku zwiększyła się o 35,3%, a tylko w samym 2017 roku o 10,4%. W przypadku gminy Świdnica wzrost ten wyniósł odpowiednio jedynie 7% i 8,1%. W 2017 roku turystom zagranicznym udzielono 18 603 noclegów. Na uwagę zasługuje fakt, iż noclegi te stanowiły blisko połowę (48,4%) noclegów udzielonych turystom zagranicznym na terenie powiatu świdnickiego. Jednak wzrost liczby udzielonych noclegów od 2012 roku wynoszący 9,6% kształtował się znacznie poniżej dynamiki obserwowanej średnio w powiecie świdnickim (30,6%), w regionie (27,8%) i kraju (40,7%).

WYKRES 12. Turyści zagraniczni (nierezydenci) i udzielone im noclegi [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 34. Liczba turystów ogółem i zagranicznych [2012-2017].

Liczba turystów	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	8 604	7 595	8 101	–	–	–	–	–
zagranicznych	4 058	3 822	4 063	4 366	4 020	4 344	7,0%↑	8,1%↑
Udzielone noclegi								
ogółem	29 867	26 440	27 537	–	–	–	–	–
turystom zagranicznym	16 981	15 735	16 052	18 378	16 934	18 603	9,6%↑	9,9%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

8.2. Szlaki turystyczne

Przez obszar gminy prowadzą liczne piesze i rowerowe szlaki turystyczne, stanowiące potencjalny zasób generowania ruchu turystycznego. Przez geologiczno-leśny rezerwat przyrody nieożywionej – Jeziorko Daisy, wchodzący w skład Książańskiego Parku Krajobrazowego leżący na Pogórzu Wałbrzyskim, wiodą z **piesze szlaki turystyczne**:

- Szlak Zamków Piastowskich – (długość: 14,6 km, Zamek Grodno – Zamek Grodziec¹³), na trasie znajduje się 15 zamków i grodów piastowskich,
- Szlak turystyczny żółto-niebieski Szlak Ułanów Legii Nadwiślańskiej – (długość: 53,3 km, Świdnica – Strzegom¹⁴), szlak pieszy, górski.

Na terenie rezerwatu przebiega również trasa **ścieżki przyrodniczo-dydaktycznej „Jeziorko Daisy”** (długość: 5,5 km, czas przejścia ok.: 2 h), która została wytyczona została w celu zaprezentowania cennych pod względem przyrodniczym i historycznym walorów Książańskiego Parku Krajobrazowego oraz zachowania dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego regionu. Miejsca przystankowe na ścieżce lokalizowane są przy obiektach przyrodniczych, historycznych i kulturowych.

Przez obszar gminy przebiegają również następujące trasy rowerowe¹⁵:

¹³ Szlak rozpoczyna się w Zamku Grodno w Zagórzu Śląskim (w którym znajduje się Muzeum Regionalne PTTK Zamek Grodno), następnie przechodzi przez największy zespół parkowo-zamkowy Zamek Książ, Zamek w Bolkowie – piastowski zamek Książąt Świdnicko-Jaworskich z XIII w., Zamek Bolczów (ruiny zamku z XIV w.), Jelenią Górę, Siedlęciny (książęca wieża mieszkalna z XIV w.), Wleń i kończy się na Pogórzu Kaczawskim, u podnóża góry Grodziec, gdzie usytuowany jest pochodzący z XV w. zamek Grodziec oraz gotycki kościół.

¹⁴ Szlak przebiega w okolicach Wałbrzycha, od strony Świdnicy prowadzi przez Witoszów, okolice Jeziorko Daisy, Lubiechów, Książ, Szczawienko (przy Kościele Św. Anny, gdzie znajduje się grób generała Józefa Benedykta Łączyńskiego), Podzamcze, Piaskową Górę, Szczawno-Zdrój, Czerwone Wzgórze (Pomnik ku czci Ułanów Legii Nadwiślańskiej), Strugę, Chwaliszów, Dobromierz i dalej w kierunku Strzegomia.

¹⁵ <http://www.gmina.swidnica.pl>

- Trasa nr 1 – "Dokoła Wojtek" – trasa prowadzi od Zalewu Witoszówka po terenie gminy Świdnica około 5-7 km od granic miasta Świdnica,
- Trasa nr 1a – "Zalew Witoszówka" – ul. Polna Droga – Witoszów Dolny, trasa prowadzi szlakiem Ułanów Legii Nadwiślańskiej w kierunku zabudowań Witoszowa,
- Trasa nr 1b – "Skok w bok" – trasa wraca do skrzyżowania z drogą Bystrzyca Dolna – Komorów i skręca prawo w kierunku Bystrzycy Górnej,
- Trasa nr 1c – "Góry Nasze Góry" – trasa przecina nieczynny tor kolejowy Świdnica – Kraszewice – Jedlina Zdrój prowadząc do drogi Świdnica – Jedlina, następnie skręca w lewo na pełną drogę w kierunku Opczki,
- Trasa nr 1d – "A może by tak na ryby?" – trasa prowadzi przez jeden z najlepszych punktów widokowych na panoramę Świdnicy i całą równinę Świdnicką oraz otaczające ją formacje górskie,
- Trasa nr 1e – "Skok w bok 2" – trasa prowadzi z Niegoszowa drogą szutrową, wzdłuż lasu sosnowego, w kierunku doliny Bystrzycy, przez most (kładkę) na Bystrzycy, z którego widać ujście Piławy do Bystrzycy,
- Trasa nr 2a – "A może by tak na grzyby?" – trasa prowadzi od pałacu w Witoszowie Dolnym do Witoszowa Górnego, obok wybudowanego w średniowieczu, następnie wielokrotnie przebudowywanego pałacu,
- Trasa nr 2b – "Co za widok!!!" – wariant trasy prowadzący z nad Jeziorka zielonym szlakiem Zamków Piastowskich do wsi Pogorzała,
- Trasa nr 8 – "Dla każdego coś miłego" – urozmaicona trasa prowadząca od pałacu w Grodziszczu w kierunku miejscowości Krzczonów,
- Trasa nr 9 – "Skok w bok 3" – trasa rozpoczynająca się na moście w Burkatowie i prowadząca w kierunku olejarni i młyna w Burkatowie,
- Trasa nr 10 – "Jak zdobywano Dziki Zachód" – Świdnica, Kraszewice – Jedlina do Zagórza, trasa bardzo atrakcyjnym przebiegu, stanowiąca atrakcję gminy.

8.3. Sport i rekreacja

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Mieszkańcy gminy Świdnica mają możliwość korzystania z kompleksu boisk sportowych, hali sportowej oraz basenu w Witoszowie Dolnym, 20 boisk sportowych zlokalizowanych w miejscowościach: Bojanice, Boleścin, Burkatów, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Grodziszczce, Jagodnik, Komorów, Lutomia Górna, Makowice, Mokrzeszów, Opczka, Panków, Pogorzała, Pszenno, Słotwina, Stachowice, Wieruszów, Wilków, Wiśniowa i Witoszów Dolny oraz 3 sal gimnastycznych w miejscowościach: Bystrzyca Górna, Lutomia Dolna i Pszenno.

Sala sportowa przy SP w Bystrzycy Górnej

Sala sportowa przy SP w Bystrzycy Górnej

Boisko wielofunkcyjne w Witoszowie Dolnym

Basen w Witoszowie Dolnym

TABELA 35. Wykaz obiektów sportowych na terenie gminy [2018].

Lp.	Rodzaj	Lokalizacja	Opis
1	Basen	Witoszów Dolny	Kryty basen przyszkolny potoczony z torami do pływania, strefa do rekreacji wodnej oraz strefą saun
2	Hala Sportowa	Witoszów Dolny	Hala sportowa z boiskami do piłki nożnej, siatkowej, koszykowej posiada również ściankę wspinaczkową, kort do squash, salą do zajęć fitness i siłownię
3	Sala gimnastyczna	Lutomia Dolna	Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Lutomi Dolnej
4	Sala gimnastyczna	Pszemno	Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Pszennie
5	Sala gimnastyczna	Bystrzyca Górna	Sala gimnastyczna przy szkole Podstawowej w Bystrzycy Górnej
6	Kompleks boisk sportowych	Witoszów Dolny	Kompleks boisk sportowych ze sztuczna nawierzchnią przy Szkole Podstawowej w Witoszowie Dolnym
7	Boisko sportowe	Bojanice	Boisko do piłki nożnej
8	Boisko sportowe	Boleścín	Boisko do piłki nożnej oraz boisko do piłki plażowej
9	Boisko sportowe	Burkatów	Boisko do piłki nożnej
10	Boisko sportowe	Bystrzyca Dolna	Boisko do piłki nożnej
11	Boisko sportowe	Bystrzyca Górna	Boisko do piłki nożnej oraz boisko do piłki plażowej
12	Boisko sportowe	Gogołów	Boisko do piłki nożnej
13	Boisko sportowe	Grodziszczce	Boisko do piłki nożnej oraz boisko do piłki plażowej
14	Boisko sportowe	Jagodnik	Boisko do piłki nożnej
15	Boisko sportowe	Komorów	Boisko do piłki nożnej
16	Boisko sportowe	Krzczonów	Boisko do piłki nożnej
17	Boisko sportowe	Lutomia Górna	Boisko do piłki nożnej oraz kompleks sportowy „ORLIK”
18	Boisko sportowe	Makowice	Boisko do piłki nożnej
19	Boisko sportowe	Modliszów	Boisko do piłki nożnej
20	Boisko sportowe	Mokrzyszów	Boisko do piłki nożnej
21	Boisko sportowe	Opoczka	Boisko do piłki nożnej
22	Boisko sportowe	Panków	Boisko do piłki nożnej
23	Boisko sportowe	Pogorzała	Boisko do piłki nożnej oraz do piłki plażowej
24	Boisko sportowe	Pszemno	Boisko do piłki nożnej
25	Boisko sportowe	Słotwina	Boisko do piłki nożnej
26	Boisko sportowe	Stachowice	Boisko do piłki nożnej
27	Boisko sportowe	Wieruszów	Boisko do piłki nożnej
28	Boisko sportowe	Wilków	Boisko do piłki nożnej
29	Boisko sportowe	Wiśniowa	Boisko do piłki nożnej
30	Boisko sportowe	Witoszów Dolny	Boisko do piłki nożnej
31	Boisko sportowe	Niegoszów	Boisko do piłki nożnej

Źródło: Urząd Gminy Świdnica.

Hala sportowa w Witoszowie Dolnym

Ścianka wspinaczkowa w Witoszowie Dolnym

Kluby sportowe. W 2016 roku¹⁶ w gminie Świdnica działało 11 klubów sportowych zrzeszających 297 członków i 330 ćwiczących ogółem, w tym 127 w wieku do 18 lat. Od 2012 roku liczba członków w klubach wzrosła blisko o połowę (44,2%), natomiast liczba ćwiczących ogółem o 15,4%. Mieszkańcy mieli możliwość wyboru zajęć spośród 13 sekcji sportowych, w których zajęcia prowadzone były przez 14 trenerów i 6 instruktorów sportowych.

Imprezy sportowe. W 2018 roku na terenie gminy zorganizowanych zostało 9 imprez sportowych i rekreacyjnych: Sportowe weekendy na wsi, Festyn Rekreacyjny, Jubileusz 70-lecia klubu sportowego Kłos w Lutomi, Mistrzostwa Polski w Klasycznym Biegu na Orientację w Bystrzycy Górnej, V Bieg Pojednania w Krzyżowej, IV Półmaraton Świdnicki, Amatorska Liga ORLIKA, Gminny Turniej Strażacki oraz V Otwarte Biegi Przełajowe – „Cross Mokrzeszowski”. Gmina współorganizowała ponadto Złaz Turystów Pieszych PTTK na terenie Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Lubachowie.

TABELA 36. Imprezy sportowe zorganizowane na terenie gminy [2018].

Nazwa	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
liczba imprez sportowych zorganizowanych na terenie gminy [szt.]	7	8	7	8	9	9	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

8.4. Finansowanie

W 2018 roku na kulturę fizyczną wydatkowano 2 839 697,64 zł, czyli 3,5-krotnie więcej niż w roku poprzedzającym. Na obiekty sportowe przeznaczono 2 600 563,64 zł, w tym wydatki inwestycyjne w wysokości 1 769 463,34 zł z przeznaczeniem m.in. na:

- zadanie pn. „Budowa otwartych stref aktywności na terenie Gminy Świdnica” – 146 900,17 zł,
- zadanie pn. „Budowa szatni sportowej w Pszennie” – 740 186,38 zł. Zadanie zostało dofinansowane ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w kwocie 261 600 zł,
- zadanie pn. „Budowa centrum rekreacji i integracji społeczności lokalnej w miejscowości Pszenno” – 437 620,95 zł,
- dotację dla GOKS i R na rozbudowę infrastruktury na obiekcie sportowym (FS wsi Bystrzyca Dolna) 20 094,50 zł,
- dotację dla GOKS i R na wykonanie projektu na ścieżkę zmysłów na boisku (FS wsi Komorów) 6 000,00 zł,
- dotację dla GOKS i R na zakup kosiarki spalinowej (FS wsi Wiśniowa) – 5 000,00 zł,
- dotację dla GOKS i R na modernizację obiektu sportowego w Wiśniowej – 413 661,34 zł.

¹⁶ Brak aktualniejszych danych.

Zadania w zakresie kultury fizycznej obejmują również wydatki w wysokości 239 134,00 zł przeznaczone na dotację celową dla GLKS-u realizującego zadanie gminy w zakresie sportu pn. „Rozwój kultury fizycznej i sportu w Gminie w roku 2018”.

TABELA 37. Wydatki na kulturę fizyczną (dział 926) [2012-2018].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012- 2018	Zmiana 2017- 2018
ogółem	853 268,02	861 952,05	1 188 775,59	763 877,76	924 653,89	794 422,07	2 839 697,64	232,8%↑	257,5%↑
bieżące ogółem	735 086,65	557 724,44	558 751,31	580 505,05	497 048,39	553 357,55	1 070 234,30	45,6%↑	93,4%↑
majątkowe inwestycyjne	118 181,37	304 227,61	630 024,28	183 372,71	427 605,50	241 064,52	1 769 463,34	1 397,2%↑	634,0%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

8.5. Inwestycje i działania 2018

W zakresie turystyki, sportu i rekreacji w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 38. Najważniejsze inwestycje w zakresie turystyki, sportu i rekreacji zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Budowa szatni sportowej w Pszennie	Pszennie przy boisku sportowym	Budynek z szatniami dla zawodników i sędziów, pomieszczeniami sanitarnymi i technicznymi oraz toaletą dla kibiców i osób niepełnosprawnych. Zadanie zostało dofinansowane ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w kwocie 261 600 zł,	740 186,38 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020
2	Budowa centrum rekreacji i integracji społeczności lokalnej w miejscowości Pszenno	Pszennie	Budowa centrum rekreacji z przeznaczeniem dla mieszkańców Pszenna oraz mieszkańców okolicznych miejscowości zamierzających aktywnie spędzić wolny czas na świeżym powietrzu. Centrum zostało wykonane w obrębie boiska sportowego i składa się z drewnianej wiaty posadowionej na terenie utwardzonym kostką betonową, dojść i miejsc parkingowych z kostki betonowej oraz trawiastego boiska rekreacyjnego i terenów zielonych. Zadanie dofinansowane jest ze środków PROW 2014-2020, kwota dofinansowania: 190 000 zł	437 620,95 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022na lata 2014 – 2020

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
-----	-------	-------------	------	-------------	---

Nowa szatnia sportowa w Pszennie oraz Centrum Integracji Społeczności Lokalnej na boisku sportowym w Pszennie

3	Rozbudowa szatni piłkarskiej przy boisku sportowym w miejscowości Wiśniowa (GOKSIR)	Wiśniowa przy boisku piłkarskim	Rozbudowa istniejącego budynku szatni o nowe pomieszczenia wraz z przebudową pomieszczeń istniejących	413 661,34 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020
---	---	---------------------------------	---	---------------	---

4	Budowa placu zabaw w Lutomi Dolnej	Gmina Świdnica	Budowa placu zabaw w Lutomi Dolnej	146 900,17 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020
---	------------------------------------	----------------	------------------------------------	---------------	--

Plac zabaw w Lutomi Dolnej

5	Modernizacja, budowa i wyposażenie placów zabaw	Grodziszczce , Lutomia Dolna, Lutomia Górna, Miłochów, Pszenno, Słotwina	dotyczące modernizacji, budowy i wyposażenia placów zabaw, w tym: Grodziszczce – 6 453,81, Lutomia Dolna – 5 000 zł, Lutomia Górna – 6 594,00 zł, Miłochów – 4 852,71 zł, Pszenno – 10 000 zł, Słotwina – 13 999,99 zł.	46 900,51 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020
---	---	--	--	--------------	--

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
6	Rozbudowa infrastruktury na obiekcie sportowym w Bystrzycy Dolnej	Bystrzyca Dolna	Przekazano dotację dla GOKS i R na rozbudowę infrastruktury na obiekcie sportowym w Bystrzycy Dolnej – FS wsi Bystrzyca Dolna	20 094,50 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020
7	Wykonanie projektu na ścieżkę zmysłów na boisku w Komorowie	Komorów	Przekazano dotację dla GOKS i R na wykonanie projektu na ścieżkę zmysłów na boisku w Komorowie – FS wsi Komorów	6 000,00 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020

TABELA 39. Wykaz imprez sportowych i rekreacyjnych zorganizowanych w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Opis
1	Sportowe weekendy na wsi	Cykliczna imprezy sportowe połączone z rywalizacją sportową oraz sprawnościową w różnych konkurencjach np. kręgle, piłka siatkowa, strzelanie z łuku , organizowana dla sołectw z terenu gminy Świdnica
2	Festyn Rekreacyjny	Cykliczne imprezy sportowe organizowane dla mieszkańców połączone z festynami rodzinnymi
3	Jubileusz 70-lecia klubu sportowego Kłós w Lułomi	Impreza sportowo – rekreacyjna połączona z jubileuszem działalności klubu LKS Kłós w Lułomi
4	Mistrzostwa Polski w Klasycznym Biegu na Orientację w Bystrzycy Górnej	Ogólnopolski zawody sportowe dla biegaczy w biegach klasycznych na orientację
5	V Bieg Pojednania w Krzyżowej	Cykliczna impreza sportowa dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych na terenie kompleksu Fundacji dla Porozumienia Europejskiego w Krzyżowej
6	IV Półmaraton Świdnicki	Cykliczna impreza biegowa odbywająca się na terenie miasta oraz gminy
7	Amatorska Liga ORLIKA	Cykliczne rozgrywki drużyn piłki nożnej dla klubów i drużyn piłkarskich
8	Gminny Turniej Strażacki	Zawody sprawnościowe dla jednostek OSP działających na terenie gminy Świdnica
9	V Otwarte Biegi Przetajowe – „Cross Mokrzeszowski”	Cykliczna impreza biegowa dla uczniów oraz osób dorosłych

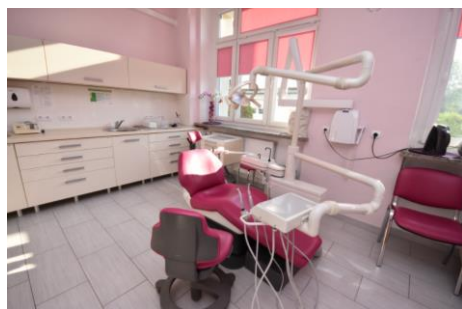
Gmina współorganizowała również Złaz Turystów Pieszyc PTTK na terenie Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Lubachowie.

9. OCHRONA ZDROWIA

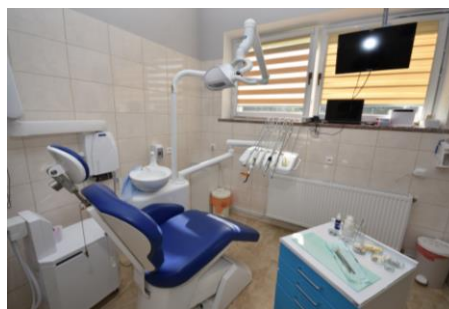
9.1. Infrastruktura ochrony zdrowia

Do **placówek świadczących usługi medyczne** na rzecz mieszkańców gminy Świdnica należy SP ZOZ w Świdnicy, w skład którego wchodzi: Regionalny Szpital Specjalistyczny "Latawiec" w Świdnicy oraz Szpital Reumatologiczno-Rehabilitacyjny w Żarowie. W mieście Świdnica zlokalizowane jest również całodobowe Powiatowe Pogotowie Ratunkowe. Na obszarze gminy świadczenia zdrowotne na podstawie umowy zawartej z Dolnośląskim Oddziałem Wojewódzkim NFZ we Wrocławiu świadczą 4 placówki¹⁷: NZOZ Wiejski Ośrodek Zdrowia w Lutonii Dolnej, NZOZ "Medi-Mex" w Pszennie, NZOZ "Medi-Mex" filia w Bystrzycy Górnej oraz 1 praktyka lekarska. Na 10 tys. ludności w gminie przypadają więc 2 przychodnie, co jest wynikiem poniżej średniej w powiecie świdnickim, regionie i kraju. Nadmienić należy jednak, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z aż 68 przychodni podstawowej opieki zdrowotnej prowadzących działalność na obszarze powiatu świdnickiego (4,4% przychodni na Dolnym Śląsku). Gabinety stomatologiczne zlokalizowane są w Witoszowie Dolnym, Pszennie i Lutonii Dolnej, funkcjonujące przy szkołach podstawowych. Na obszarze gminy sprzedaż prowadzą 2 **apteki** ogólnodostępne, w których pracuje 2 magistrów farmacji. Na 1 tego typu obiekt przypada więc znacząca liczba 8 566 osób, co jest wynikiem ponad 3-krotnie wyższym niż średnio w powiecie, regionie i kraju. Jednak podobnie jak w przypadku placówek przychodni, mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania ze znaczącej liczby 62 aptek i punktów aptecznych dostępnych na obszarze powiatu świdnickiego (5,8% ogólnodostępnych aptek na Dolnym Śląsku).

Gabinet stomatologiczny w Szkole Podstawowej w Lutonii Dolnej

Gabinet stomatologiczny w Szkole Podstawowej w Pszennie

9.2. Finansowanie

W 2018 roku na ochronę zdrowia wydatkowano 229 417,14 zł, w tym na przeciwdziałanie alkoholizmowi 179 597,34 zł oraz programy polityki zdrowotnej 39 819,80 zł. W 2018 roku nie zrealizowano wydatków w zakresie zwalczania narkomanii.

TABELA 40. Wydatki na ochronę zdrowia (dział 851) [2012-2018].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
ogółem	247 784,96	231 857,43	259 953,46	384 117,40	244 041,33	215 895,35	229 417,14	-7,4%↓	6,3%↑
bieżące ogółem	227 784,96	231 857,43	249 953,46	262 522,40	244 041,33	215 895,35	229 417,14	0,7%↑	6,3%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy w Świdnicy.

¹⁷ Na obszarze gminy nie prowadzi działalności przychodnia podległa samorządowi terytorialnemu.

9.3. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Program polityki zdrowotnej pn. „Profilaktyka stomatologiczna dla dzieci uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy Świdnica”	Uchwała Nr LX/557/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 20 czerwca 2018 r.
Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na 2018 rok	Uchwała Nr LI/471/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 14 grudnia 2017 r.

9.4. Inwestycje i działania 2018

W zakresie ochrony zdrowia w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące działania:

TABELA 41. Najważniejsze działania w zakresie ochrony zdrowia zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Realizacja programu polityki zdrowotnej pn. „Profilaktyka stomatologiczna dla dzieci uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy Świdnica”	Gmina Świdnica	<p>Celem głównym Programu jest poprawa stanu zdrowia jamy ustnej dzieci. Zakres świadczeń zdrowotnych w ramach Programu:</p> <p>Profilaktyczne badanie stomatologiczne,</p> <p>Fluoryzacja indywidualna (kontaktowa) prowadzona pod nadzorem lekarza dentystry,</p> <p>Profilaktyczne lakowanie bruzd I i II zębów trzonowych lub I i II zębów przedtrzonowych,</p> <p>Uzupełnienie braków położonego laku u dzieci, które miały ten zabieg wykonany wcześniej,</p> <p>Profilaktyka chorób przyzębia – usuwanie płytki bakteryjnej, według potrzeb zdiagnozowanych podczas badania profilaktycznego.</p> <p>Koszt: 38 811,76 zł</p>	Uchwała nr LX/557/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 20 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia programu polityki zdrowotnej pn. „Profilaktyka stomatologiczna dla dzieci uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy Świdnica” na 2018 r.
2	Bezpłatne badania mammograficzne	Gmina Świdnica	Badania organizowane przez GenevaTrust Polska Sp. z o.o. NZOZ. Profilaktyka i Diagnostyka w ramach Programu Profilaktyki Raka. Badania odbyły się w marcu i sierpniu. Mammobusy odwiedziły Pszenno i Grodziszczce.	Oferta GenevaTrust Polska Sp. z o.o. NZOZ
3	Bezpłatne badania skryningowe	Gmina Świdnica	Przeprowadzone zostały badania tj. pomiar ciśnienia, poziomu cukru, cholesterolu w ramach Dnia Kobiet.	
4	Zakup materiałów służących profilaktyce zdrowia (m.in. pasków testowych cholesterolu, pasków testowych IXELL) – 1 008,04 zł	Gmina Świdnica	Zakup materiałów służących profilaktyce zdrowia (m.in. pasków testowych cholesterolu, pasków testowych IXELL). Koszt 1 008,04 zł.	

W 2018 roku na przeciwdziałanie alkoholizmowi, realizowane w ramach **Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na 2018 rok**, wydatkowano kwotę 179 597,34 zł. Działania te obejmowały m.in. zapewnienie opiekunów świetlic środowiskowych, działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) oraz prowadzenie punktu Konsultacyjnego. Ponadto udzielono dotację celową w wysokości 50 000 zł (tj. 100% planu) dla GOKS i R-u na realizację programów profilaktycznych z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy. W 2018 roku¹⁸ do GKRPA wpłynęło 15 wniosków o leczenie osób uzależnionych, 5 zobowiązało się podjąć terapię dobrowolnie. Do sądu skierowano 5 wniosków o leczenie. Komisja zaopiniowała pozytywnie 6 postanowień o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz odbyła 20 posiedzeń. Konsultant ds. rozwiązywania problemów alkoholowych mieszkańców gminy przyjął 75 osób z problemem alkoholowym oraz 59 osób współuzależnionych. W roku kalendarzowym 2018, w ramach Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, zrealizowane zostały takie programy jak:

- Zimowisko w posiadłościach lubachowskich – organizacja wypoczynku zimowego w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie dla 30 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z grup podwyższonego ryzyka (SP Grodziszczu), celem projektu było kreowanie zdrowego i bezpiecznego stylu życia, wskazanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego oraz promowanie właściwych postaw wobec rówieśników, ze szczególnym zaaccentowaniem kształtowania właściwych postaw wobec zagrożeń, m.in. alkoholizmu, narkomanii czy niktynizmu (koszt: 7 763,00 zł),
- Przyjemne z pożytecznym – dofinansowanie 30 uczniom (SP w Pszennie) 5-dniowego wypoczynku z udziałem w różnorodnych zajęciach edukacyjnych w czasie ferii zimowych w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie, celem wypoczynku było kreowanie zdrowego i bezpiecznego stylu życia, zademonstrowanie różnych form spędzania wolnego czasu, promowanie właściwych postaw wobec rówieśników oraz integracja w warunkach pozaszkolnych (koszt: 2 000,00 zł),
- AsertywNIE używkom – V edycja programu połączonego z zajęciami lekcyjnymi realizowanymi w tzw. formule "zielonej szkoły", wzbogaconymi elementami edukacji prozdrowotnej zgodnie z priorytetami oświatowymi Gminy Świdnica na rok 2017/2018, w programie wzięło udział 80 dzieci klas II z 6 szkół podstawowych z terenu gminy (koszt. 8 462,00 zł),
- Bądź swoim Przyjacielem – dofinansowanie pobytu letniego w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie dla 38 w wieku 60+ z terenu gminy Świdnica, program obejmował 80 godzin różnorodnych zajęć (koszt: 20 351,50 zł),
- Obóz Niesulice – organizacja bezpłatnego wypoczynku wakacyjnego, w formie obozu rekreacyjnego z elementami żeglarstwa i jazdy konnej, dla 27 dzieci w wieku od 10 do 16 lat z rodzin z problemem alkoholowym z terenu gminy, działania profilaktyczne dotyczyły m.in. utrzymywania higieny osobistej, przestrzegania reguł w sytuacjach społecznych, kształtowania systemu wartości opartego na ogólnie przyjętych zasadach współżycia społecznego (koszt: 25 875,00 zł),
oraz Półkolonię – Świdnica „Miasto Dzieci” (6 021,30 zł), kolonie letnie w Pustkowie. W ramach projektu WEŻ NIE BIERZ zorganizowany został spektakl profilaktyczny pt. „Siedem stopni donikąd” (10 100,00 zł).

¹⁸ Tj. do 3.12.2018 roku.

10. POMOC SPOŁECZNA

10.1. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Świdnica realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy. Jego działalność obejmuje m.in. wykonywanie zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Każdy rok w pomocy społecznej niesie ze sobą zmiany, przynosi nowości legislacyjne i wprowadza nowe zadania. Zgodnie z polskim prawodawstwem większość działań pomocowych umiejscowionych na poziomie gminy realizują ośrodki pomocy społecznej. To one na poziomie lokalnym są głównym podmiotem polityki społecznej państwa. Dzisiejsza pomoc społeczna nie jest już jednak związana z podstawowym aktem normatywnym pomocy społecznej, tj. ustawą o pomocy społecznej, ale również z innymi ustawami, które albo wprost nawiązują do pomocy społecznej, albo mimo że takich odniesień w nich nie ma, realizują jej cele. Zmieniła się również kategoria osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej – są to coraz częściej osoby w wieku senioralnym, wymagające opieki z powodu choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. W ostatnich latach do ośrodków pomocy społecznej trafiło wiele zadań spoza ustawy o pomocy społecznej, przez co pojawiły się dodatkowe instrumenty wsparcia dla rodzin. Można się nawet pokusić o stwierdzenie – analizując kwoty wydatkowane dla świadczeniobiorców pomocy społecznej, które przedstawione będą poniżej, że jeśli chodzi o wymiar finansowy to świadczenia realizowane wyłącznie w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, stanowią obecnie niewielki procent wydatków realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej. Nie ulega wątpliwości, że dzisiejsza pomoc społeczna stanowi ważny element całego systemu wsparcia społecznego niepokojące jest jednak to, że zmiany, które się dokonały obciążają i to znacznie budżety samorządów gminnych. Trudno przewidzieć jakie wyzwania czekają instytucje pomocy społecznej w kolejnych latach, ale jedno jest pewne lista zadań do realizacji z pewnością się powiększy.

Środowiskowa pomoc społeczna. W 2018 roku ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało w gminie około 312 gospodarstw domowych, w tym poniżej kryterium dochodowego znajdowało się 67% z nich (209 gospodarstw). Świadczenia pobierało ogółem 689 osób, a ich udział w liczbie ludności ogółem w gminie wynosił 4%.

ŚRODOWISKOWA POMOC SPOŁECZNA

312 gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, w tym 67% poniżej kryterium dochodowego

689 osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej

4% udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem

TABELA 42. Środowiskowa pomoc społeczna [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej [gosp. dom]	484	517	437	401	405	370	312	-35,5%↓	-15,7%↓
poniżej kryterium dochodowego	338	376	313	286	277	225	209	-38,2%↓	-7,1%↓
osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej [os.]	1 229	1 268	1 074	933	886	758	689	-43,9%↓	-9,1%↓

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem [%]	7,4	7,5	6,4	5,5	5,2	4,4	4,0	-3,4pkt%↓	-0,4 pkt%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w gminie zmniejsza się z roku na rok, co niewątpliwie jest pozytywną tendencją. Od 2012 roku liczba gospodarstw pobierających tego typu świadczenia zmniejszyła się o 35,5%, a liczba osób korzystających z pomocy aż o 43,9%. W ślad za tym, znaczącemu obniżeniu uległ udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem na terenie gminy – z 7,4% w 2012 roku do ww. 4% w 2018 roku.

Zgodnie z danymi z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy w 2018 roku największa liczba gospodarstw domowych korzystała z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo (243 gosp. domowe; 436 585,00 zł) oraz długotrwałą lub ciężką chorobę (223 gosp. domowe; 411 366,00 zł). Bezrobocie było przyczyną pobierania zasiłków dla 123 gospodarstw (227 919,00 zł), a niepełnosprawność dla 73 (135 269,00 zł). Od 2012 roku liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się aż 35,8%, jednak kwota wypłacanych świadczeń zwiększyła się o 1%. W porównaniu do 2012 roku z pomocy społecznej korzysta o ponad połowę mniej gospodarstw ze względu na bezrobocie (-52,1%), niepełnosprawność (-50,7%), a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym rodzin wielodzietnych (-56,8%) i niepełnych (-43,3%). Znaczącej redukcji uległy również świadczenia pomocy ze względu na alkoholizm (-87,5%), a od 2015 roku żadne gospodarstwo na terenie gminy nie korzystało z pomocy ze względu na narkomanię. Szczegółowa charakterystyka liczby i kwot udzielonych świadczeń przedstawiona została w tabeli poniżej.

TABELA 43. Szczegółowa charakterystyka pomocy społecznej [2012-2018].

Nazwa	Jedn. ostka	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
Ogółem	gosp. dom.	486	512	439	395	407	364	312	-35,8%↓	-14,3%↓
	PLN	1 451 301,00	1 501 468,00	1 325 099,00	1 191 020,00	1 201 454,00	1 502 186,00	1 465 617,00	1,0%↑	-2,4%↓
Bezdomność	gosp. dom.	28	16	18	17	15	17	23	-17,9%↓	35,3%↑
	PLN	32 535,00	17 552,00	19 998,00	19 873,00	19 110,00	28 475,00	42 619,00	31,0%↑	49,7%↑
Potrzeba ochrony macierzyństwa	gosp. dom.	68	65	60	46	42	38	39	-42,6%↓	2,6%↑
	PLN	79 014,00	71 305,00	66 660,00	53 774,00	53 508,00	63 650,00	72 267,00	-8,5%↓	13,5%↑
Bezrobocie	gosp. dom.	257	315	254	205	179	153	123	-52,1%↓	-19,6%↓
	PLN	298 626,00	345 555,00	282 194,00	239 645,00	228 046,00	256 275,00	227 919,00	-23,7%↓	-11,1%↓
Niepełnosprawność	gosp. dom.	148	157	143	110	94	90	73	-50,7%↓	-18,9%↓
	PLN	171 972,00	172 229,00	158 873,00	128 590,00	119 756,00	150 750,00	135 269,00	-21,3%↓	-10,3%↓
Długotrwała lub ciężka choroba	gosp. dom.	237	248	235	225	227	242	223	-5,9%↓	-7,9%↓
	PLN	275 387,00	272 056,00	261 085,00	263 025,00	289 198,00	405 350,00	411 366,00	49,4%↑	1,5%↑
*Rodzina wielodzietna	gosp. dom.	37	35	32	27	22	18	16	-56,8%↓	-11,1%↓
	PLN	42 993,00	38 395,00	35 552,00	31 563,00	28 028,00	30 150,00	29 648,00	-31,0%↓	-1,7%↓
*Rodzina niepełna	gosp. dom.	67	77	59	52	48	42	38	-43,3%↓	-9,5%↓
	PLN	77 852,00	84 469,00	65 549,00	60 788,00	61 152,00	70 350,00	70 414,00	-9,6%↓	0,1%↑
Alkoholizm	gosp.	32	35	29	23	17	13	4	-87,5%↓	-69,2%↓

Nazwa	Jedn. osłki	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
	dom.									
	PLN	37 183,00	38 395,00	32 219,00	26 887,00	21 698,00	21 775,00	7 412,00	-80,1%↓	-66,0%↓
Narkomania	gosp. dom.	2	2	2	0	0	0	0	-100,0%↓	-
	PLN	2 324,00	2 194,00	2 222,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,0%↓	-
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	gosp. dom.	9	9	10	7	2	2	3	-66,7%↓	50,0%↑
	PLN	10 458,00	9 873,00	11 110,00	8 183,00	2 548,00	3 350,00	5 559,00	-46,8%↓	65,9%↑
Przemoc w rodzinie	gosp. dom.	2	3	3	3	2	2	3	50,0%↑	50,0%↑
	PLN	2 324,00	3 291,00	3 300,00	3 507,00	2 548,00	3 350,00	5 559,00	139,2%↑	65,9%↑
Ubóstwo	gosp. dom.	357	405	344	298	286	276	243	-31,9%↓	-12,0%↓
	PLN	405 633,00	439 654,00	385 527,00	327 185,00	328 628,00	448 711,00	436 585,00	7,6%↑	-2,7%↓
Zdarzenie losowe	gosp. dom.	5	2	4	6	8	4	4	-20,0%↓	-
	PLN	15 000,00	6 500,00	12 900,00	28 000,00	46 000,00	20 000,00	21 000,00	40,0%↑	5,0%↑

* Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

10.2. Świadczenia na rzecz rodziny

Zasiłki rodzinne. W 2018 roku na terenie gminy Świdnica zasiłki rodzinne pobierały 463 rodziny na 893 dzieci, z których 92,3% było w wieku do lat 17. Liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne na dzieci w porównaniu do 2012 roku zmniejszyła się o 10,8%, jednak od 2016 roku notuje się ponowny wzrost ich liczby.

ZASIŁKI RODZINNE:

- 463** rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci
- 893** dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny
- 824** dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny

TABELA 44. Zasiłki rodzinne [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	519	483	406	393	410	419	463	-10,8%↓	10,5%↑
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem [os.]	1 025	928	790	755	834	834	893	-12,9%↓	7,1%↑
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny [os.]	938	854	722	689	778	771	824	-12,2%↓	6,9%↑
kwota świadczeń rodzinnych [tys. zł]	3 069	2 955	2 588	3 057	3 898	4 118	4 315	40,6%↑	4,8%↑
kwota zasiłków pielęgnacyjnych [tys. zł]	510	527	526	545	561	571	602	18,0%↑	5,4%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Program 500+. W 2017 roku w gminie Świdnica z Programu 500+ korzystało przeciętnie 1 132 rodzin, w których 1 656 dzieci otrzymywało świadczenie. Wydatki na świadczenia wychowawcze na kwotę 10 809 146 zł, stanowiły 13,4% tego typu wydatków w powiecie i 0,7% w województwie dolnośląskim.

PROGRAM 500+:

1 132 przeciętna miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie
1 656 liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie

10.3. Finansowanie

W 2018 roku na pomoc społeczną w gminie wydatkowanych zostało 3 895 623,79 zł, które obejmowały m.in. działalność ośrodka pomocy społecznej na kwotę 1 189 244,77 zł (dofinansowanie z budżetu wojewody zadań bieżących w wysokości 236 650,55 zł), opłatę za pobyt w domach opieki społecznej na kwotę 846 717,03 zł, usługi opiekuńcze 842 861,46 zł, zasiłki stałe na kwotę 305 764,87 zł (dofinansowane z budżetu Wojewody w kwocie 301 357,11 zł), zasiłki okresowe, celowe itp. 323 135,67 zł, realizację programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na kwotę 158 638,29 zł oraz dodatki mieszkaniowe w kwocie 45 797,20 zł. W 2018 roku wydatki na **rzecz rodziny** nieznacznie wzrosły w porównaniu do roku poprzedniego do poziomu 15 940 839,84 zł, w tym na: świadczenia wychowawcze przeznaczono łącznie kwotę 9 911 172,58 zł (Program 500+ 9 762 428,30 zł), świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego 5 181 284,74 zł, koszty obsługi programu „Świadczenia dobry start” na kwotę 651 640,00 zł wydatkowano z dotacji wojewody, natomiast wydatki na Kartę Dużej Rodziny wyniosły 332,19 zł.

TABELA 45. Wydatki ogółem na pomoc społeczną (dział 852 i 855) [2012-2018].

Wydatki [zł] w dziale:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012- 2018	Zmiana 2017- 2018
pomoc społeczna (852)	6 835 532,69	7 034 151,76	6 795 595,86	6 977 287,14	15 931 389,35	3 741 491,78	3 895 623,79	-43,0%↓	4,1%↑
rodzina (855)	-	-	-	-	-	15 498 675,10	15 940 839,84	-	2,9%↑
Ogółem (852 +855)	6 835 532,69	7 034 151,76	6 795 595,86	6 977 287,14	15 931 389,35	19 240 166,88	19 836 463,63	190,2%↑	3,1%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

10.4. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018	Uchwała nr LI/471/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 14 grudnia 2017 roku
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2016-2020	Uchwała nr XXVI/208/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 kwietnia 2016 roku
Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020	Uchwała nr LIV/484/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 25 stycznia 2018 roku

10.5. Inwestycje i działania 2018

W zakresie pomocy społecznej w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące działania:

TABELA 46. Najważniejsze inwestycje i działania w zakresie pomocy społecznej zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Projekt "Aktywnie w Gminie Świdnica"	Teren Gminy Świdnica	Projekt realizowany w okresie od 1.09.2017 do 30.06.2018 w partnerstwie z Fundacją MERKURY w ramach środków z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020. Jego założeniem był wzrost poziomu aktywności społecznej i zawodowej 22 osób (20 kobiet i 2 mężczyzn) zamieszkałych na terenie Gminy Wiejskiej Świdnica w wieku aktywności zawodowej, reprezentujących II i III profil, korzystających ze świadczeń GOPS. Całkowita wartość projektu: 151.100,00 zł, w tym wkład własny stanowiła kwota: 23.000,00 zł.	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020 Umowa zawarta z DWUP

W 2018 roku w zakresie realizacji priorytetu obejmującego zapewnienie godnego życia osobom starszym i niepełnosprawnym podejmowane były takie działania jak:

- realizacja programów profilaktycznych promujących zdrowy, aktywny tryb życia np. "Bądź swoim przyjacielem"
- zapewnianie usług opiekuńczych w ramach świadczeń z pomocy społecznej w miejscu zamieszkania dla osób starszych, samotnych, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować,
- cykliczne spotkania integracyjne dla seniorów na świetlicach wiejskich połączone z zajęciami sportowo-rekreacyjnymi, popularyzujące zdrowy tryb życia i odżywiania, jak również spotkania z dzielnicowymi mające na celu poprawę bezpieczeństwa i przeciwdziałanie przemocy,
- promowanie idei zdrowego i aktywnego starzenia się, współdziałanie samorządów powiatu świdnickiego i dzierzoniowskiego oraz podejmowanie działań na rzecz seniorów w ramach Regionalnej Koalicji na Rzecz Zdrowego Starzenia Się.

Wakacje dla seniorów w Lubachowie

Wakacje dla seniorów w Lubachowie

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

11.1. Policja i Straż Pożarna

Policja. W odpowiedzi na potrzeby mieszkańców, w 2017 roku, w budynku świetlicy wiejskiej należącej do gminy Świdnica, utworzony został **Posterunek Policji** w Słotwinie. Tym samym zwiększyła się liczba funkcjonariuszy chroniących bezpieczeństwo publiczne w gminie Świdnica z 3 do 7.

Na terenie gminy Świdnica w 2018 roku popełnione zostały 154 przestępstwa ogółem, w tym 30 kradzieży z uszkodzeniem mienia, 8 kradzieży z włamaniem, 3 bójki, pobicia, uszkodzenia ciała oraz zatrzymano 25 nietrzeźwych kierowców. Wykrywalność przestępstw kształtowała się na poziomie 64,9%. Funkcjonariusze w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom uczestniczyli w 1 217 interwencjach, dokonali 2 513 wylegitymowań i odbyli 658 służb patrolowych i zatrzymali 85 osób. W 2017 roku policjanci ramach realizacji programów z zakresu prewencji kryminalnej przeprowadzili 8 spotkań, pogadank w przedszkolach i w szkołach z dziećmi i młodzieżą. Dodatkowo w 2018 roku ruszył cykl spotkań z seniorami, w celu podniesienia świadomości i wzmocnienia czujności osób starszych przed metodami stosowanymi przez oszustów.

TABELA 47. Przestępstwa i wykrywalność [2017-2018].

Nazwa	2017	2018
liczba przestępstw ogółem [szt.]	95	154
wykrywalność przestępstw [%]	73,7	64,9
przestępstwa ogółem, w tym:	51	66
kradzieże i uszkodzenie mienia	26	30
kradzieże z włamaniem	5	8
bójki, pobicia, uszkodzenia ciała	3	3
zatrzymania nietrzeźwych kierowców	17	25
służby patrolowe [szt.]	301	658
zatrzymani [szt.]	33	85
wylegitymowania [szt.]	1 561	2 513
wykroczenia ogółem [szt.]	104	115
czyny karalne – narkotyki [szt.]	11	11
wypadki drogowe [szt.]	6	14
interwencje [szt.]	758	1 217

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Policji.

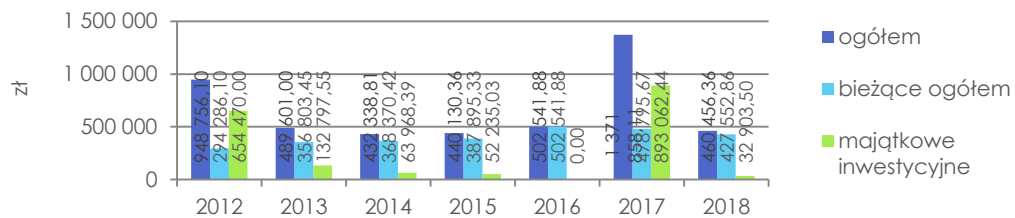
Straż pożarna. Gmina Świdnica, jako pierwsza w powiecie świdnickim zrealizowała program bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Do zabezpieczenia społeczeństwa i mienia, w ramach zadania własnego utrzymywanych jest 8 jednostek OSP typu „S” (OSP: Burkatów, Bystrzyca, Gogołów, Grodziszczce, Lutomia, Mokrzeszów, Panków i Witoszów), w tym 3 jednostki włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, tj. OSP Lutomia, OSP Burkatów, OSP Witoszów. W działaniach ratowniczych czynny udział bierze 172 strażaków ratowników w pełni przeszkolonych w zakresie podstawowym, w tym 62 druhów strażaków z ukończonym kursem KWALIFIKOWANEJ PIERWSZEJ POMOCY. Jednostki OSP Gminy Świdnica dysponują 13 samochodami ratowniczo-gaśniczymi, w tym 4 pojazdy klasy ciężkiej, 6 klasy średniej oraz 3 klasy lekkiej. Ponadto wszystkie jednostki włączone do KSRG są wyposażone w zestawy ratownictwa drogowego.

11.2. Finansowanie

W 2018 roku na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową wydatkowano 460 456,36 zł. W ramach tej kwoty poniesiono wydatki na Komendę Wojewódzką Policji (4 000 zł) oraz ochotnicze straże pożarne (412 392,63 zł), w tym wydatki inwestycyjne w kwocie 19 003,50 zł przeznaczono na zakup sprzętu ratownictwa medycznego dla jednostek OSP Gminy Świdnica – zadanie dofinansowane jest z Funduszu Sprawiedliwości w wysokości 18 813,46 zł.

WYKRES 13. Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową (dział 754) [2012-2018].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

11.3. Inwestycje i działania 2018

W zakresie bezpieczeństwa publicznego w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 48. Najważniejsze inwestycje w zakresie bezpieczeństwa publicznego zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Zakup sprzętu ratowniczego dla OSP z terenu gminy Świdnica	Gmina Świdnica	44 338,50 zł, w tym ze środków Funduszu Sprawiedliwości 43 895,11 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020 Umowa nr DSRiN-I-7211-424/18 z Ministerstwem Sprawiedliwości w ramach V Naboru wniosków na powierzenie realizacji zadań ze Środków Funduszu Sprawiedliwości (Program I, Priorytet IIIB)

12. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

12.1. Transport drogowy

Zewnętrzne powiązania komunikacyjne gminy zapewnia droga krajowa nr 35 (relacji: Wrocław – Świdnica – Świebodzice – Wałbrzych – Mieroszów – granica państwa), drogi wojewódzkie nr: 379 (Wałbrzych – Świdnica) i 382 (Legnica – Nysa) oraz przebiegająca w odległości około 30 km autostrada A4, będąca częścią europejskiego szlaku komunikacyjnego E-40. Stan techniczny DK 35 na odcinku Świdnica – Świebodzice wymaga natychmiastowej przebudowy lub gruntownego remontu (stan zły), natomiast DW 379 na odcinku Świdnica – Julianów jest w trakcie modernizacji i remontu, ze względu na zły stan w 2018 roku.

TABELA 49. Drogi krajowe i wojewódzkie na terenie gminy [2018].

Nazwa	Relacja	Długość [km]	Stan techniczny
Droga krajowa nr 35	Pszemno – Mokrzeszów	13,50	zły
Droga wojewódzka nr 379	Świdnica – Modliszów – Wałbrzych	7,0	zły
Droga wojewódzka nr 382	Boleścin – Grodziszczce	3,50	dobry
	Stołwina (stacja Orlen) – Świdnica Rondo Solidarności	3,0	bardzo dobry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

Przez teren gminy przebiega 27 km dróg krajowych i wojewódzkich, 97 km dróg powiatowych oraz 90 km dróg gminnych. Około 59% dróg gminnych posiada nawierzchnię ulepszoną bitumiczną, na 30,5% długości występuje nawierzchnia gruntowa wzmocniona żwirem, itd. Stan techniczny 43% dróg gminnych oceniany jest jako bardzo dobry, 15,9% jako dobry, 10,5% jako zadowolający, natomiast 30,5% jako zły.

TABELA 50. Drogi gminne [2018].

	Jednostka	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ogólna długość	km	78,50	78,50	78,50	78,50	78,868	78,868	81,56
Nawierzchnia ulepszona:								
bitumiczna	km	38,90	39,30	42,30	44,194	44,562	45,512	48,142
betonowa	km	0	0	0	0	0	0	0
kostka	km	0	0	0	0	0	0	0
Nawierzchnia gruntowa:								
ogólna długość	km	46,90	31,20	28,43	28,43	28,43	27,48	24,85
wzmocniona żwirem	km	31,60	31,20	28,43	26,54	28,43	27,48	24,85
naturalna (z gruntu rodzimego)	km	0	0	0	0	0	0	0
Powierzchnia utwardzonych poboczy, chodników i ścieżek rowerowych w ciągu dróg gminnych								
pobocza utwardzone	km	4,710	4,710	4,710	6,604	6,604	6,604	9,234
chodniki i ścieżki rowerowe	km	7,934	9,045	9,451	9,451	9,451	9,451	9,631
Stan techniczny/nawierzchni dróg gminnych								
bardzo dobry								35,142
dobry								13
zadowolający								8,568
zły								24,85
bardzo zły								0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

12.2. Transport kolejowy

Uzupełnienie sieci dróg stanowi transport kolejowy. Stan infrastruktury kolejowej w Gminie Świdnica uznaje się za przeciętny, chociaż pozytywnie można ocenić wznowienie komunikacji Kolei Dolnośląskich na trasach Legnica – Kłodzko i Świdnica – Wrocław. Dużym węzłem kolejowym jest Jaworzyna Śląska położona ok. 10 km od Gminy Świdnicy, skąd można dojechać koleją do Wrocławia, Wałbrzycha i Jeleniej Góry. Przez gminę przechodzi również, szlak kolejowy o walorach turystycznych relacji Świdnica – Jedlina Zdrój – Nowa Ruda – Kłodzko. Istniejące połączenia kolejowe nie zaspokajają jednak potrzeb mieszkańców i turystów w zakresie komunikacji z okolicznymi miejscowościami.

12.3. Transport zbiorowy

Organizatorem transportu zbiorowego na terenie gminy Świdnica jest Urząd Miejski w Świdnicy. W 2018 roku komunikacja zbiorowa obsłużyła około 870 tys. pasażerów z obszaru gminy Świdnica, a liczba ta zwiększa się z roku na rok.

TABELA 51. Liczba pasażerów z terenu gminy Świdnica obsłużonych komunikacją miejską [2016-2018].

Nazwa	2016	2017	2018
szacunkowa liczba obsłużonych pasażerów [tys. os.]	824	858	870

Źródło: Urząd Gminy Świdnica.

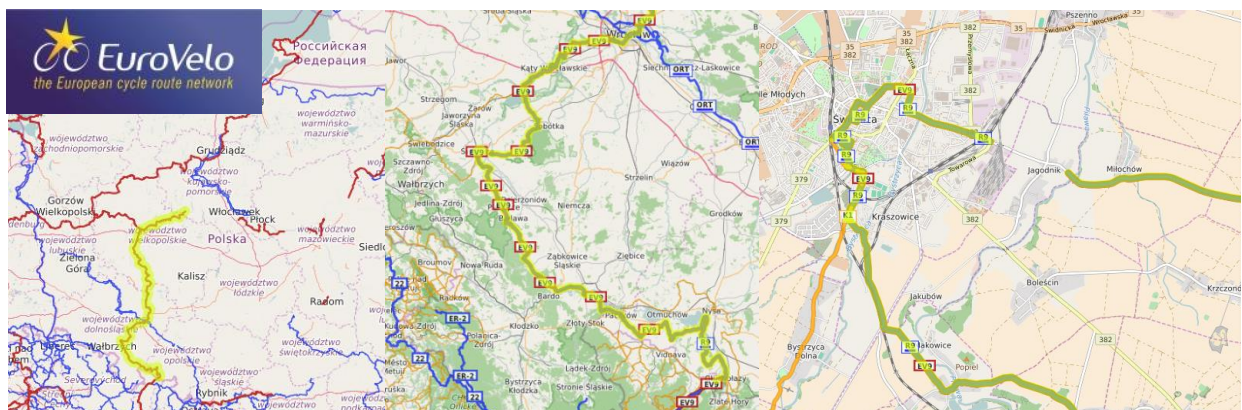
12.4. Transport lotniczy

Najbliższe lotnisko – w Mirosławicach – oddalone jest o około 25 km od gminy Świdnica, natomiast Port lotniczy Wrocław-Strachowice o około 53 km.

12.5. Drogi rowerowe

Przez obszar gminy prowadzi międzynarodowy szlak rowerowy EV 9 Euro-Velo Bałtyk-Adriatyk¹⁹, stanowiący część europejskiej sieci szlaków rowerowych, które mają sprzyjać rozwojowi turystyki rowerowej na całym kontynencie.

SCHEMAT 4. Przebieg Euro-Velo 9 Bałtyk- Adriatyk [2018].

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.eurovelo.org> i <http://cycling.waymarkedtrails.org>.

¹⁹ Trasa o całkowitej długości 1 930 km: Polska – Czechy – Austria – Słowenia – Włochy – Chorwacja:

Gdańsk (EV10) – Gniezno (EV2) – Poznań – Wrocław – Kąty Wrocławskie – Świdnica – Ołomuniec – Brno (EV4) – Brzeclaw – Wiedeń (EV6) – Maribor – Lublana – Triest (EV8) – Pula. W granicach województwa dolnośląskiego trasa zapewnia rowerowy dostęp do Parku Krajobrazowego Doliny Baryczy, Parku Krajobrazowego Doliny Bystrzycy, Obszaru Chronionego Krajobrazu Gór Bardzkich i Sowich, Parku Krajobrazowego Gór Sowich, Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego: Sułów – Trzebnica – Wrocław – Krzeptów – Kębłowiec – Małkowiec – Sadowice – Wszemiłowice – Kąty Wrocławskie – Nowa Wieś Kącka – Stróża – Wawrzeńczyce – Mietków – Maniów – Garncarsko – Sobótka Zachodnia – Sady – Mysłaków – Wiry – na odcinku Wiry-Pieszcyce.

Budowane są one w oparciu o już istniejącą sieć lokalnych, regionalnych oraz krajowych ścieżek i tras rowerowych, łącząc je w jeden system. EuroVelo 9 w Polsce oznaczony jest jako Szlak Rowerowy R-9. Przez obszar gminy Świdnica szlak ten przebiega na odcinku 17,7 km: granica gminy – Gogołów – Miłochów – Jagodnik – granica gminy; granica miasta – Makowice – Krzyżowa – Wieruszów – Lutomia Mała – Lutomia Dolna – Stachowice – granica gminy (powiatu).

12.6. Finansowanie

Wydatki na transport i łączność w 2017 roku kształtowały się na poziomie 5,52 mln zł, w tym 2,54 mln zł przeznaczone zostało na wydatki bieżące. Na publiczne drogi gminne wydatkowano 2,78 mln zł, natomiast na powiatowe 1,0 mln zł. Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem w 2017 roku był najniższy w całym analizowanym okresie i wynosił 4,8%.

TABELA 52. Wydatki na transport i łączność (dział 600) [2012-2018].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012- 2018	Zmiana 2017- 2018
ogółem	5 589 984,39	5 327 721,31	6 612 164,39	6 705 350,22	4 890 423,50	5 523 389,51	10 279 964,26	83,9%↑	86,1%↑
wydatki bieżące ogółem	1 880 843,05	1 894 746,58	2 005 770,37	2 793 403,66	2 133 659,41	2 545 812,13	2 616 403,67	39,1%↑	2,8%↑
wydatki majątkowe ogółem	3 709 141,34	3 432 974,73	4 606 394,02	3 911 946,56	2 756 764,09	2 977 577,38	7 663 560,59	106,6%↑	157,4%↑
wydatki majątkowe inwestycyjne	3 709 141,34	3 432 974,73	4 606 394,02	3 911 946,56	2 756 764,09	2 977 577,38	7 663 560,59	106,6%↑	157,4%↑
drogi publiczne krajowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%
drogi publiczne wojewódzkie	0,00	39 114,00	15 000,00	69 671,67	0,00	0,00	16 605	↑	↑
drogi publiczne powiatowe	267 261,26	125 000,00	471 692,46	246 495,31	876 606,42	1 007 092,92	650 000	143,2	-35,5
drogi publiczne gminne	3 075 198,82	3 032 309,52	2 784 921,73	4 238 110,61	2 470 835,53	2 781 890,33	5 239 060,19	70,4	88,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

W 2018 roku wydatki na transport i łączność wykonane zostały na kwotę 10 279 964,26 zł, czyli 2-krotnie wyższą niż w 2017 roku. W kwocie 1 823 381,64 zł poniesione wydatki zostały przeznaczone na zakup usług transportowych w celu zapewnienia zbiorowego transportu na terenie gminy. Na drogi publiczne wojewódzkie wydatkowano kwotę 16 605 zł na wykonanie dokumentacji projektowej do zadania inwestycyjnego pn. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w zakresie budowy chodnika w m. Boleścin wraz z zatokami autobusowymi”. Ww. zadanie dofinansowano w 2018 roku z dotacji Województwa Dolnośląskiego w kwocie 5 904 zł. Wydatki na drogi publiczne powiatowe obejmowały 650 000 zł i zostały przekazane jako pomoc finansowa dla Starostwa Powiatowego na dofinansowanie zadań majątkowych, tj.: przebudowę drogi powiatowej nr 2878D na odcinku Boleścin – Krzczonów – granica powiatu – etap III w km 2+980 – 3+678, w ramach Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016 – 2019 – 400 000 zł oraz budowę chodników przy drogach powiatowych na terenie Gminy Świdnica – 250 000 zł. Na drogi publiczne gminne wydatkowano kwotę 5 239 060,19 zł, w tym wydatki bieżące stanowiły 754 554,49 zł, w tym: w ramach Funduszu Sołeckiego – 26 383,03 zł. W ramach wydatkowanej kwoty wykonano m.in. następujące zadania:

- naprawiono gminne drogi i place w 32 wsiach: Boleścin, Burkatów, Jakubów, Witoszów Dolny, Witoszów Górny, Pszenno, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Opoczka, Jagodnik, Panków, Gogołów, Grodziszczce, Zawiszów, Słotwina, Pogorzała, Lubachów, Bojanice, Komorów, Krzyżowa, Krzczonów, Wilków, Makowice, Miłochów, Modliszów, Mokreszów, Wiśniowa, Sulistawice, Wieruszów, Lutomia Dolna, Lutomia Górna, Niegoszów oraz ul. Daleką w Pszennie na odcinku 450 mb,
- oznakowano drogi gminne na terenie Gminy Świdnica,
- wykonano zjazd z drogi wewnętrznej dz. nr 27 w Pszennie,
- wykonano utwardzenie nawierzchni kostką betonową w Pszennie dz. nr 26 oraz w Niegoszowie dz. nr 64,
- opłacono: wykonanie kosztorysów inwestorskich, koszenie poboczy oraz nadzory inwestorskie,
- poniesiono opłaty za zajęcie pasa drogowego.

Wydatki inwestycyjne zrealizowano w kwocie 4 184 505,70 zł, z przeznaczeniem na:

- zadanie pn. „Budowa i modernizacja dróg i chodników w gminie, w tym zagospodarowanie terenu przy budynku Urzędu Gminy” - 2 307 928,83 zł (w tym z Funduszu Sołeckiego wsi Pogorzała – 5 000 zł). Środki przeznaczono na: przebudowy dróg gminnych, tj. 936,4 m.b. dróg w Boleścinie, 594,0 m.b. drogi w Bystrzycy Dolnej, 140 m.b. drogi w Bystrzycy Górnej; odwodnienie działki drogowej nr 820/4 w Mokreszowie; przebudowę mostu na Potoku Witoszówka w Pogorzale oraz budowę zatoki autobusowej w Lutomi Małej,
- zadanie pn. „Słotwina droga dojazdowa do gruntów rolnych” - 1 794 561,88 zł. W ramach zadania wykonano nową nawierzchnię drogi gminnej o długości 1 436,0 m.b. z kanalizacją deszczową. Powyższe zadanie dofinansowane zostało z budżetu Województwa Dolnośląskiego (z FOGR) w kwocie 273 000 zł, zadanie pn. „Wykonanie projektów w Gminie, w tym Sołectwo Lutomia Górna na kwotę 8 000 zł” – 82 014,99 zł (w tym z Funduszu Sołeckiego – 4 000,00 zł). W ramach zadania przygotowano projekty przebudowy dróg gminnych w Grodziszczu, Witoszowie Dolnym, Witoszowie Górnym, Lutomi Górnej i Makowicach.

Ponadto Gmina Świdnica udzieliła pomoc finansową dla Miasta Świdnica w wysokości 300 000 zł na inwestycję pn. „Rozbudowa z przebudową ul. Kraszowickiej w Świdnicy w ramach programu Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2020”. W ramach usuwania skutków klęsk żywiołowych wydatki wykonano na kwotę 2 503 449,89 zł. Natomiast na pozostałą działalność w 2018 roku obejmującą kwotę 47 467,54 zł, przeznaczono na zakup nowych wiat przystankowych w Komorowie, Krzczonowie, Lubachowie, Miłochowie i Witoszowie Dolnym, eksploatację i remonty przystanków autobusowych w Jakubowie, Lutomi Górnej i Mokreszowie oraz rozbiórki wiat w Komorowie, Krzczonowie i Witoszowie Dolnym. Natomiast wydatki inwestycyjne w kwocie 9 000 zł poniesiono w ramach Funduszu Sołeckiego wsi Lutomia Dolna na zagospodarowanie pętli autobusowej w Lutomi Małej.

12.7. Inwestycje i działania 2018

W 2018 roku w zakresie transportu i komunikacji, w toku wdrażania *Strategii rozwoju gminy Świdnica na lata 2014-2020*, *Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019* oraz *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej*, zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 53. Najważniejsze inwestycje w zakresie transportu i komunikacji zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja		Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Budowa drogi rowerowej oraz wymiana części oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie Gminy	Zawiszów, Sulistawice, Wiśniowa	W ramach zadania wykonano drogę rowerową o dł. 2,4 km i szer. 2 m, wybudowano jedną zatokę autobusową i przebudowano cztery zatoki oraz rozpoczęto wymianę opraw oświetleniowych na	1 417 734,55	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
	Świdnica w celu ograniczenia niskiej emisji w obszarze Aglomeracji Wałbrzyskiej		energooszczędne. Na powyższe zadania Gmina pozyskała w 2018 r. środki z Unii Europejskiej w kwocie 712 094,73 zł,	z uwzględnienie m lat 2018-2021 Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej na lata 2013-2020

Nowa droga rowerowa

2	Budowa i modernizacja dróg i chodników w gminie, w tym zagospodarowanie terenu przy budynku Urzędu Gminy	Gmina Świdnica	Zadanie obejmowało <ul style="list-style-type: none"> - przebudowę dróg gminnych, tj.: <ul style="list-style-type: none"> *936,4 m.b. dróg w Bolesinie [droga gminna nr 111802D (764 362,00 zł) i droga gminna wewnętrzna w Bolesinie (367 655,00 zł)] *594,0 m.b. drogi w Bystrzycy Dolnej (939 848,00 zł), *140 m.b. drogi w Bystrzycy Górnej, - przebudowę mostu na Połoku Witoszówka w Pogorzale (379 375,00 zł), - budowę zatoki autobusowej w Lutomi Matej (154 072,00 zł) - odwodnienie działki drogowej nr 820/4 w Mokreszowie. 	2 307 928,83	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnienie m lat 2018-2021
3	Stółwina droga dojazdowa do gruntów rolnych	Stółwina	W ramach zadania wykonano nową nawierzchnię drogi gminnej o długości 1 436,0 m.b. z kanalizacją deszczową. Powyższe zadanie dofinansowane zostało	1 794 561,88	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
		z budżetu Województwa Dolnośląskiego (z FOGR) w kwocie 273 000 zł. (przebudowa drogi gminnej nr 111793 – 0,23 km, koszt: 298 093,00 zł, przebudowa drogi gminnej wewnętrznej 1,21 km, koszt 1 527 490,00 zł)		
4	Odbudowa drogi gminnej nr 112508D w Makowicach (intensywne opady deszczu czerwiec 2013 r.)	W toku usuwania skutków klęsk żywiołowych odbudowano drogę gminną w Makowicach na długości ok. 1,35 km. Zadanie zostało dofinansowane z budżetu państwa w wysokości 1 040 000 zł.	1 747 191,51	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020
5	Odbudowa dróg gminnych nr 111809D i nr 111810D w Bojanicach (czerwiec 2009 r.)	Odbudowano drogi gminne w Bojanicach na długości ok. 1,05 km. Zadanie zostało dofinansowane z budżetu państwa w kwocie 571 262 zł.	756 258,38	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020

6	Remont, utrzymanie i budowa dróg gminnych	Gmina Świdnica	Bieżące remonty, utrzymanie i budowa dróg gminnych obejmowały: <ul style="list-style-type: none"> - naprawę gminnych dróg i placów w 32 wsiach: Boleścín, Burkatów, Jakubów, Witoszów Dolny, Witoszów Górny, Pszenno, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Opoczka, Jagodnik, Panków, Gogołów, Grodziszczce, Zawiszów, Słotwina, Pogorzała, Lubachów, Bojanice, Komorów, Krzyżowa, Krzczonów, Wilków, Makowice, Miłochów, Modliszów, Mokreszów, 	754 554,49	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021
---	---	----------------	---	------------	--

Lp.	Nazwa	Lokalizacja		Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
			<p>Wiśniowa, Sulistawice, Wieruszów, Lutomia Dolna, Lutomia Górna, Niegoszów oraz ul. Daleką w Pszennie na odcinku 450 mb,</p> <ul style="list-style-type: none"> - oznakowanie dróg gminnych na terenie Gminy Świdnica, - wykonanie zjazdu z drogi wewnętrznej dz. nr 27 w Pszennie, - wykonanie utwardzenia nawierzchni kostką betonową w Pszennie dz. nr 26 oraz w Niegoszowie dz. nr 64, - opłacenie: wykonanie kosztorysów inwestorskich, koszenie poboczy oraz nadzory inwestorskie, - opłaty za zajęcie pasa drogowego. 		
7	Przebudowa drogi powiatowej nr 2878D na odcinku Boleścín – Krzczonów – granica powiatu – etap III	Boleścín – Krzczonów – granica powiatu	Gmina Świdnica przekazała pomoc finansową dla Starostwa Powiatowego na dofinansowanie zadań majątkowych	400 000,00	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020 Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019

Droga powiatowa w Boleścínie

Droga powiatowa w Krzczonowie

8	Budowa chodników przy drogach powiatowych na terenie Gminy Świdnica	Gmina Świdnica	Budowa chodników przy drogach powiatowych na terenie Gminy Świdnica	250 000,00	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020 Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019
---	---	----------------	---	------------	--

Lp.	Nazwa	Lokalizacja		Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
9	Rozbudowa z przebudową ul. Kraszowickiej w Świdnicy	Miasto Świdnica	Gmina Świdnica udzieliła pomoc finansową dla Miasta Świdnica na inwestycję pn. „Rozbudowa z przebudową ul. Kraszowickiej w Świdnicy w ramach „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 – 2020”.	300 000 zł	Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019
10	Zakup nowych wiat przystankowych		Zakup nowych wiat przystankowych w Komorowie, Krzczonowie, Lubachowie, Miłochowie i Witoszowie Dolnym, eksploatacja i remonty przystanków autobusowych w Jakubowie, Lutomi Górnej i Mokrzyszowie oraz rozbiórki wiat w Komorowie, Krzczonowie i Witoszowie Dolnym	38 467,54 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020

TABELA 54. Najważniejsze działania w zakresie transportu i komunikacji zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Zapewnienie lokalnego transportu zbiorowego	Gmina Świdnica	Zakup usług transportowych w celu zapewnienia zbiorowego transportu na terenie gminy. Koszt: 1 823 381,64 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014-2020
2	Wykonanie dokumentacji projektowej do przebudowy drogi wojewódzkiej nr 382 w zakresie budowy chodnika w m. Boleścín wraz z zatokami autobusowymi	Boleścín	Środki zostały przeznaczone na dokumentację projektową. Koszt: 16 605 zł. Zadanie dofinansowano w 2018 r. z dotacji Województwa Dolnośląskiego w kwocie 5 904 zł.	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014-2020
3	Wykonanie projektów w Gminie, w tym Sołectwo Lutomia Górna	Grodziszczce, Witoszów Dolny, Witoszów Górny, Lutomia Górna, Makowice	W ramach zadania przygotowano projekty przebudowy dróg gminnych w Grodziszczu, Witoszowie Dolnym, Witoszowie Górnym, Lutomi Górnej i Makowicach. Koszt: 82 014,99 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014- 2020
4	Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę drogi pieszo-rowerowej w miejscowości Bystrzyca Dolna	Bystrzyca Dolna	Projekt przewiduje budowę drogi pieszo-rowerowej o szerokości 3,0 m i długości 1 km.	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014- 2020 Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, Umowa partnerska na rzecz realizacji projektu z dnia 14.09.2017 r.

Natomiast celu poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego w 2018 roku podjęte zostały następujące działania:

TABELA 55. Najważniejsze działania podjęte w celu poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Opracowanie dokumentacji projektowych na budowę oświetlenia ulicznego	Witoszów Dolny, Słotwina	Dokumentacje obejmują budowę oświetlenia ulicznego dróg wewnętrznych, gminnych oraz skrzyżowania drogi krajowej i wojewódzkiej. Oświetlenie przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa pieszych i kierujących pojazdami.	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020 Uchwała Budżetowa Gminy Świdnica
2	Rozbudowa monitoringu we wsi Burkatów	Burkatów	Rozbudowa monitoringu we wsi Burkatów, zakup materiałów i usług, serwis w ramach FS wsi Burkatów. Koszt: 13 900,00.	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020

13. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

13.1. Sieć wodociągowa

Zaopatrzenie w wodę. Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Świdnica są wody podziemne występujące w trzech piętrach: czwartorzędowym, trzeciorzędowym i krystalicznego podłoża. Piętro czwartorzędowe stanowi źródło zaopatrzenia w wodę w większości wsi obrębie gminy Świdnica, jest również eksploatowane na szerszą skalę poza granicą gminy, w Jaworzynie Śląskiej. Wydajność tych ujęć dla pojedynczych studni wynosi od kilku do kilkunastu m³/h. Piętro trzeciorzędowe jest natomiast najważniejszym zbiornikiem wód podziemnych w obszarze przedgórskim. Wydajność pojedynczych otworów jest bardzo zróżnicowana i wynosi od kilku do 100 m³/h. Na terenie gminy wody tego poziomu ujmowane są w Pszennie (wydajność ujęć łącznie około 630 m³/h). Piętro krystalicznego podłoża obejmuje górskie obszary gminy. Eksploatowane są tu wody szczelinowe i warstwowe w formie pojedynczych studni o wydajności od kilku do kilkunastu m³/h. W obszarze gminy Świdnica 2018 roku z ujęć wód podziemnych zlokalizowanych w Miłochowie, Komorowie i Jagodniku, pobrano 750,8 tys. m³ wody. Na gminnej sieci wodociągowej znajduje się 18 lokalnych pompowni wody, 7 studni i 3 stacje uzdatniania wody.

Sieć wodociągowa. Przeważająca część gminy Świdnica posiada nowoczesną przesyłową i rozdzielczą sieć wodociągową oraz studnie o wydajności gwarantującej pokrycie w całości rosnących potrzeb mieszkańców. W 2018 roku woda dostarczana była do gospodarstw domowych przez 231,84 km sieci wodociągowej ogółem, w tym 90,16 km sieci magistralnej i 141,75 km sieci rozdzielczej, na której znajdowało się 3 117 przyłączy wodociągowych.

TABELA 56. Sieć wodociągowa ogółem [2016-2018].

	2016	2017	2018	Zmiana 2017-2018
długość sieci ogółem	228,00	231,45	231,84	0,2%↑
sieć magistralna	88,50	90,16	90,16	0,0%↑
sieć rozdzielcza	139,50	141,29	141,68	0,3%↑
przeciętna liczba awarii przypadająca na 1 km sieci wodociągowej [awaria/km]	0,69	0,98	1,17	19,4%↑
przeciętny czas usuwania awarii wodociągowej [h]	3,50	2,83	3,13	10,6%↑
straty sieci wodociągowej w stosunku do produkcji wody [%]	21,40	20,53	22,72	2,2 pkt%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

W 2018 roku woda dostarczana była do gospodarstw domowych przez 3 117 przyłączy, a od 2012 roku ich liczba zwiększyła się o 413 sztuk. O 19,2% wzrosła tym samym liczba osób korzystających z sieci wodociągowej – z 12 646 osób w 2012 roku do 16 643 osób w 2018 roku. W 2018 roku do sieci podłączonych było 88,5% budynków mieszkalnych w gminie.

TABELA 57. Sieć wodociągowa rozdzielcza [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	2 615	2 757	2 803	2 881	2 893	2 995	3 117	19,2%↑	4,1%↑

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	12 646	12 808	14 828	14 925	15 026	15 082	16 643	31,6%↑	10,3%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

Gmina zaopatrywana jest w wodę poprzez **stacje uzdatniania** wody w Miłochowie, Komorowie oraz Jagodniku. Aktualnie jedna wieś zaopatrywana jest z ujęć miejskich, eksploatowanych przez Świdnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. (ŚPWIK) oraz jedna z wodociągu administrowanego przez Gminę Żarów. Podział gminy wg miejsc zaopatrzenia w wodę przedstawia się następująco:

- SUW Komorów miejscowości: Komorów, Słotwina, Witoszów Dolny, Witoszów Górny, Pogorzała, Modliszów, Mokrzeszów,
- SUW Miłochów miejscowości: Boleścin, Grodziszczce, Krzyżowa, Wieruszów, Lutomia Dolna, Lutomia Górna, Lutomia Mała, Stachowice, Stachowiczki,
- SUW Jagodnik miejscowości: Jagodnik, Miłochów, Krzczonów, Gogołów, Pszenno, Wilków, Niegoszów, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Burkatów, Lubachów, Opoczka, Makowice, Bojanice, Jakubów,
- wodociąg Żarów miejscowość: Panków.
- wodociąg ŚPWIK w Świdnicy z ujęcia Pszenno miejscowość: Os. Nad Potokiem w Słotwinie.

Zużycie wody ogółem na potrzeby gospodarstw domowych w ciągu roku na terenie gminy Świdnica w 2018 roku wynosiło 443,1 dam³ i od 2012 roku zwiększyło się o 13,2%. Przeciętnie na mieszkańca przypadało więc 26,6 m³ wody, podobnie jak na terenach wiejskich w regionie i powiecie świdnickim. Natomiast, średnio 1 korzystający z wodociągu w gminie, czyli gospodarstwo domowe, zużywał 33,5 m³ wody rocznie, co było ilością zbliżoną do średniej w kraju (34,6 m²), w województwie dolnośląskim (34,1 m³) i powiecie świdnickim (29,7 m³).

TABELA 58. Zużycie wody [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	404,4	405,5	411,9	426,6	424,4	429,7	443,1	9,5%↑	3,1%↑
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca [m ³]	24,3	24,1	24,4	25,1	24,8	25,0	26,6	9,5%↑	6,4%↑
zużycie wody z wodociągów [m ³]:									
na 1 mieszkańca	24,3	24,1	24,4	25,1	24,8	25,0	26,6	9,5%↑	6,4%↑
na 1 korzystającego	32,0	31,7	27,8	28,6	28,2	28,5	33,6	4,7%↓	18,8%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

13.2. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków

Gmina obejmuje 35 wsi, z których skanalizowanych jest 11 – Grodziszczce, Komorów, Krzyżowa, Mokrzeszów (częściowo), Pszenno, Słotwina, Witoszów Dolny, Witoszów Górny, Bystrzyca Dolna, Jagodnik i Boleścin, w kolejnych 11 miejscowościach – Gogołów, Modliszów, Panków, Stachowice, Wieruszów, Pogorzała, Sulisławice, Wiśniowa, Krzczonów, Miłochów i Niegoszów, wdrożono gminny program dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. W roku 2018 wybudowano kanalizację sanitarną w miejscowości Wilków oraz Makowice (sieć zostanie oddana do użytku w 2019r.). Długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej bez przykanalików to 77,4 km, połączeń do sieci kanalizacji sanitarnej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania jest 1110 sztuk, a na sieci kanalizacyjnej znajdują się 33 przepompownie ścieków.

Długość **sieci kanalizacyjnej** na obszarze gminy w 2018 roku wynosiła 77,6 km. Inwestycje prowadzone w latach 2012-2015 pozwoliły na rozbudowanie sieci kanalizacyjnej o 28 km, czyli 56,4%. Zwiększyła się tym samym gęstość sieci rozdzielczej z 23,8 km/100 km² w 2012 roku do 37,3 km/100km² i obecnie przekracza ona nieznacznie średnią w regionie dla obszarów wiejskich (36 km/100 km²).

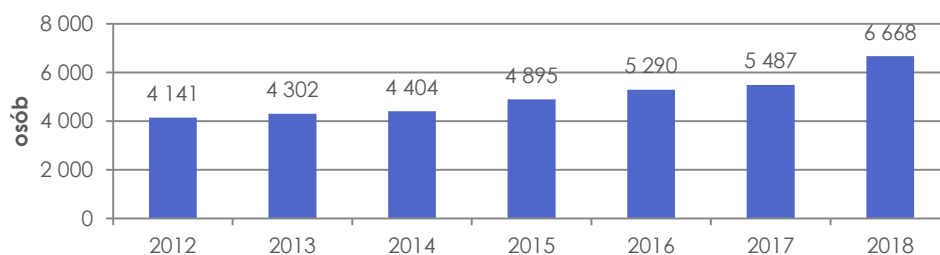
TABELA 59. Sieć kanalizacyjna [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	50,2	64,5	64,6	77,6	77,6	77,6	77,6	54,6%↑	0,0%↑
cena brutto za 1 m ³ odebranych ścieków [zł/m ³]	-	-	-	-	7,95	7,95	7,99	-	0,5%↑
liczba awarii przypadająca na 1 km sieci kanalizacyjnej [awaria/km]	-	-	-	-	2,74	3,29	2,83	-	-14,6%↓
przeciętny czas usuwania awarii kanalizacyjnej [h]	-	-	-	-	1,54	1,51	1,82	-	20,5%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

Wzrosła również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – z 757 w 2012 roku do 1 110 w 2018 roku. Do sieci podłączonych było 31,5% budynków mieszkalnych, poniżej średniego udziału na wsi w Polsce wynoszącego około 40%. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2018 roku wynosiła 6 668 osób i w stosunku do 2012 roku, w którym 4141 osób korzystało z kanalizacji, liczba ta wzrosła o 61%. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wynosi aktualnie 39,8%, przy przeciętnym udziale na wsi w kraju i regionie. Różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji wynosząca w 2018 roku 64,8%, była również wyższa niż średnio na obszarach wiejskich w Polsce i województwie dolnośląskim. Natomiast relacja długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w gminie Świdnica, wynosząca 33,2%, pozostawała niższa w stosunku do średniej w Polsce. Po wybudowaniu sieci kanalizacji sanitarnej w Komorowie, Wilkowie i Makowicach wskaźnik ten ulegnie znacznemu zwiększeniu.

WYKRES 14. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [2012-2018].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 60. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	763	788	802	897	995	1 052	1 110	45,5%↑	5,5%↑
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]	4 141	4 302	4 404	4 895	5 290	5 487	6 668	61,0%↑	21,5%↑
korzystający z instalacji w % ogółu ludności [%]	24,8	25,5	25,9	28,7	30,9	32,0	39,8	7,2pkt%↑	1,1pkt%↑

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
budynki mieszkalne podłączone do sieci w ogóle budynków mieszkalnych [%]	–	–	–	27,7	29,7	30,5	31,5	–	3,2pkt%↑
długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej [%]	36,25	45,84	45,72	54,80	55,39	54,69	33,2	36,6pkt%↑	-0,1pkt%↓
różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji [%]	50,8	50,5	61,4	58,9	56,8	56,0	64,8	27,6 pkt%↑	15,7 pkt%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku z **oczyszczalni** korzystało 6 668 osób, a ich liczba od 2012 roku wzrosła o 61%, czyli znacznie szybciej niż średnio w kraju oraz w województwie dolnośląskim i powiecie świdnickim. Do oczyszczalni odprowadzono i oczyszczono 259,8 dam³ ścieków ogółem. Przeciętnie na 1 mieszkańca w gminie siecią kanalizacyjną odprowadzono 0,015 ścieków, czyli poniżej średniej w powiecie (0,033) województwie (0,039) i kraju (0,034).

Od 2012 roku Gmina Świdnica realizuje **Program dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych w miejscowościach, w których budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona**. Wysokość dofinansowania do budowy jednego przedsięwzięcia wynosiła maksymalnie: 12 000,00 zł – w przypadku budowy przydomowej oczyszczalni ścieków, 10 000,00 zł – w przypadku budowy szczelnego zbiornika bezodpływowego. Program realizowano w 11 miejscowościach, w których to w 257 gospodarstwach domowych zostały wybudowane przydomowe oczyszczalnie ścieków.

TABELA 61. Wykaz miejscowości objętych programem dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków [2012-2018].

Lp.	Miejscowość	Ilość oczyszczalni	Kwota udzielonej dotacji
1	Gogołów	48	598 693,97 zł
2	Modliszów	19	154 616,00 zł
3	Panków	37	393 660,00 zł
4	Słachowice	19	199 500,00 zł
5	Wieruszów	17	203 999,70 zł
6	Pogorzała	25	320 169,50 zł
7	Sulistawice	19	250 673,42 zł
8	Wiśniowa	20	239 998,80 zł
9	Krzczonów	31	371 994,90 zł
10	Miłochów	15	201 757,00 zł
11	Niegoszów	7	130 000,00 zł
Suma		257	3 065 063,29 zł

Źródło: Urząd Gminy w Świdnicy.

13.3. Sieć energetyczna i oświetlenia

Głównym węzłem energetycznym zlokalizowanym na terenie gminy, w pobliżu granicy z miastem Świebodzice jest stacja 400/220/110/40/20 kV zasilana magistralnymi liniami napowietrznymi: linią dwutorową o napięciu 220 kV w relacji Świebodzice – Ząbkowice Śląskie oraz linią 220 kV w relacji Świebodzice – Klecina koło Wrocławia. Obszar gminy zasilany jest bezpośrednio liniami 110 kV poprzez rozdzielnie elektroenergetyczne 110 kV zlokalizowane na terenie miasta Świdnica (Osiedle Młodych). Energia

systemem sieci napowietrznych średniego napięcia i poprzez stacje transformatorowe dostarczana jest do mieszkańców na terenie gminy. Układ pracy sieci elektroenergetycznej jest skonfigurowany w sposób umożliwiający zasilanie odbiorców z innych obiektów pracujących w układzie w przypadku uszkodzenia linii lub stacji elektroenergetycznych. Dodatkowo sieci napowietrzne podlegają sukcesywnej modernizacji, a stan techniczny sieci będącej własnością TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Wałbrzychu oceniany jest jako dobry.

13.4. Sieć gazowa

Przez obszar gminy przebiega gazociąg wysokoprężny (DN 300: 1,6 MPa) relacji Lubiechów (Wałbrzych) – Dzierżonów. Z gazociągu tego za pomocą stacji redukcyjno-pomiarowych w gaz zaopatrywane są takie miejscowości jak: Burkatów, Bystrzyca Dolna, Komorów, Mokrzeszów, Pszenno i Słotwina. W 2017 roku łączna długość **sieci gazowej** na obszarze gminy, bez czynnych przyłączy, wynosiła 61 157 km, w tym 33,8% stanowiła sieć przesyłowa, a pozostałe 66,2% sieć rozdzielcza. Od 2012 roku długość sieci gazowej ogółem zwiększyła się blisko o ¼. W 2017 roku wybudowano 1 171 m sieci rozdzielczej, 36 przyłączy do budynków ogółem, w tym 29 do budynków mieszkalnych. Dzięki prowadzonym inwestycjom gęstość sieci gazowej wzrosła z 14,7 km/100 km² w 2012 roku do 19,5 km/100 km² w 2017 roku.

SIEĆ GAZOWA:

61 157 m długości ogółem, w tym
40 492 m sieci rozdzielczej
19,5 km/100 km² gęstość sieci rozdzielczej
629 przyłączy do budynków mieszkalnych (607) i niemieszkalnych (22)
14,1% korzystających z sieci gazowej w ludności ogółem (**2 419** osób)

Do budynków poprowadzonych było 629 czynnych przyłączy, w tym 607 do budynków mieszkalnych i 22 do niemieszkalnych. Z sieci gazowej korzystało 2 419 osób w 788 gospodarstwach domowych. Ich liczba od 2012 roku wzrosła odpowiednio o 18,5% i 22%, a w ostatnim roku o 2,9% i 4,2%. Udział korzystających z sieci gazowej w ogóle mieszkańców gminy wynosił jednak tylko 14,1%, czyli znacznie poniżej średniej dla obszarów wiejskich w kraju (23,3%). Udział ten kształtował się jednak zdecydowanie powyżej średniej powiecie świdnickim (6,7%). Dodatkowo w 2014 roku odnotowano znaczący spadek liczby odbiorców gazu ogrzewających mieszkania gazem – z 445 gospodarstw domowych w 2012 roku do 118 w 2014 roku. Obecnie ich liczba wynosi 186.

TABELA 62. Sieć gazowa [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
długość czynnej sieci ogółem [m]	51 093	52 916	58 297	58 508	59 986	61 157	19,7%↑	2,0%↑
przesyłowa [m]	20 632	20 665	20 665	20 665	20 665	20 665	0,2%↑	–
rozdzielcza [m]	30 461	32 251	37 632	37 843	39 321	40 492	32,9%↑	3,0%↑
czynne przyłączy do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych) [szt.]	481	497	540	559	593	629	30,8%↑	6,1%↑
ludność korzystająca z sieci gazowej [szt.]	2 041	2 101	2 158	2 221	2 351	2 419	18,5%↑	2,9%↑
korzystający z sieci gazowej w ogóle ludności [%]	12,2	12,5	12,7	13,0	13,7	14,1	1,9pkt%↑	0,4pkt%↑
odbiorcy gazu [gosp. domowe]	646	667	685	712	756	788	22,0%↑	4,2%↑
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp. domowe]	445	468	118	125	151	186	-58,2%↓	23,2%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Średnie roczne **zużycie gazu** w gminie Świdnica w 2016 roku²⁰ kształtowało się na poziomie około 531,8 tys. m³, w tym 48,8% przeznaczone było na ogrzewanie mieszkań. W tym samym czasie udział ten wynosił przeciętnie 62,9% w kraju i 53,9% w regionie. Ze względu na niski poziom gazyfikacji gminy, również poziom zużycia gazu na 1 mieszkańca w 2016 roku, wynoszący 31,1 m³ na rok, pozostawał znacznie poniżej średniego zużycia gazu w powiecie świdnickim (103,5 m³), województwie dolnośląskim (126,7 m³) i kraju (106,4 m³). Zużycie gazu na 1 korzystającego, czyli gospodarstwo domowe, wynoszące w 2016 roku 226,2 m³, podobnie jak w poprzednich latach, kształtowało się natomiast znacznie powyżej przeciętnego zużycia w powiecie (159,7 m³), regionie (207,0 m³) i kraju (204,2 m³).

ZUŻYCIE GAZU [2016]:

531,8 tys. m³ ogółem, w tym **48,8%** na ogrzewanie mieszkań (259,5 tys. m³)

31,1 m³ zużycie gazu na 1 mieszkańca

226,2 m³ zużycie gazu na gospodarstwo domowe

Zaznaczyć należy, że poziom zużycia gazu na terenie gminy, podobnie jak w całym kraju, ulega wahaniom, zwłaszcza wśród gospodarstw domowych, co związane jest z występującymi warunkami pogodowymi, głównie w sezonie grzewczym, czy też zmieniającymi się cenami gazu. Na zmniejszenie zużycia gazu w ostatnim czasie wpływ mają również zmiany sposobu przygotowania ciepłej wody użytkowej przez odbiorców.

13.5. Sieć ciepłownicza

Gmina nie posiada centralnego zaopatrzenia w ciepło. Zabudowa obsługiwana jest przez lokalne systemy ciepłownicze, do których należą kotłownie i indywidualne źródła ciepła. Najważniejszą kotłownią stanowi Kotłownia SM Lokatorsko-Własnościowej „Jan-Lech” w Pszennie. Indywidualne budownictwo mieszkaniowe i usługowe korzysta z ogrzewania piecowego i centralnego ogrzewania z kotłowni lokalnych lub ogrzewania etażowego. Natomiast placówki użyteczności publicznej, takie jak szkoły w Grodziszczu, Pszennie oraz świetlica w Witoszowie korzystają z pomp ciepła.

13.6. Odnawialne źródła energii

W ostatnich latach wzrasta zainteresowanie wykorzystaniem **odnawialnych źródeł energii** (OZE), które oprócz korzyści ekologicznych związanych z ograniczeniem emisji gazów, niosą ze sobą korzyści gospodarcze, zapewniają one bowiem bezpieczeństwo energetyczne oraz dywersyfikują źródła produkcji energii. Obecnie wykorzystanie OZE na pokrycie potrzeb grzewczych na terenie gminy Świdnica ma niewielki udział i są one stosowane jedynie jako źródło uzupełniające dla pokrycia części zapotrzebowania na przygotowanie ciepłej wody użytkowej w niektórych obiektach przemysłowych, usługowych oraz w indywidualnej zabudowie mieszkaniowej.

13.7. Gospodarka odpadami

Gmina Świdnica należy do południowego regionu gospodarki odpadami²¹. Na obszarze gminy zlokalizowana jest jedna instalacja o statusie regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), prowadzona przez Przedsiębiorstwo Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. (PUO). W Zawiszowie funkcjonują 3 instalacje: mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (MBP), przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i bioodpadów (kompostownia) oraz składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych (składowisko). Składowisko odpadów (o powierzchni 6,4 ha i docelowej pojemności 80 000 m³/a) i zakład ich utylizacji, w których unieszkodliwiane są odpady komunalne, poza gminą Świdnica obsługuje również miasto Świdnica. Składowisko wyposażone jest w instalacje odgazowywania z gazem unieszkodliwianym z odzyskiem energii elektrycznej, a w 2017 roku

²⁰ Brak aktualniejszych danych.

²¹ Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego – Uchwała Nr XLIII/1450/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 grudnia 2017 r.

wyprodukowana w nim energia elektryczna wynosiła 0,1 kWh. System gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Świdnica funkcjonuje prawidłowo. Zbiórką odpadów komunalnych objętych jest na terenie Gminy 100% mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych.

W 2018 roku z obszaru gminy zebrano 5,7 tys. ton **odpadów komunalnych** (około 10% odpadów komunalnych z obszaru powiatu świdnickiego). Masa zebranych **zmieszanych odpadów komunalnych** na terenie gminy Świdnica, wynosząca 4,65 tys. ton, czyli 277,4 kg na 1 mieszkańca, osiągnęła najwyższy poziom od 2012 roku, w którym to wynosiła 3,53 tys. ton (wzrost o 31,7%). Natomiast 1,05 tys. ton odpadów zostało zebranych selektywnie.

GOSPODARKA ODPADAMI:

5,7 tys. ton zebranych odpadów komunalnych

4,65 tys. ton zmieszanych odpadów komunalnych

1,05 tys. ton odpadów zebranych selektywnie

TABELA 63. Zmieszane odpady komunalne [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
odpady ogółem [t]	3 536,02	3 390,49	3 247,80	3 644,98	3 733,10	4 009,16	4 650,00	31,5%↑	16,0%↑
odpady ogółem na 1 mieszkańca [kg]	212,6	201,7	192,1	214,2	218,6	233,6	277,4	30,5%↑	18,8%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zbiórką odpadów komunalnych na terenie gminy objętych jest 100% mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych. W 2018 roku deklarację segregacji odpadów złożyło 4 455 właścicieli nieruchomości (4 346 osób fizycznych i 109 firm), co stanowi 86% ogólnej liczby deklaracji dotyczących nieruchomości wytwarzających odpady. Pozostałych 726 deklarujących (506 osób fizycznych i 220 firm) nie segreguje odpadów, co stanowi 14% ogólnej liczby deklaracji dotyczących nieruchomości wytwarzających odpady. Na skutek kontroli wszczęto postępowania w stosunku do osób, które zamieszkują nieruchomość i nie złożyły deklaracji, oraz w stosunku do tych, co do których istnieje domniemanie, że nieruchomość jest zamieszkała.

TABELA 64. Deklaracje segregacji odpadów [2013-2018].

Rodzaj deklaracji [firmy/osoby fizyczne]	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2013-2018	Zmiana 2017-2018
deklaracja segregacji	103	109	105	106	108	109	5,8%↑	0,9%↑
brak segregacji	4103	4 203	4 480	4 320	4 339	4 346	5,9%↑	0,2%↑
deklaracje tzw. „zerowe”	164	187	172	219	220	220	34,1%↑	0,0%
	515	470	375	521	506	506	-1,7%↓	0,0%
deklaracje tzw. „zerowe”	0	52	38	40	40	41	↑	2,5%↑
	262	408	415	461	461	460	75,6%↑	-0,2%↓
Ogółem	5 147	5 429	5 495	5 166	5 173	5 181	0,7%↑	0,2%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Świdnica za rok 2013-2017 oraz danych Urzędu Gminy Świdnica.

PSZOK. W celu realizacji zadań własnych gminy z zakresu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy mieszkańcy mogą korzystać z Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), znajdującego się w Świdnicy, na terenie Zakładu Oczyszczania Miasta Sp. z o.o. (ZOM Sp. z o.o.). Do PSZOK, we własnym zakresie w ramach opłaty mieszkańcy mogą dostarczyć (250 kg/miesiąc) odpadów takich frakcji jak: odpady ulegające biodegradacji w tym odpady zielone, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, odpady budowlane i rozbiórkowe., meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, przeterminowane leki, chemikalia powstające w gospodarstwach domowych, odpady opakowaniowe zawierające następujące frakcje: papier, tekturę, szkło oraz tworzywa sztuczne oraz odzież i tekstylia. Odpady zielone, pochodzące z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, cmentarzy, mieszkańcy mogli również bezpłatnie oddać do PSZOK-u.

Dzięki prowadzonym działaniom w zakresie gospodarki odpadami, w 2018 roku gmina Świdnica osiągnęła poziomy wymagane rozporządzeniami Ministra Środowiska w zakresie: ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania 36%²², recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła 53%²³, recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych 100%²⁴.

TABELA 65. Osiągnięte poziomy wymagane rozporządzeniami Ministra Środowiska w zakresie gospodarki odpadami [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	–	35,1%	0%	0%	0%	41%	36%
recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	–	30,6%	51%	56%	38%	39%	53%
recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych	–	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji „Osiągnięte poziomy w latach 2012-2017”, <http://www.gmina.swidnica.pl> oraz Urzędu Gminy Świdnica.

Dziki wysypiska śmieci. W 2018 roku na obszarze gminy nie odnotowano występowania dzikich wysypisk śmieci. Nerozwiązany zostaje jednak problem odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej.

Łączne koszty poniesione przez gminę na zebranie i zagospodarowanie odpadów w 2018 roku to 2 222 974,45 zł. Koszt odbiór i zagospodarowania odpadów zmieszanych stanowi ponad 80,5% kosztów wywozu odpadów, natomiast koszty odbioru i zagospodarowania odpadów zbieranych selektywnie stanowią 19,5% kosztów ogółem.

TABELA 66. Wydatki związane z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych [2013-2018].

Koszty[zł]:	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2013-2018	Zmiana 2017-2018
odbieranie i zagospodarowanie odpadów zmieszanych	604 047,39	1 365 396,00	1 529 095,87	1 569 439,00	1 860 257,82	2 222 974,45	268,0%↑	19,5%↑
odbieranie i zagospodarowanie odpadów segregowanych	63 245,30	49 226,27	50 782,88	12 788,00	229 963,32	464 479,50	634,4%↓	102,0%↑
w tym odbieranie i zagospodarowanie odpadów w PSZOK-u	19 440,00	38 880,00	38 880,00	38 880,00	57 024	75 168	286,7%↑	31,8%
Ogółem:	667 292,69	1 414 622,27	1 583 202,25	1 582 227,00	2 147 245,14	2 762 621,95	302,3%↑	28,7%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Świdnica za rok 2013-2017 oraz danych Urzędu Gminy Świdnica.

²² Wymagany rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2412) TR = 45%.

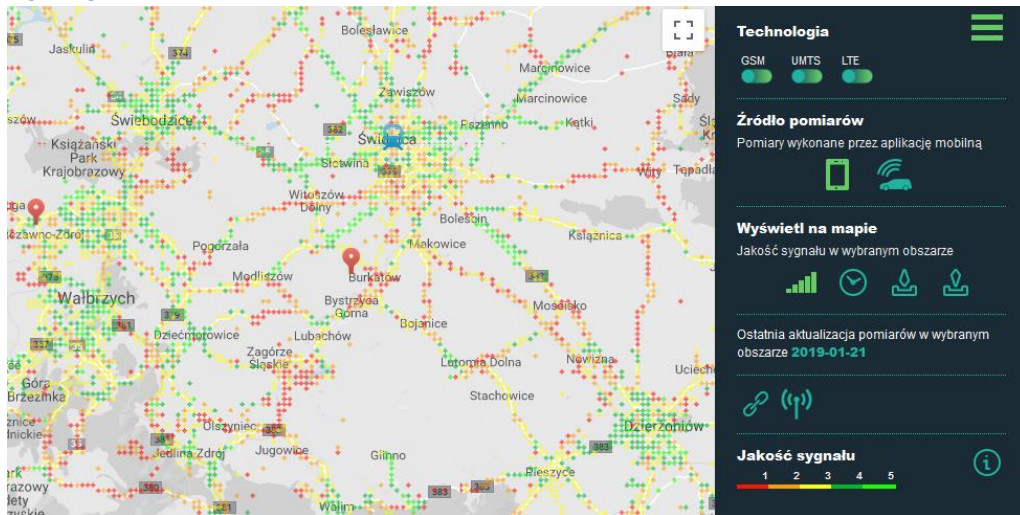
²³ Wymagany rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2167) Ppmts = 20%.

²⁴ Wymagany rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2167) Pbr = 45%.

13.8. Łączność

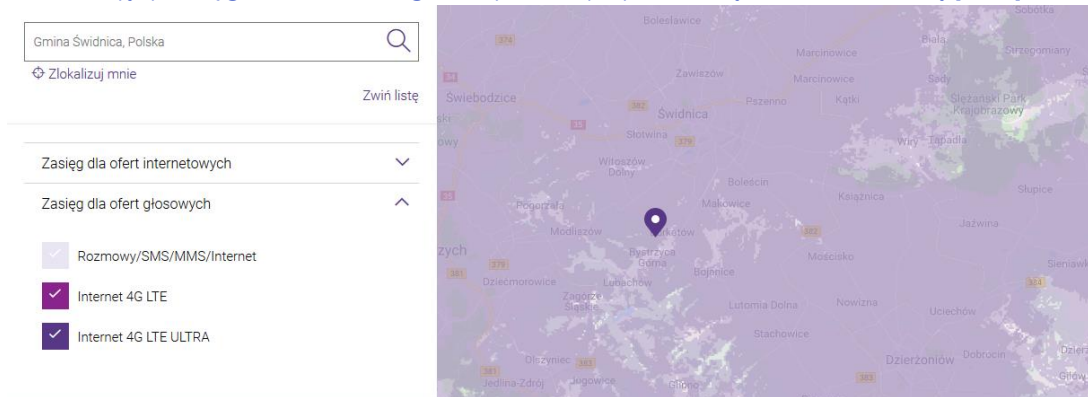
Dostęp do telefonii stacjonarnej oraz komórkowej na terenie gminy oceniany jest jako dobry. Każda miejscowość posiada możliwość korzystania z internetu stacjonarnego, mobilnego oraz radiowego. Głównym węzłem łączności przewodowej oraz bezprzewodowej jest miasto Świdnica. Wzdłuż głównych dróg krajowych i wojewódzkich przebiegają linie telekomunikacyjne kablowe i światłowodowe.

SCHEMAT 5. Jakości sygnału wszystkich operatorów sieci komórkowych w technologii GSM, UMTS i LTE [2019].

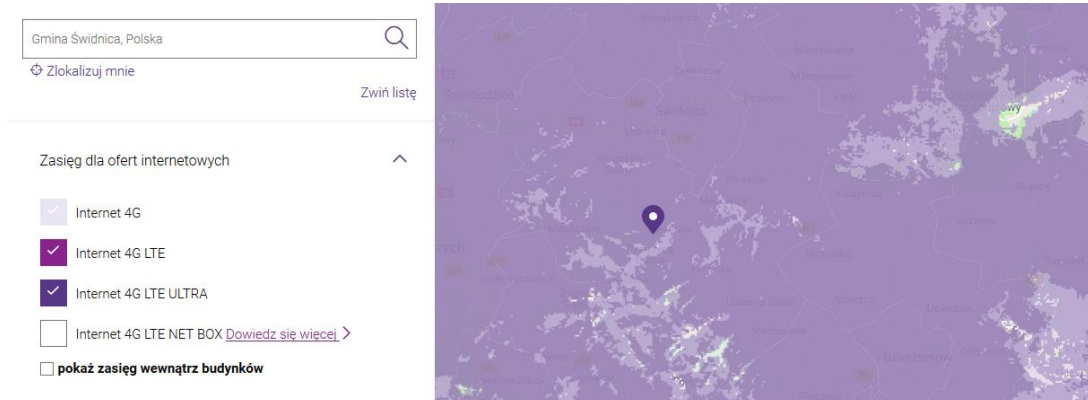
Źródło: Aplikacja mobilna RFBENCHMARK, stan na 21.01.2019 r.

Schemat 6. Orientacyjny zasięg sieci dla ofert głosowych dla przykładowej sieci komórkowej [2019].

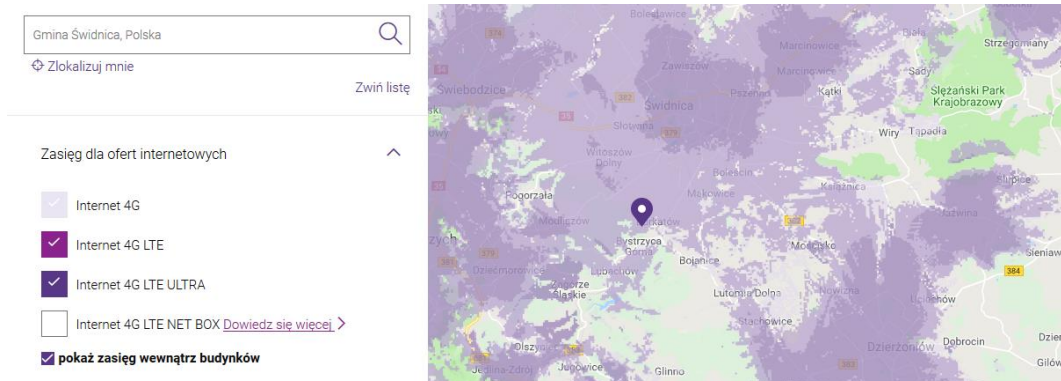

Źródło: <https://www.play.pl>, stan na 21.01.2019 r.

Schemat 7. Orientacyjny zasięg dla ofert internetowych dla przykładowej sieci komórkowej [2019].

Zasięg wewnątrz budynków:

Źródło: <https://www.play.pl>, stan na 21.01.2019 r.

13.9. Finansowanie

W 2018 roku wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska wydatkowanych zostało ogółem 6 148 728,04 zł, co było najwyższą kwotą w całym analizowanym okresie. Na gospodarkę ściekową i ochronę wód zrealizowano wydatki w kwocie 402 429,21 zł, w tym wydatki bieżące obejmowały kwotę 70 357,01 zł, a wydatki majątkowe 332 072,20 zł, w ramach których zrealizowano:

- zadanie pn. „Zadania inwestycyjne w ramach porządkowania gospodarki wodno- ściekowej w Gminie (w tym § 6060 – 100 000 zł)” – w kwocie 34 317,00 zł. W ramach zadania opłacono dokumentację projektowe sieci wodociągowych, deszczowych i kanalizacyjnych dla wsi Pszenno i Słotwina,
- dotację celową na budowę przydomowej oczyszczalni ścieków w Krzczonowie, Niegoszowie, Miłochowie i Gogołowie – 297 755,20 zł.

Gospodarka odpadami obejmowała kwotę 2 655 943,35 zł, oczyszczanie 436 594,13 zł, utrzymanie zieleni 59 986,76 zł. W ramach ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu poniesiono wydatki inwestycyjne w wysokości 1 419 764,05 zł na zadania pn.:

- „Budowa drogi rowerowej oraz wymiana części oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie Gminy Świdnica w celu ograniczenia niskiej emisji w obszarze Aglomeracji Wałbrzyskiej” – 1 417 734,55 zł. W ramach zadania wykonano drogę rowerową o dł. 2,4 km i szer. 2 m, wybudowano jedną zatokę autobusową i przebudowano cztery zatoki oraz rozpoczęto wymianę opraw oświetleniowych na energooszczędne. Na powyższe zadania Gmina pozyskała w 2018 r. środki z Unii Europejskiej w kwocie 712 094,73 zł,
- „Budowa dróg rowerowych w Gminie Wiejskiej i Miejskiej Świdnica w celu redukcji niskiej emisji” – 2 029,50 zł.

Natomiast na oświetlenie ulic, placów i dróg zrealizowano wydatki ogółem w kwocie 942 993,43 zł.

TABELA 67. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (dział 900) [2012-2018].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
ogółem	2 094 701,07	3 147 805,36	3 573 479,06	4 090 640,01	4 150 401,37	4 580 976,25	6 148 728,04	193,5%↑	34,2%↑
wydatki bieżące ogółem	1 438 707,25	2 097 589,10	2 534 987,61	3 084 978,86	3 230 745,33	3 606 684,30	4 218 713,07	193,2%↑	17,0%↑
wydatki majątkowe ogółem	655 993,82	1 050 216,26	1 038 491,45	1 005 661,15	919 656,04	974 291,95	1 930 014,97	194,2%↑	98,1%↑
oczyszczanie miast i wsi	390 409,17	452 642,64	217 225,17	308 645,99	311 614,13	397 635,75	436 594,13	11,8%↑	9,8%↑
utrzymanie zieleni	27 371,01	29 999,05	28 695,75	33 680,13	38 439,00	76 110,42	59 986,76	119,2%↑	-21,2%↓

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012- 2018	Zmiana 2017- 2018
oświetlenie ulic, placów i dróg	899 659,21	908 866,45	936 036,56	934 332,95	1 058 628,15	937 297,53	942 993,43	4,8%↑	0,6%↑
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	0,00	0,00	0,00	48 165,00	111 451,30	256 316,58	1 419 764,05	-	453,9%↑
gospodarka ściekowa i ochrona wód	439 786,24	938 568,24	688 317,66	694 011,81	450 670,70	510 642,89	402 429,21	-8,5%↓	-21,2%↓
gospodarka odpadami	36 538,38	587 441,72	1 430 198,04	1 824 736,63	1 835 847,41	2 198 504,14	2 655 943,35	7 168,9%↑	20,8%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

13.10. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Program Ochrony Środowiska	Uchwała nr XIII/90/2015 z dnia 10 września 2015 r.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica	Uchwała na XX/167/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 stycznia 2016 roku w sprawie przyjęcia do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica
Program przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze	Uchwała nr LIV/485/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 25 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania dotacji celowej w 2018 roku na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze, w celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Świdnica

13.11. Inwestycje i działania 2018

W zakresie infrastruktury technicznej w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 68. Najważniejsze inwestycje w zakresie infrastruktury technicznej zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Budowa kanalizacji sanitarnej w Makowicach i Wilkowie wraz z kolektorem tłocznym	Makowice, Psenno	3 360 480,00 zł w 2018 r. zadanie dofinansowano ze środków UE w kwocie 1 266 617 zł	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021 Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022
2	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla aglomeracji Lutomia Dolna w ramach RPO ZIT AW na lata 2014-2020	Lutomia Dolna	190 650,00 zł	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021 Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
3	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w Witoszowie Dolnym	Witoszów Dolny	139 290,12	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021 Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022
8	Zadania inwestycyjne w ramach porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w Gminie	Gmina Świdnica	34 317,00 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program Ochrony Środowiska
10	Wykonanie nowego przepustu na rowie Kotarba w Mokrzyszowie	Mokrzyszów	58 192,13 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021
11	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Krzczonów, Niegoszów, Miłochów, Gogołów	297 755,20 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021 Program dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych w miejscowościach, w których budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona
13	Utrzymanie estetyki wsi przez Sołectwa w ramach Funduszu Sołectkiego	Gmina Świdnica	195 683,97 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020
14	Modernizacja oświetlenia ulicznego	W ramach inwestycji uzupełniono oświetlenie drogowe w Mokrzyszowie, wykonano linie oświetlenia drogowego w Bojanicach, Jagodniku, Krzyżowej i Wieruszowie, opłacono dokumentację projektową oświetlenia drogowego w Jagodniku, Miłochowie, Lutomi Górnej,	131 278,21 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
		Niegoszowie, Witoszowie Dolnym, Krzczonowie, Pogorzale, Opoczce, Wiśniowej i Słotwinie.		
15	Rozwój e-usług publicznych na terenie Gminy Świdnica	Gmina Świdnica	645 627,00	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020

TABELA 69. Najważniejsze działania w zakresie infrastruktury technicznej zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Opracowanie dokumentacji projektowej do zadań inwestycyjnych w ramach porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w Gminie	Pszemno, Słotwina	W ramach zadania optaono dokumentację projektową sieci wodociągowych, deszczowych i kanalizacyjnych dla wsi Pszemno i Słotwina. Koszt: 34 317,00 zł.	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021
2	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla aglomeracji Lutomia Dolna	aglomeracja Lutomia Dolna	Wykonanie I i II etapu dokumentacji projektowej	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021
3	Zakup samochodu asenicyjnego	Gmina Świdnica	Zakup samochodu asenicyjnego	Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021
4	Melioracje wodne	Gmina Świdnica	Konserwacja i odbudowa rowów w Słotwinie, Niegoszowie i Pankowie, zakup materiałów do prac melioracyjnych dla pracowników publicznych i interwencyjnych, opracowanie dokumentacji renowacji rowów w Słotwinie, nadzór inwestorski, zatrudnieniem 19 osób w ramach robót publicznych. Koszt: 537 291,68	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 - 2020 Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021

Wielofunkcyjny samochód do czyszczenia sieci kanalizacyjnej

14. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

14.1. Planowanie miejscowe

Na obszarze gminy Świdnica obowiązuje **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego** gminy Świdnica przyjęte uchwałą nr XI/65/2015 Rady Gminy Świdnica z dnia 18 czerwca 2015 roku w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Świdnica – edycja 2015. W 2017 roku w gminie obowiązywało 126 **miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** (mpzp) obejmujących 18 069 ha, co stanowiło 86,9% powierzchni gminy. Od 2012 roku uchwalonych zostało 32 mpzp, dzięki którym powierzchnia gminy objęta prawem miejscowym zwiększyła się o połowę (50,8%). W opracowaniu było kolejnych 16 projektów planów o łącznej powierzchni 64 ha, a w blisko 1/5 z nich procedura trwa dłużej niż 3 lata. Należy jednak zaznaczyć, że odsetek projektów planów, których sporządzanie trwało dłużej niż 3 lata uległ znaczącemu zmniejszeniu, bowiem w 2012 roku wynosił on aż 60,6%. W 2018 roku przyjętych zostało 9 planów miejscowych oraz przystąpiono do zmian prawa miejscowego dla kolejnych terenów.

TABELA 70. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
plany zagospodarowania przestrzennego ogółem [szt.]	94	108	104	109	118	126	135
powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami ogółem [ha]	11 986	11 986	17 673	17 984	17 984	18 069	–
udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem [%]	57,7	57,7	85,0	86,5	86,5	86,9	–
projekty planów ogółem [szt.]	33	27	22	12	20	16	–
odsetek projektów planów, których sporządzanie trwa dłużej niż 3 lata [%]	60,6	40,7	13,6	33,3	20,0	18,8	–
powierzchnia objęta projektami planów ogółem [ha]	8 634	9 243	2 504	337	333	64	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

14.2. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świdnica	Uchwała nr XI/65/2015 Rady Gminy Świdnica z dnia 18 czerwca 2015 roku w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Świdnica – edycja 2015
Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022	Uchwała nr XLVII/427/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 września 2017 r.

TABELA 71. Wykaz obowiązujących mpzp na terenie gminy [2018].

Lp.	Nazwa lub lokalizacja mpzp	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia mpzp [ha]
1.	Witoszów Dolny (poligon)	XXXXI/274/97 z dn. 23.04.1997	6 0,00
2.	Lutomia Górna dz. nr 436/6, 435/12	XLIX/367/97 z dn. 22.12.1997	0,78
3.	Lutomia Górna dz. nr 435/8,435/9	XLIX/368/97 z dn. 22.12.1997	0,68

Lp.	Nazwa lub lokalizacja mpzp	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia mpzp [ha]
4.	Bojanice dz. nr 49/2	XLIX/370/97 z dn. 22.12.1997	0,43
5.	Grodziszczce dz. nr 208/1	XLIX/377/97 z dn. 22.12.1997	0,12
6.	Grodziszczce dz. nr 324	XLIX/379/97 z dn. 22.12.1997	0,25
7.	Grodziszczce dz. nr 511/2	XLIX/383/97 z dn. 22.12.1997	0,31
8.	Grodziszczce i Krzczonów (teren górniczy)	IV/27/98 z dn. 17.12.1998	19,6
9.	Krzczonów dz. nr 58/8	XXVIII/254/2000 z dn. 15.06.2000	0,81
10.	Mokrzyszów dz. nr 726/2, 725/3	XXXV/329/2000 z dn. 21.12.2000	0,30
11.	Lutomia Dolna dz. nr 477/2	XXXII/377/2001 z dn. 28.05.2001	0,48
12.	Lutomia Dolna (Stachowiczki) dz. nr 699/3 (cz), 687/1, 588, 696, 698, 688, 697	LVII/529/2002 z dn. 06.06.2002	1,80
13.	Witoszów Dolny (poligon) dz. nr 720/...	VII/74/2003 z dn. 29.04.2003	25,37
14.	Krzczonów dz. nr 152	VII/75/2003 z dn. 29.04.2003	3,87
15.	Mokrzyszów dz. nr 437/3, 437/9, 437/10, 437/11	XXV/330 z dn. 5.08.2004	0,49
16.	Mokrzyszów 532/2, 537/2	XXXVII/434/2005 z dn. 25.05.2005	1,30
17.	Obręb Boleścín	XLVII/478/2005 z dn. 29.12.2005	440,00
18.	Obręb Burkatów	XLVII/479/2005 z dn. 29.12.2005	365,82
19.	Obręb Bystrzyca Dolna	XLVII/480/2005 z dn. 29.12.2005	386,73
20.	Obręb Bystrzyca Górna	XLVII/481/2005 z dn. 29.12.2005	929,42
21.	Obręb Lubachów	XLVII/482/2005 z dn. 29.12.2005	637,41
22.	Obręb Makowice	XLVII/483/2005 z dn. 29.12.2005	442,08
23.	Obręb Miłochów	XLVII/484/2005 z dn. 29.12.2005	386,49
24.	Obręb Modliszów	XLVII/485/2005 z dn. 29.12.2005	1262,23
25.	Obręb Opoczka	XLVII/486/2005 z dn. 29.12.2005	202,37
26.	Obręb Pogorzała	XLVII/487/2005 z dn. 29.12.2005	679,65
27.	Obręb Witoszów Dolny	XLVII/488/2005 z dn. 29.12.2005	1584,00
28.	Obręb Witoszów Górny	XLVII/489/2005 z dn. 29.12.2005	582,84
29.	Obejście Miasta Świdnicy	LIII/518/06 z dn. 30.03.2006	1195,50
30.	Obręb Wilków oraz część wsi Pszenno	LIII/519/06 z dn. 30.03.2006	1342,90
31.	Słotwina dz. nr 98/4	XII/66/2007 z dn. 31.05.2007	0,25
31.	Bystrzyca Górna dz. nr 68/18-21	XXV/214/2008 z dn. 10.04.2008	0,63
32.	Bystrzyca Górna dz. nr 227, 293, 222, 223/1-6, 225, 221, 224	XXXII/265/08 z dn. 5.08.2008	9,55
33.	Pszenno rejon ulic Dalekiej i Akacyjowej dz. nr 170/2, 601/3, 601/5, 423/1	XXXIII/272/2008 z dn. 11.09.2008	9,04
34.	Boleścín dz. nr 60/4, 61	XLVI/393/2009 z dn. 28.05.2009	1,21
35.	Burkatów dz. nr 194/2	XLVI/394/2009 z dn. 28.05.2009	0,20
36.	Burkatów dz. nr 379/1, 379/2, 391/2	XLVI/395/2009 z dn. 28.05.2009	0,97
37.	Bystrzyca Górna dz. nr 189	XLVI/396/2009 z dn. 28.05.2009	0,40
38.	Modliszów dz. nr 330, 335	XLVI/397/2009 z dn. 28.05.2009	1,90
39.	Pogorzała dz. nr 14/4, 16/5	XLVI/398/2009 z dn. 28.05.2009	0,60
40.	Słotwina dz. nr 51	XLVI/399/2009 z dn. 28.05.2009	4,00
41.	Witoszów Dolny dz. nr 772,620, 448/17, 448/18, 785, 776/10, 777	XLVI/400/2009 28.05.2009	3,80
42.	Witoszów Górny dz. nr 73, 25/2, 27/1, 27/2, 71/2, 68/3, 240, 241	XLVI/401/2009 z dn. 28.05.2009	2,06

Lp.	Nazwa lub lokalizacja mpzp	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia mpzp [ha]
43.	Obręb Niegoszów	LXII/511/2010 z dn. 29.03.2010	
44.	Obręb Panków	LXII/512/2010 z dn. 29.03.2010	
45.	Obręb Sulistawice	LXIV/522/2010 z dn. 21.04.2010	210
46.	Obręb Wiśniowa	LXIV/523/2010 z dn. 21.04.2010	156
47.	Wilków dz. nr 18/1	LXIV/525/2010 z dn. 21.04.2010	0,39
48.	Jagodnik dz. nr 96/13, 96/38, 96/39, 96/40	LXXV/619/2010 z dn. 10.11.2010	2,63
49.	Opoczka dz. nr 82/7	LXXV/618/2010 z dn. 10.11.2010	1,53
50.	Pszemno część dz. nr 65	LXXV/616/2010 z dn. 10.11.2010	3,30
51.	Obręb Grodziszczce – w części przeznaczonej do zalesienia bądź wprowadzenia zakazu zabudowy	XXX/194/2012 z dn. 31.07.2012	807,91
52.	Lubachów – zm. jednostkowe dz. nr 111/4,5,6 i 57/8	XXX/196/2012 z dn. 31.07.2012	2,42
53.	Miłochów – zm. jednostkowe dz. nr 82, 83, 55, 56, 48, 49, 50, 51, 52, 179/3, 61/1	XXX/197/2012 z dn. 31.07.2012	4,33
54.	Opoczka – zm. jednostkowe dz. nr 99	XXX/199/2012 z dn. 31.07.2012	0,43
55.	Pogorzała – zm. jednostkowe dz. nr 141/1,141/3, 72, 18/1, 32/1, 32/3, 19/1, 19/3, 19/4, 112, 107/6 i 107/7	XXX/200/2012 z dn. 31.07.2012	10,80
56.	Pszemno – zm. jednostkowe	XXX/201/2012 z dn. 31.07.2012	4,57
57.	Słotwina – zm. jednostkowe	XXX/202/2012 z dn. 31.07.2012	2,96
58.	Wilków – zm. jednostkowe	XXX/203/2012 z dn. 31.07.2012	2,91
59.	Witoszów Górny – zm. jednostkowe	XXX/204/2012 z dn. 31.07.2012	21,00
60.	Boleścín – zm. jednostkowe	XXXI/212/2012 z dn. 7.09.2012	17,74
61.	Makowice – zm. jednostkowe (Jaworski) dz. nr 83, 84, 85	XXXI/214/2012 z dn. 7.09.2012	2,95
62.	Makowice, Witoszów Dolny, Witoszów Górny – zm. jednostkowe (Libra)	XXXI/215/2012 z dn. 7.09.2012	
63.	Bystrzyca Górna – zm. jednostkowa okolice dz. nr 217/16	XXXIV/234/2012 z dn. 05.11.2012	1,34
64.	Opoczka cz.dz. nr 1	XXXIV/235/2012 z dn. 5.11.2012	0,43
65.	Witoszów Dolny – zm. jednostkowe	XXXIV/236/2012 z dn. 05.11.2012	17,55
66.	Jagodnik - zm. jednostkowe	XXXIV/237/2012 z dn. 05.11.2012	6,44
67.	Burkatów – jednostkowe (Jaworski)	XLII/303/2013 z dn. 21.03.2013	9,84
68.	Bystrzyca Dolna – jednostkowe (Jaworski)	XLII/304/2013 z dn. 21.03.2013	12,54
69.	Bystrzyca Górna – jednostkowe (Jaworski)	XLII/305/2013 z dn. 21.03.2013	10,05
70.	Modliszów – jednostkowe (Jaworski)	XLII/306/2013 z dn. 21.03.2013	15,12
71.	Pszemno dz. nr 65/..., 64, 63, 62, 61	XLV/337/2013 z dn. 29.05.2013	15,58
72.	Bystrzyca Górna (Pankiewicz, Libra)	XLVI/346/2013 z dn. 28.06.2013	1,57
73.	Bystrzyca Górna (Pankiewicz, Libra)	XLVI/347/2013 z dn. 28.06.2013	0,43
74.	Bystrzyca Dolna (U-spółka wodociągowa)	XLIX/364/2013 z dn. 23.09.2013	0,60
75.	Burkatów (wiata na boisku)	L/372/2013 z dn. 10.10.2013	1,10
76.	Bystrzyca Górna (szkoła)	L/373/2013 z dn. 10.10.2013	0,82
77.	Panków	L/374/2013 z dn. 10.10.2013	0,34
78.	Witoszów Dolny (była farma lisów)	L/375/2013 z dn. 10.10.2013	3,50
79.	Obręb Lutomia Dolna	LIV/463/2014 z dn. 27.02.2014	
80.	Obręb Krzyżowa	LVIII/503/2014 z dn. 26.06.2014	444,67
81.	Obręb Wieruszów	LVIII/504/2014 z dn. 26.06.2014	193,09
82.	Obręb Bojanice	LIX/511/2014 z dn. 11.07.2014	1130,0

Lp.	Nazwa lub lokalizacja mpzp	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia mpzp [ha]
83.	Obręb Mokrzeszów	LIX/512/2014 z dn. 11.07.2014	1707,70
84.	Obręb Komorów	LXI/519/2014 z dn. 27.08.2014	554,56
85.	Pszemno ANR	LXI/520/2014 z dn. 27.08.2014	1,43
86.	Wiśniowa ANR	LXI/521/2014 z dn. 27.08.2014	1,40
87.	Obręb Gogołów	LXIII/563/2014 z dn. 24.10.2014	576,69
88.	Obręb Krzczonów	LXIII/564/2014 z dn. 24.10.2014	330,41
89.	Pn. cz. Mokrzeszów	LXIII/565/2014 z dn. 24.10.2014	4,80
90.	Obręb Lutomia Górna	V/25/2015 z dn. 19.01.2015	
91.	Obręb Grodziszcz – centrum wsi	V/24/2015 z dn. 19.01.2015	
92.	Witoszów Dolny – basen	VII/32/2015 z dn. 26.02.2015	1,04
93.	Zawiszów PUO	XI/66/2015 z dn. 18.06.2015	32,0
94.	Bystrzyca Dolna (P/U – Rośkowicz) MŚ	XII/82/2015 z dn. 27.07.2015	1,94
95.	Bystrzyca Górna (zmiana linii zabudowy na Osiedlu Sowim) MŚ	XII/83/2015 z dn. 27.07.2015	0,67
96.	Lubachów (rozszerzenie usług) MŚ	XII/84/2015 z dn. 27.07.2015	1,50
97.	Pszemno (DOM Jelenia Góra)	XVI/119/2015 z dn. 29.10.2015	2,50
98.	Wilków (DOM Jelenia Góra)	XVI/120/2015 z dn. 29.10.2015	0,15
99.	Witoszów Górny (DOM Jelenia Góra)	XVI/121/2015 z dn. 29.10.2015	0,23
100.	Bystrzyca Dolna (MŚ)	XVII/145/2015 z dn. 26.11.2015	2,71
101.	Opczka (MŚ)	XVII/146/2015 z dn. 26.11.2015	0,91
102.	Miłochów (MŚ)	XVII/147/2015 z dn. 26.11.2015	0,50
103.	Krzzonów (Libra) - RM	XXVIII/219/2016 z dn. 02.06.2016	1,14
104.	Makowice (MŚ)	XXVIII/220/2016 z dn. 02.06.2016	3,55
105.	Słotwina (DOM Jelenia Góra)	XXIX/239/2016 z dn. 30.06.2016	7,33
106.	Pogorzała (DOM Jelenia Góra)	XXIX/240/2016 z dn. 30.06.2016	2,47
107.	Boleścín (DOM Jelenia Góra)	XXIX/241/2016 z dn. 30.06.2016	1,12
108.	Obszarów położonych we wsi Jagodnik (MŚ)	XXX/251/2016 z dn. 25.08.2016	7,97
109.	Obszarów położonych we wsi Bystrzyca Górna (MŚ)	XXX/250/2016 z dn. 25.08.2016	2,07
110.	Wsi Witoszów Dolny (FJ)	XXX/249/2016 z dn. 25.08.2016	8,79
111.	Dla obszaru zawartego w granicach pasa drogowego drogi Lutomia Dolna – Wieruszów (MŚ)	XXXI/259/2016 z dn. 07.09.2016	3,88
112.	Obszaru położonego we wsi Bystrzyca Dolna	XLII/359/2017 z dn. 11.05.2017	0,35
113.	Obszaru położonego we wsi Grodziszcz	XLII/360/2017 z dn. 11.05.2017	0,37
114.	Obszarów położonych we wsi Komorów	XLII/361/2017 z dn. 11.05.2017	0,66
115.	Obszarów położonych we wsi Lutomia Górna	XLII/363/2017 z dn. 11.05.2017	1,33
116.	Obszaru położonego we wsi Makowice	XLII/364/2017 z dn. 11.05.2017	0,78
117.	Obszaru położonego we wsi Panków	XLII/365/2017 z dn. 11.05.2017	5,08
118.	Obszaru położonego we wsi Pszemno	XLII/366/2017 z dn. 11.05.2017	1,00
119.	Obszarów położonych we wsi Wiśniowa	XLII/367/2017 z dn. 11.05.2017	1,30
120.	Obszarów położonych we wsi Witoszów Dolny	XLII/368/2017 z dn. 11.05.2017	7,45
121.	Obszaru położonego we wsi Krzczonów	XLII/362/2017 z dn. 11.05.2017	0,59
122.	Obszarów położonych we wsi Lubachów	XLVI/421/2017 z dn. 07.09.2017	2,20
123.	Obszaru położonego we wsi Miłochów	XLVI/422/2017 z dn. 07.09.2017	1,64
124.	Obszaru położonego we wsi Zawiszów	XLVI/423/2017 z dn. 07.09.2017	151,8
125.	Obszaru położonego we wsi Opczka	LII/475/2017 z dn. 28.12.2017	4,65

Lp.	Nazwa lub lokalizacja mpzp	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia mpzp [ha]
126.	Obszarów położonych we wsi Bojanice	LII/476/2017 z dn. 28.12.2017	0,92
127.	Dla obszaru położonego we wsi Makowice	LIV/490/2018 z dn. 25.01.2018	4,60
128.	Dla obszaru położonego we wsi Niegoszów	LIV/491/2018 z dn. 25.01.2018	2,46
129.	Dla obszaru zawartego w granicach pasa drogowego we wsi Wiśniowa	LIV/489/2018 z dn. 25.01.2018	
130.	Obszar we wsi Bojanice	II/15/2018 z dn. 29.11.2018	
131.	Obszar we wsi Bystrzyca Dolna	II/16/2018 z dn. 29.11.2018	
132.	Obszar we wsi Jagodnik	II/17/2018 z dn. 29.11.2018	
133.	Obszar we wsi Zawiszów	II/19/2018 z dn. 29.11.2018	
134.	Obszar we wsi Lutomia Górna	II/18/2018 z dn. 29.11.2018	
135.	Obszar we wsi Pogorzata	II/27/2018 z dn. 28.12.2018	

14.3. Decyzje administracyjne

Zwiększenie powierzchni gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego pozwoliło na zmniejszenie liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym o blisko $\frac{3}{4}$ ogółem – z 41 w 2012 roku do 10 w 2017 roku. Wśród ww. decyzji dominowały WZ dotyczące zabudowy mieszkaniowej.

TABELA 72. Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	6	8	6	2	2	0
decyzje o warunkach zabudowy ogółem	41	23	30	3	6	10
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	2	1	0	0	0	1
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	29	16	19	0	4	5
decyzje dotyczące zabudowy usługowej	4	5	6	0	0	0
decyzje dotyczące innej zabudowy	6	1	5	3	2	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

14.4. Inwestycje i działania 2018

W zakresie planowania przestrzennego i rewitalizacji w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące działania:

TABELA 73. Najważniejsze działania w zakresie planowania przestrzennego zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Opis
1	uchwała nr L/450/2017 23.11.2017 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszarów położonych we wsi Boleścín
2	uchwała nr L/451/017 23.11.2017 r. uchwała nr LV/503/2018 02.03.2018 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszarów położonych we wsi Burkatów
3	uchwała nr L/452/017 23.11.2017 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszaru położonego we wsi Bystrzyca Dolna
4	uchwała nr L/453/017 23.11.2017 r. uchwała nr LVIII/531/2018 24.04.2018 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszarów położonych we wsi Gogotów
5	uchwała nr L/454/017 23.11.2017 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszaru położonego we wsi Grodziszczce

Lp.	Nazwa	Opis
6	uchwała nr L/455/017 23.11.2017 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszaru położonego we wsi Jagodnik
7	uchwała nr L/457/017 23.11.2017 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszarów położonych we wsi Lutomia Dolna
8	uchwała nr L/458/017 23.11.2017 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszarów położonych we wsi Lutomia Górna
9	uchwała nr L/459/017 23.11.2017 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszaru położonego we wsi Makowice
10	uchwała nr L/460/017 23.11.2017 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszarów położonych we wsi Pogorzała
11	uchwała nr L/461/017 23.11.2017 r. uchwała nr XL/341/2017 24.03.2017 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszarów położonych we wsi Pzenno
12	uchwała nr L/462/017 23.11.2017 r. uchwała nr LIV/488/2018 25.01.2018 r. uchwała nr LVII/523/2018 28.03.2018 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszarów położonych we wsi Stotwina
13	uchwała nr L/463/017 23.11.2017 r. uchwała nr LV/504/2018 02.03.2018 r. uchwała nr LVIII/533/2018 24.04.2018 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszarów położonych we wsi Witoszów Dolny
14	uchwała nr LV/505/2018 02.03.2018 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszaru położonych we wsi Wiśniowa
15	uchwała nr LIV/487/2018 25.01.2018 r. uchwała nr LVIII/532/2018 1624.04.2018 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszarów położonych we wsi Panków
16	uchwała nr LVIII/530/2018 24.04.2018 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszaru położonego we wsi Bojanice
17	uchwała nr LIX/552/2018 24.05.2018 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszaru położonego we wsi Zawiszów
18	uchwała nr II/20/2018 29.11.2018 r.	Przystąpienie do opracowania zmiany mpzp dla obszaru położonego we wsi Stotwina

15. WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA

15.1. Współpraca wewnętrzna

Organizacje pozarządowe (NGO) działają na rzecz wybranego interesu i nie kierując się osiągnięciem zysku, stanowią one ponadto znaczny potencjał społeczny. Tworzone są przez ludzi autentycznie zaangażowanych w problemy społeczne i zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców gminy Świdnica. Priorytetem gminy Świdnica jest jak najlepsze zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, którą tworzą jej mieszkańcy, a aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi i liderami środowisk lokalnych, jest jednym z elementów efektywnego kierowania jej rozwojem. W ramach współpracy z NGO w ubiegłych latach zrealizowane zostały m.in. następujące projekty:

- Rok 2017:

Na podstawie art. 11 ust. 1 i 2 i art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.) oraz Uchwały nr XXXIV/295/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 30 listopada 2016 roku w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Gminy Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2017 rok” Wójt Gminy Świdnica ogłaszał otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań gminy w zakresie kultury, sztuki i edukacji:

- „Łączy nas tradycja. Międzypokoleniowe warsztaty świąteczne” – realizowane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Bystrzycy Górnej „Trzy Sosny”,
- „Świąteczna Podróż z Mikołajem” – realizowane przez Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji i Rozwoju Wsi Pszenno „Aktywne Pszenno”,
- „Magia Polskich Świąt Bożego Narodzenia” – realizowane przez Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Promocji Wsi Grodziszcz „Sztafeta Pokoleń”,
- „Świąteczne Eko-Deko” - realizowane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Komorowa „Dwa Dęby”.

Na podstawie art. 11 ust. 1 i 2 i art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.) Wójt Gminy Świdnica ogłaszał otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań gminy w zakresie wyłapywania i opieki nad bezpańskimi psami.

- Wyłapywanie bezpańskich psów, transport psów do schroniska, opieka nad bezpańskimi psami w schronisku – realizowane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Zwierząt „Azyl”.

W 2017 r. udzielono wsparcia przystępując do partnerstwa w realizowanych projektach:

- *Badania skryningowe* (marzec 2017) podczas Święta Kobiet zorganizowane przez Ligę Kobiet Polskich- Koło w Świdnicy. Przeprowadzone zostały badania lekarskie oraz badania takie jak, pomiar ciśnienia, cholesterolu czy poziomu cukru. Partner: Urząd Gminy Świdnica
- II Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Współczesne wyzwania gerontologii – podejście holistyczne” (maj 2017) – głównym celem konferencji było umożliwienie wymiany poglądów, prezentacja wyników badań i dobrych praktyk osobom, które zawodowo zajmują się problematyką starzenia się ludności, starości i ludzi starszych, reprezentującym zarówno różnorodne dyscypliny naukowe jak i praktykom. Partner: Urząd Gminy Świdnica
- Stowarzyszenie Sztafeta Pokoleń organizowała w ramach projektu "Cudze chwalicie swego nie znacie":
 - Warsztaty dotyczące wolontariatu – zadanie polegało na przeprowadzeniu na świetlicach na terenie Gminy Świdnica cyklu warsztatów dla młodzieży i seniorów.

- Warsztaty turystyczno-krajoznawcze – zadanie polegało na przeprowadzeniu na świetlicach na terenie Gminy Świdnica cyklu warsztatów dla młodzieży i seniorów oraz wyjazdów o charakterze krajoznawczym w ramach obszaru turystycznego regionu.
- Warsztaty redakcyjne – odbywały się na świetlicach na terenie gminy Świdnica.
- Piknik turystyczny – zadanie polegało na zorganizowaniu na terenie boiska sportowego w Burkatowie wydarzenia o charakterze pikniku turystycznego.

Partner: GOKSiR

- Stowarzyszenie "Trzy Sosny" pozyskało fundusze z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego z kategorii przedsięwzięcie promujące ideę Odnowy wsi dolnośląskiej "Żeby się chciało, żeby się działo". W ramach realizowanego projektu odbyły się dwa spotkania: warsztatowe i integracyjne. Zaproszone grupy odnowy wsi i organizacje z terenu Gminy Świdnica przedstawiały swoje zrealizowane strategie, a także działania na rzecz swojej miejscowości. Partner: Urząd Gminy Świdnica i GOKSiR

▪ Rok 2018:

Na podstawie art. 11 ust. 1 i 2 i art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn.zm.) oraz Uchwały nr L/449/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 23 listopada 2017 roku w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Gminy Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 rok”, Wójt Gminy Świdnica ogłaszał otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań gminy w zakresie kultury, sztuki i edukacji:

- „100 lat Polsko!” - realizowane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Komorowa „Dwa Dęby”.
- „Bystrzyca Górna Moja Mała-Wielka Ojczyzna” - realizowane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Bystrzycy Górnej „Trzy Sosny”.
- „Patriotyzm oznacza umiłowanie tego co ojczyste” - realizowane przez Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Promocji Wsi Grodziszcz „Sztafeta Pokoleń”.

Na podstawie art. 11 ust. 1 i 2 i art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn.zm.) Wójt Gminy Świdnica ogłaszał otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań gminy w zakresie wyłapywania i opieki nad bezpańskimi psami.

- Wyłapywanie bezpańskich psów, transport psów do schroniska, opieka nad bezpańskimi psami w schronisku – realizowane przez Stowarzyszenie Przyjaciół Zwierząt „Azyl”.

TABELA 74. Wykaz dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym w 2018 roku.

Nazwa stowarzyszenia	Dotacje [zł]	
	2017	2018
Stowarzyszenie Przyjaciół Bystrzycy Górnej „Trzy Sosny”	2 500	3 500
Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Promocji wsi Grodziszcz „Sztafeta Pokoleń”	2 500	3 390
Stowarzyszenie Przyjaciół Komorowa „Dwa Dęby”	2 500	3 110
Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji i Rozwoju Wsi Pszenno „Aktywne Pszenno”	2 351,50	–
Stowarzyszenie Przyjaciół Zwierząt „AZYL”	75 000	75 000
Gminny Ludowy Klub Sportowy	233 757	239 134
Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum”	10 000	10 000

Źródło: Urząd Gminy Świdnica.

Od 1 kwietnia 2016 roku gmina Świdnica wita nowo narodzonych mieszkańców pakietem powitalnym, w ramach akcji **Największy Skarb Gminy to Ty**. Do chwili obecnej listy gratulacyjne i środki pielęgnacyjne powędrowały do ponad pół tysiąca noworodków, a ich łączna wartość to 42 tys. zł. Od 2019 roku oprócz listu gratulacyjnego, środków pielęgnacyjnych powitalny poszerzony został o poradnik pediatryczny dla rodziców

noworodka, a każdego bliźniaka urodzonego w 2019 roku i zameldowanego w gminie Świdnica planuje się witać kwotą 1000 zł. Ponadto od 2016 roku każdy 18-latek zamieszkały na terenie Gminy Świdnica w związku z osiągnięciem pełnoletności otrzymuje od Wójta Gminy Świdnica list gratulacyjny.

15.2. Współpraca zewnętrzna

Gmina Świdnica współpracuje z sąsiadującymi samorządami subregionu wałbrzyskiego i jeleniogórskiego w ramach realizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwanej „Strategia Rozwoju Sudety 2030”. Gmina rozwija także partnerstwo z 3 miastami zagranicznymi oraz z gminami z Polski. Współpraca ta pozytywnie wpływa na wspólną integrację mieszkańców partnerskich miast i gmin. W ciągu kilkunastoletniej współpracy i funkcjonowania umów partnerskich rozwinęły się bardzo różnorodne formy kontaktów poczynawszy od wymiany młodzieży, zespołów sportowych i kulturalnych aż do współpracy gospodarczej. Gmina Świdnica posiada podpisane umowy partnerskie z następującymi jednostkami:

- **Lampertheim** – (rok rozpoczęcia współpracy 2006) miasto w Niemczech, w kraju związkowym Hesja, w rejencja Darmstadt, w powiecie Bergstraße. Pierwsze miasto partnerskie gminy Świdnica. Celem partnerstwa jest przede wszystkim wspieranie i pogłębianie kontaktów między mieszkańcami gmin, kontaktów o charakterze kulturalnym, sportowym i gospodarczym. Partnerstwo umożliwia również młodzieży szansę na wymianę i wzajemne poznanie się.

Umowa partnerska z Lampertheim

Współpraca partnerska szkół SP Pszenno-Szkoła A. Delpa Lampertheim

- **Maldegem** – (rok rozpoczęcia współpracy 2010) miasto w belgijskiej prowincji Flandrii Wschodniej. Płaszczyzny współpracy obejmują m.in.: wymianę uczniów, zespołów sportowych i kulturalnych.

Współpraca partnerska z Adria

Współpraca partnerska z Maldegem

- **Adria** – (rok rozpoczęcia współpracy 2015) miasto we Włoszech w Wenecji Euganejskiej, między dolnym Padem i Adygą, starożytny ważny port morski Etrusków, obecnie położony 25 kilometrów od Morza Adriatyckiego. Wspólnym celem współpracy jest przede wszystkim pogłębianie i rozwój obustronnej współpracy, pozwalające na wspólne rozwiązywanie problemów, wymianę poglądów i doświadczeń oraz szacunek i zrozumienie dla swoich osiągnięć, tradycji i dziejów.
- **Żukowo** – (rok rozpoczęcia współpracy 2014) gmina miejsko-wiejska położona w województwie pomorskim, w powiecie kartuskim, należąca do Aglomeracji Gdańskiej. W ramach współpracy podejmowane są działania zmierzające do rozwoju obszarów wiejskich, rozwoju współpracy w dziedzinie

edukacji, szkolnictwa i sportu poprzez realizowanie wymian młodzieży oraz wymian przedstawicieli poszczególnych grup społecznych. Ważnymi tematami rozmów w ramach współpracy jest również upowszechnianie kultury i tradycji regionów: dolnośląskiego i kaszubskiego, a także rozwój przedsiębiorczości.

Współpraca partnerska z Gminą Żukowo

Współpraca partnerska ze Świdnicą

- **Świdnica** – (rok rozpoczęcia współpracy 2018) gminna położona w województwie lubuskim, w powiecie zielonogórskim. Celem współpracy jest wspieranie wzajemnej wymiany doświadczeń, dobrych praktyk we wszystkich dziedzinach życia samorządu, w szczególności zaś pomiędzy placówkami edukacyjnymi, mieszkańcami, związkami oraz instytucjami publicznymi, we wszystkich grupach wiekowych. Współpraca służy rozwojowi wielopłaszczyznowych stosunków w dziedzinach: społeczno-kulturalnej, sportowej, oświaty, turystyki, ekologii, przedsiębiorczości, ochotniczych straży pożarnych, pogłębiania więzi między władzami i Radami Gmin obu samorządów oraz ich mieszkańcami.

15.3. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Program współpracy Gminy Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 rok	Uchwała nr L/449/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 23 listopada 2017 r.

15.4. Inwestycje i działania 2018

W zakresie współpracy wewnętrznej w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 75. Najważniejsze działania w zakresie współpracy wewnętrznej zrealizowane w 2018 roku.

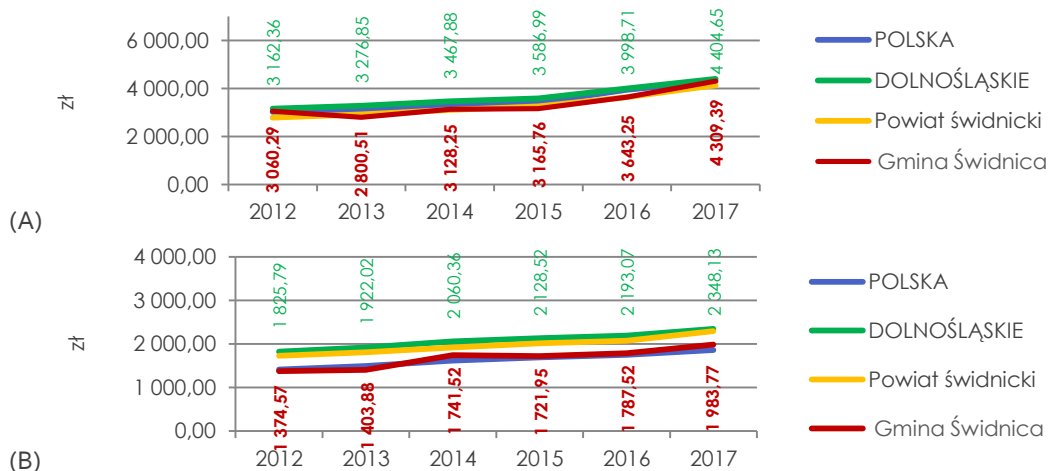
Lp.	Nazwa	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Współpraca z NGO	Otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań gminy w zakresie kultury, sztuki i edukacji	Program współpracy Gminy Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 rok"
2	Współpraca z Gminą Miasto Świdnica w zakresie projektu "budowa dróg rowerowych w Gminie Wiejskiej i Miejskiej Świdnica w celu redukcji niskiej emisji"	Projekt przewiduje budowę 2 dróg rowerowych na terenie Miasta Świdnica i 1 drogi na terenie Gminy Świdnica	Uchwała Nr XLIII/396/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 19 czerwca 2017 r. Umowa partnerska na rzecz realizacji projektu z dnia 14.09.2017 r.

16. GOSPODARKA FINANSOWA I WARTOŚĆ MIENIA

16.1. Budżet gminy

Dochody ogółem gminy Świdnica zwiększają się z roku na rok. W 2017 roku osiągnęły poziom około 73,9 mln zł, co było wynikiem blisko o połowę wyższym (45,3%) niż w 2012 roku (50,8 mln zł), natomiast w stosunku do 2016 roku wzrosły o 18,9%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie dochody ogółem wynosiły 4 309,39 zł, co było wynikiem nieznacznie wyższym niż przeciętnie w gminach powiatu świdnickiego (4 134,54 zł) i porównywalnym do średniego poziomu w kraju (4 307,21 zł) i regionie (4 404,65 zł). **Dochody własne** gminy stanowiły w 2017 roku aż 54% dochodów ogółem (40 mln zł), a ich wartość od 2012 roku również wzrosła blisko o połowę (4,8%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca gmina, z wynikiem wynoszącym 1 983,77 zł, klasyfikowała się nieznacznie powyżej średniej w kraju (1 862,36 zł), jednak poniżej przeciętnych wartości osiąganych w gminach w powiecie świdnickim (2 295,22 zł) i regionie (2 348,13 zł). Największy dochód w 2017 roku przyniosły gminie udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (14,7 mln zł), w tym 13,9 mln zł stanowił podatek dochodowy od osób fizycznych. Znaczący wpływ w kwocie 9,8 mln zł pochodził z podatku od nieruchomości. Od 2012 roku odnotowano stały wzrost dochodów z tytułu podatku: dochodowego od osób fizycznych (215%), od środków transportowych (48,8%) i nieruchomości (42,4%) oraz leśnego (93,2%). Zmniejszenie wpływów nastąpiło natomiast z tytułu: opłaty eksploatacyjnej (-66%), podatku rolnego (-14,8%) oraz podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej (-37,8%). W 2017 roku **wydatki ogółem** wyniosły w gminie 79,6 mln zł, co było wynikiem wyższym o 62,7% niż w 2012 roku (około 30,2 mln zł) i o 28,3% w porównaniu do 2016 roku. W przeliczeniu na 1 mieszkańca, wydatki w kwocie 4 640,95 zł, były wyższe niż przeciętnie w powiecie świdnickim (4 342,21 zł), województwie dolnośląskim (4 470,05 zł) i kraju (4 338,01 zł). Znaczącą kwotę 19,1 mln zł pochłonęły wydatki majątkowe inwestycyjne, które były najwyższe w całym analizowanym okresie, a ich udział w ogóle wydatków wynosił aż 23,9%. Pozostałą część w kwocie 60,4 mln zł obejmowały wydatki bieżące. Od 2012 roku o 32,9% zredukowane zostały wydatki na obsługę długu (obsługa długu publicznego bez wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń) – z 1 mln zł w 2012 roku do 727,7 tys. zł w 2017 roku.²⁵ W 2017 roku **wynik budżetu** kształtował się na poziomie -5 691 521 (-332 zł na mieszkańca), natomiast dług publiczny wynosił 28 383 160 zł, czyli 1 653 zł na mieszkańca, a relacja wykonywanych dochodów do łącznej kwoty długu wynosiła 38,4%

WYKRES 15. Dochody ogółem (A) i własne na 1 mieszkańca (B)[2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

²⁵ Średnia dla gmin bez miast na prawach powiatu.

TABELA 76. Dochody [2012-2017].

Dochody [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
ogółem	50 898 821,66	47 073 788,31	52 892 496,29	53 868 519,93	62 223 046,27	73 974 947,58	84 037 643,22	65,1%↑	13,6%↑
majątkowe	6 442 835,76	2 207 818,56	4 981 196,37	3 607 877,31	1 557 408,59	7 374 395,61	13 211 567,55	105,1%↑	79,2%↑
własne	27 285 207,00	24 997 948,50	31 359 937,00	31 222 270,98	31 521 567,81	39 645 382,96	48 276 121,05	76,9%↑	21,8%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy w Świdnicy.

TABELA 77. Dochody własne [2012-2017].

Dochody własne [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
razem	27 285 207,68	24 997 948,50	31 359 937,21	30 222 270,98	31 521 567,81	39 645 382,96	48 276 121,05	76,9%↑	21,8%↑
dochody podatkowe - podatek rolny	2 231 999,06	2 466 692,92	2 385 082,88	2 128 580,39	2 171 971,16	1 901 435,37	2 019 734,93	-9,5	6,2%↑
dochody podatkowe - podatek leśny	93 801,01	93 772,51	85 623,06	96 009,33	178 661,03	181 177,90	186 626,67	99,0%↑	3,0%↑
dochody podatkowe - podatek od nieruchomości	6 911 220,80	7 969 993,41	8 449 742,33	8 944 765,82	9 302 881,71	9 842 100,27	9 963 759,15	44,2%↑	1,2%↑
dochody podatkowe - podatek od środków transportowych	423 405,17	457 781,81	477 332,84	485 332,04	535 133,05	629 881,76	548 914,20	29,6%↑	-12,9%↓
dochody podatkowe - podatek od czynności cywilnoprawnych	511 290,54	384 947,78	375 981,30	570 418,75	707 210,85	679 930,04	699 568,95	36,8%↑	2,9%↑
dochody podatkowe - podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	9 988,10	5 457,28	8 430,12	7 828,24	8 761,19	6 212,76	13 403,11	34,2%↑	115,7%↑
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	33 860,00	19 475,80	26 652,80	15 092,10	16 315,40	11 510,00	12 405,00	-63,4%↓	7,8%↑
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem	8 906 764,29	8 657 895,73	10 313 818,82	11 159 180,60	12 633 214,87	14 737 815,00	16 663 944,08	87,1%↑	13,1%↑
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	7 657 542,00	8 281 877,00	10 018 916,00	10 914 782,00	12 004 216,00	13 920 731,00	16 466 853,00	115,0%↑	18,3%↑
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	1 249 222,29	376 018,73	294 902,82	244 398,60	628 998,87	817 084,00	197 091,08	-84,2%↓	-75,9%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy w Świdnicy.

TABELA 78. Wydatki [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
ogółem	48 954 632,06	49 019 107,74	53 550 491,10	52 817 094,31	62 083 233,75	79 666 468,95	95 573 900,83	95,2%↑	20,0%↑
majątkowe ogółem	9 922 612,11	8 254 091,16	10 936 213,59	7 973 583,88	7 704 682,77	19 175 751,07	31 880 774,41	221,3%↑	66,3%↑
majątkowe inwestycyjne	9 922 612,11	8 254 091,16	10 876 213,59	7 973 583,88	7 604 682,77	19 075 751,07	31 880 774,41	221,3%↑	67,1%↑
udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	20,3	16,8	20,3	15,1	12,2	23,9	33,4	64,5%↑	39,7%↑
wydatki bieżące ogółem	39 032 019,95	40 765 016,58	42 614 277,51	44 843 510,43	54 378 550,98	60 490 717,88	63 693 126,42	63,2%↑	5,3%↑
wydatki na obsługę długu (obsługa długu publicznego bez wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń)	1 084 639,73	951 272,20	951 257,96	802 157,15	748 278,29	727 721,01	1 021 684,34	-5,8%↓	40,4%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W wyniku zmian dokonanych w budżecie w 2018 roku **plan dochodów** wynosił 90 675 433,02 zł natomiast **plan wydatków** 103 190 701,02 zł. **Deficyt budżetu** gminy na 2018 rok po zmianach zaplanowano w wysokości 12 515 268,00 zł. Jako źródło pokrycia deficytu zaplanowano przychody z emisji papierów wartościowych w kwocie 10 500 000 zł, z zaciągniętych kredytów 411 985 zł i wolnych środków w kwocie 1 603 283 zł. Rok 2018 zamknął się deficytem budżetu w kwocie 11 536 257,61 zł.

W 2018 roku **przychody** w kwocie 15 103 283,80 zł stanowiły: wyemitowane obligacje komunalne w kwocie 13 500 000 zł i wolne środki w kwocie 1 603 283,80 zł za 2017 rok. Na spłatę **zobowiązań** wydatkowano kwotę 3 191 580 zł, w tym: 291 580 zł z tytułu zaciągniętej pożyczki oraz 2 900 000 zł z tytułu wykupu wyemitowanych obligacji komunalnych w PKO BP SA. **Zadłużenie gminy** na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiło 46,0% w stosunku do zrealizowanych dochodów i było wyższe o 7,6% od zadłużenia według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku. Wskaźnik **obsługi długu** za 2018 rok wynosi 5,0% (tj. kwota spłaty zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek, emisji obligacji tj. 3 191 580 zł wraz z odsetkami tj. 985 684,34 zł w stosunku do wykonanych dochodów). Obsługa długu gminy przebiegała w sposób prawidłowy, czyli kapitał i odsetki spłacane były terminowo. Płynność finansowa gminy została zachowana. Wypracowany wskaźnik **nadwyżki operacyjnej** za 2018 roku do wykonanych dochodów wyniósł 8,5%. Nadwyżka operacyjna stanowi kwotę 7 132 949,25 zł i jest wyższa od planowanej nadwyżki o 1 716 661,03 zł.

W 2018 roku zrealizowano 92,7% zaplanowanych **dochodów** na łączną kwotę 84 037 643,22 zł, w tym: dochody bieżące 70 826 075,67 zł, dochody majątkowe 13 211 567,55 zł. Wykonanie dochodów ogółem było wyższe o 10 062 695,64 zł, tj. o 13,6% niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, przede wszystkim ze względu na wyższą kwotę pozyskanych środków z budżetu Unii Europejskiej oraz wyższe wpływy z tytułu udziałów gminy w podatku dochodowym. Struktura uzyskanych dochodów według źródeł uzyskania przedstawiała się następująco: dochody własne – 48 276 121,05 zł (57,5%), subwencja ogólna – 15 657 818,00 zł (18,6%) oraz dotacje celowe z budżetu państwa – 20 103 704,17 zł (23,9%). W 2018 roku **dochody własne** zrealizowano w kwocie 48 276 121,05 zł. Były one wyższe o 21,8% niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, tj. o kwotę 8 630 738,09 zł. Dochody bieżące stanowiły kwotę 36 712 369,86 zł, natomiast kwotę 11 563 751,19 zł stanowiły dochody majątkowe.

W 2018 roku roczny plan **wydatków** został zrealizowany w 92,6 %, co daje kwotę 95 573 900,83 zł, w tym wydatki majątkowe w kwocie 31 880 774,41 zł. W porównaniu do pierwotnego planu wydatków na 2018 rok, uchwalonego w uchwale budżetowej z 14 grudnia 2017 roku, wydatki wykonano w 104,0%. W trakcie roku budżetowego planowane wydatki ogółem zwiększono o 12,3% czyli o 11 317 615,40 zł, natomiast planowane wydatki na inwestycje gminne zwiększono o 23,4%, czyli o 6 507 464 zł.

TABELA 79. Realizacja budżetu [2018].

I.p.	Wyszczególnienie	Plan wg uchwały budżetowej	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania do planu po zmianach /5 : 4/
1.	dochody	82 461 100,61	90 675 433,02	84 037 643,22	92,7
1.1	w tym: dochody bieżące	68 872 240,61	74 324 185,46	70 826 075,67	95,3
1.2	dochody majątkowe	13 588 860,00	16 351 247,56	13 211 567,55	80,8
2.	wydatki	91 873 085,61	103 190 701,02	95 573 900,83	92,6
2.1	w tym: wydatki bieżące	64 097 745,83	68 907 897,24	63 693 126,42	92,4
2.2	wydatki majątkowe	27 775 339,78	34 282 803,78	31 880 774,41	93,0

Źródło: Zarządzenie Nr39/2019 Wójta Gminy Świdnica z dnia 28 marca 2019 r.

TABELA 80. Realizacja wydatków budżetowych wg działów klasyfikacji budżetowej [2018].

Wyszczególnienie	Wykonanie w 2018 roku		
	Ogółem	w tym: bieżące	majątkowe
Rolnictwo i łowiectwo	5 108 396,12	1 417 973,74	3 690 422,38
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	495 581,66	395 581,66	100 000,00
Transport i łączność	10 279 964,26	2 616 403,67	7 663 560,59
Gospodarka mieszkaniowa	2 677 431,88	819 559,53	1 857 872,35
Działalność usługowa	72 831,38	72 831,38	-
Administracja publiczna	8 044 323,27	7 219 401,12	824 922,15
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	143 985,53	143 985,53	-
Obrona narodowa	300,00	300,00	-
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	460 456,36	427 552,86	32 903,50
Obsługa długu publicznego	1 021 684,34	1 021 684,34	-
Różne rozliczenia	-	-	-
Oświata i wychowanie	30 751 312,58	20 776 801,16	9 974 511,42
Ochrona zdrowia	229 417,14	229 417,14	-
Pomoc społeczna	3 895 623,79	3 895 623,79	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	1 207 201,88	1 194 901,88	12 300,00
Rodzina	15 940 839,84	15 940 839,84	-
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	6 148 728,04	4 218 713,07	1 930 014,97
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	6 256 125,12	2 231 321,41	4 024 803,71
Kultura fizyczna	2 839 697,64	1 070 234,30	1 769 463,34
Ogółem wydatki:	95 573 900,83	63 693 126,42	31 880 774,41

Źródło: Zarządzenie Nr 39/2019 Wójta Gminy Świdnica z dnia 28 marca 2019 r..

W 2018 roku na **wydatki majątkowe** przeznaczono środki w kwocie 31 880 774,41 zł, w tym: na zadania inwestycyjne 29 173 741,68 zł; na zakupy inwestycyjne: 862 021,18 zł; na dotację celową dla Powiatu na inwestycje drogowe: 650 000 zł; na dotację celową dla Miasta Świdnica na inwestycje drogowe: 300 000 zł; na dotację celową dla GOKS i R-u na modernizację obiektu sportowego w Wiśniowej: 413 661,34 zł; na dotację celową dla GOKS i R-u na doposażenie i modernizację placów zabaw, świetlic oraz obiektów sportowych w ramach Funduszu Sołeckiego: 83 595,01 zł; podwyższenie kapitału w spółce komunalnej pn. Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.: 100 000 zł oraz na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków: 297 755,20 zł. Wartość rozpoczętych inwestycji według stanu na dzień 31.12.2017 roku wyniosła 9 454 572,03 zł. Wartość inwestycji według stanu na dzień 31.12.2018 r. wynosi 4 534 760,70 zł.

Płynność finansowa gminy została zachowana. Wypracowany **wskaźnik nadwyżki operacyjnej** za 2018 roku do wykonanych dochodów wyniósł 8,5%. Nadwyżka operacyjna w kwocie 7 132 949,25 zł była wyższa od planowanej nadwyżki o 1 716 661,03 zł. W 2018 roku Gmina Świdnica nie udzielała nikomu żadnych poręczeń ani gwarancji.

TABELA 81. Realizacja wydatków majątkowych [2018].

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania planu	Struktura wydatków majątkowych
1	Budowa kanalizacji sanitarnej w Wilkowie i Makowicach wraz z oczyszczalnią ścieków w ramach PRO W na lata 2014 - 2020	2 500 000,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
2	Budowa kanalizacji sanitarnej w Makowicach i Wilkowie wraz z kolektorem tłocznym	0,00	3 550 000,00	3 360 482,26	94,7%	10,5%
3	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków dla aglomeracji Lutomia Dolna w ramach RPO ZIT AW na lata 2014-2020	400 000,00	400 000,00	190 650,00	47,7%	0,6%
4	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w Witoszowie Dolnym	0,00	140 000,00	139 290,12	99,5%	0,4%
5	Zadania inwestycyjne w ramach PROW na lata 2014-2020	500 000,00	4 075,00	0,00	0,0%	0,0%
6	Odbudowa dróg gminnych nr 111809D i nr 111810D w Bojanicach w km 0+000 - km 1+050 (czerwiec 2009 r.)	0,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
RAZEM DZIAŁ 010 - Rolnictwo i łowiectwo		3 400 000,00	4 094 075,00	3 690 422,38	90,1%	11,6%
7	Objęcie udziałów w Świdnickim Gminnym Przedsiębiorstwie Komunalnym Spółka z o.o.	0,00	100 000,00	100 000,00	100,0%	0,3%
RAZEM DZIAŁ 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę		0,00	100 000,00	100 000,00	100,0%	0,3%
8	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w zakresie budowy chodnika w m. Boleścin wraz z zatokami autobusowymi	0,00	25 000,00	16 605,00	66,4%	0,1%
9	Budowa drogi powiatowej nr 3396D na odcinku pomiędzy drogą krajową nr 5 a drogą wojewódzką nr 382 i ul. Stęczyńskiego w Świdnicy (§ 6300)	101 953,00	0,00	0,00	-	0,0%
10	Przebudowa drogi powiatowej nr 2878D na odcinku Boleścin-Krzczonów- granica powiatu - etap III w km 2+980 - 3+678, w ramach programu "Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016- 2019" (§6300)	400 000,00	400 000,00	400 000,00	100,0%	1,3%
11	Dotacja do budowy chodników przy drogach powiatowych na terenie Gminy Świdnica (§6300)	250 000,00	250 000,00	250 000,00	100,0%	0,8%
12	Rozbudowa z przebudową ul. Kraszowickiej w Świdnicy w ramach programu "Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016- 2020" (§6300)	300 000,00	300 000,00	300 000,00	100,0%	0,9%
13	Budowa i modernizacja dróg i chodników w gminie, w tym zagospodarowanie terenu przy budynku Urzędu Gminy	1 500 000,00	2 810 444,00	2 307 928,83	82,1%	7,2%
14	Droga dojazdowa do gruntów rolnych	600 000,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
15	Słotwina droga dojazdowa do gruntów rolnych	0,00	1 850 000,00	1 794 561,88	97,0%	5,6%
16	Wykonanie projektów w gminie, w tym Sołectwo Lutomia Górna na kwotę 8 000 zł	58 000,00	86 015,00	82 014,99	95,3%	0,3%

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania planu	Struktura wydatków majątkowych
17	Odbudowa dróg gminnych nr 111809D i nr 111810D w Bojanicach w km 0+000 - km 1+050 (czerwiec 2009 r.)	0,00	756 262,00	756 258,38	100,0%	2,4%
18	Odbudowa drogi gminnej nr 112508D w Makowicach w km 0+000 - km 1+350 (intensywne opady deszczu czerwiec 2013 r.)	0,00	1 796 000,00	1 747 191,51	97,3%	5,5%
19	Zagospodarowanie pętli autobusowej w Lutonii Małej w ramach FS wsi Lutomia Dolna	0,00	9 000,00	9 000,00	100,0%	0,0%
	RAZEM DZIAŁ 600 - Transport i łączność	3 209 953,00	8 282 721,00	7 663 560,59	92,5%	24,0%
20	Przebudowa budynku mieszkalnego w Witoszowie Górnym nr 12 na mieszkania socjalne	1 165 749,00	1 285 749,00	1 220 845,96	95,0%	3,8%
21	Przebudowa budynku mieszkalnego przy ul. Zacisze 1 w Pszennie	1 053 096,00	933 096,00	637 026,39	68,3%	2,0%
22	Wykup działek	100 000,00	33 705,00	0,00	0,0%	0,0%
	RAZEM DZIAŁ 700 - Gospodarka mieszkaniowa	2 318 845,00	2 252 550,00	1 857 872,35	82,5%	5,8%
23	Modernizacja pomieszczeń sanitarnych w Urzędzie Gminy Świdnica	50 000,00	0,00	0,00	-	0,0%
24	Zakup samochodu służbowego	0,00	100 000,00	99 754,00	0,0%	0,0%
25	Instalacja 11 linii zasilania serwerowni zachodniej do serwerowni wschodniej wraz z instalacją automatyki przełączającą w razie braku zasilania z jednej linii do zasilacza awaryjnego serwerów projektu e-usługi	0,00	10 100,00	10 038,03	99,4%	0,0%
26	Zakup i wdrożenie systemu elektronicznego zarządzania obradami Rady Gminy wraz z systemem rejestracji i teletransmisji audio- wideo	0,00	69 961,00	69 503,12	99,3%	0,2%
27	Rozwój e-usług publicznych na terenie Gminy Świdnica	0,00	746 062,00	645 627,00	86,5%	2,0%
	RAZEM DZIAŁ 750 - Administracja publiczna	50 000,00	926 123,00	824 922,15	89,1%	2,6%
28	Zakup aparatów ochrony dróg oddechowych	24 000,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
29	Zakup zestawów PSP R1	13 000,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
30	Zakup sprzętu dla jednostek OSP Gminy Świdnica	0,00	21 141,00	19 003,50	89,9%	0,1%
31	Rozbudowa monitoringu we wsi Burkatów, zakup materiałów i usług, serwis w ramach FS wsi Burkatów	14 000,00	14 000,00	13 900,00	99,3%	0,0%
	RAZEM DZIAŁ 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	51 000,00	35 141,00	32 903,50	0,0%	0,1%
32	Przebudowa i modernizacja obiektów szkolnych na terenie Gminy Świdnica	300 000,00	100 000,00	99 732,06	99,7%	0,3%
33	Przebudowa i modernizacja obiektów przedszkolnych na terenie Gminy Świdnica	530 000,00	90 000,00	0,00	0,0%	0,0%
34	Zakup wyposażenia do przedszkola w Bystrzycy Dolnej	0,00	160 100,00	158 638,64	99,1%	0,5%

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania planu	Struktura wydatków majątkowych
35	Małe Bystrzaki- równe szanse przedszkolaków w Gminie Świdnica	0,00	0,00	0.00	-	0.0%
36	Poprawa warunków nauczania poprzez zakup wyposażenia oraz rozbudowę infrastruktury edukacyjnej przy Gimnazjum w Witoszowie Dolnym	9 500 000,00	9 675 000,00	9 637 007.16	99.6%	30.2%
37	Małe Bystrzaki- równe szanse przedszkolaków w Gminie Świdnica	0.00	81 600.00	79 133.56	97.0%	0,2%
RAZEM DZIAŁ 801 - Oświata i wychowanie		10 330 000,00	10 106 700,00	9 9 74 511,42	98,7%	31,3%
38	Dotacja na Fundusz Wsparcia Policji na dofinansowanie zakupu testera narkotyków (§6170)	0,00	5 000.00	0.00	0.0%	0.0%
RAZEM DZIAŁ 851 - Ochrona zdrowia		0,00	5 000,00	0,00	0,0%	0,0%
39	Chrońmy przyrodę Gór Sowich - urządzenie ścieżki dydaktycznej przy Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie w ramach RPO WD na lata 2014-2020	815 000.00	13 212.00	12 300,00	93.1%	0,0%
RAZEM DZIAŁ 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza		815 000,00	13 212,00	12 300,00	93,1%	0,0%
40	Zadania inwestycyjne w ramach porządkowania gospodarki wodno- ściekowej w gminie (w tym § 6060 - 100 000 zł)	200 000.00	142 000.00	34 317.00	24.2%	0.1%
41	Dotacja celowa na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Krzczonów, Niegoszów, Miłochów, Gogolów (§6230)	300 000,00	300 000.00	297 755,20	99.3%	0.9%
42	Budowa drogi rowerowej oraz wymiana części oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie Gminy Świdnica w celu ograniczenia niskiej emisji w' obszarze Aglomeracji Wałbrzyskiej	2 430 000,00	1 590 000.00	1 417 734.55	89.2%	4.4%
43	Budowa dróg rowerowych w Gminie Wiejskiej i Miejskiej Świdnica w celu redukcji niskiej emisji	30 000.00	30 000,00	2 029.50	6.8%	0,0%
44	Modernizacja oświetlenia w gminie, w tym Sołectwa - 39 740,40 zł, z czego: Bojanice - 9 651,20 zł, Bystrzyca Górna - 1 189,20 zł. Grodziszcze - 6 000 zł, Jagodnik - 2 000 zł, Komorów - 0 zł, Krzczonów - 3 000 zł, Krzyżowa – 5 000 zł, Opoczka - 3 900 zł, Pogorzała - 2 000 zł, Wieruszów - 4 000 zł. Wiśniowa - 3 000 zł	344 551,20	344 551,20	131 278.21	38.1%	0.4%
45	Dotacja dla GOKSiR na zakup urządzeń fitness (siłownia zewnętrzna) - FS Grodziszcze (§6220)	6 500,00	6 500.00	6 453.81	99,3%	0.0%
46	Dotacja dla GOKSiR na zakup i montaż urządzeń zabawowych w Lutomi Małej - FS Lutomia D. - §6220	5 000,00	5 000,00	5 000.00	100,0%	0,0%
47	Dotacja dla GOKSiR na zakup urządzeń na plac zabaw w Lutomi Górnej - FS Lutomia Górna (§6220)	6 594,00	6 594,00	6 594,00	100,0%	0,0%
48	Dotacja dla GOKSiR na zagospodarowanie placu zabaw - FS Miłochów (§6220)	7 361,08	7 361,08	4 852,71	65,9%	0,0%

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania planu	Struktura wydatków majątkowych
49	Dotacja dla GOKSiR na zakup i montaż sprzętu fitness oraz urządzeń na plac zabaw - FS Pszenno (§6220)	10 000,00	10 000,00	10 000,00	100,0%	0,0%
50	Dotacja dla GOKSiR na zagospodarowanie terenów sportowo- rekreacyjnych znajdujących się w obrębie placów zabaw, świetlicy wiejskiej i zbiornika wodnego - FS Słotwina (§6220)	14 000,00	14 000,00	13 999,99	100,0%	0,0%
RAZEM DZIAŁ 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska		3 354 006,28	2 456 006,28	1 930 014,97	78,6%	6,1%
51	Dotacja dla GOKSiR na zakup zmywarki na świetlicę wiejską w Stachowicach- FS wsi Stachowice (§6220)	5 600,00	5 600,00	5 600,00	100,0%	0,0%
52	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Świdnica: świetlicy wiejskiej w Witoszowie Dolnym oraz budynku oświaty i kultury w Bystrzycy Dolnej	2 700 000,00	4 145 000,00	4 001 983,71	96,5%	12,6%
53	Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w miejscowości Gogolów	0,00	0,00	0,00	-	0,0%
54	Budowa świetlicy wiejskiej w Gogolowie	0,00	62 740,00	17 220,00	27,4%	0,1%
RAZEM DZIAŁ 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego		2 705 600,00	4 213 340,00	4 024 803,71	95,5%	12,6%
55	Budowa centrum rekreacji i integracji społeczności lokalnej w miejscowości Pszenno w ramach PRO W na lata 2014 - 2020	300 000,00	440 000,00	437 620,95	99,5%	1,4%
56	Budowa Otwartych Stref Aktywności na terenie Gminy Świdnica	200 000,00	147 000,00	146 900,17	99,9%	0,5%
57	Budowa szatni sportowej w Pszennie	709 841,00	759 841,00	740 186,38	97,4%	2,3%
58	Dotacja dla GOKSiR na modernizację obiektu sportowego w Wiśniowej (§6220)	200 000,00	420 000,00	413 661,34	98,5%	1,3%
59	Dotacja dla GOKSiR na rozbudowę infrastruktury na obiekcie sportowym - FS wsi Bystrzyca Dolna (§6220)	20 094,50	20 094,50	20 094,50	100,0%	0,1%
60	Dotacja dla GOKSiR na wykonanie projektu na ścieżkę zmysłów na boisku - FS Komorów (§6220)	6 000,00	6 000,00	6 000,00	100,0%	0,0%
61	Dotacja dla GOKSiR na zakup kosiarki spalinowej- FS wsi Wiśniowa (§ 6220)	5 000,00	5 000,00	5 000,00	100,0%	0,0%
62	Odnowa Dolnośląskiej Wsi	100 000,00	0,00	0,00	-	0,0%
RAZEM DZIAŁ 926 - Kultura fizyczna		1 540 935,50	1 797 935,50	1 769 463,34	98,4%	5,6%
OGÓŁEM		27 775 339,78	34 282 803,78	31 880 774,41	93,0%	100%

Źródło: Zarządzenie Nr39/2019 Wójta Gminy Świdnica z dnia 28 marca 2019 r.

Biblioteki. Na początek 2018 roku stan środków pieniężnych wynosił 15 419,10 zł, a stan zobowiązań 674,13 zł. Na koniec okresu sprawozdawczego stan zobowiązań wynosił 687,91 zł, a stan należności 0,00 zł, natomiast stan środków na koniec okresu sprawozdawczego 6 858,30 zł. Zobowiązania i należności wymagalne w 2018 roku nie wystąpiły.

TABELA 82. Biblioteki – sprawozdanie finansowe za 2018 rok.

RODZAJ WYDATKU	PLAN	WYKONANIE	WYKONANIE PROCENTOWE
Materiały i wyposażenie	12 168,92	12 168,92	100,0%
Art. gospodarcze, biurowe, wyposażenie	10 641,23	10 641,23	100,0%
Prenumerata prasy dla bibliotek	1 527,69	1 527,69	100,0%
Zakup książek	18 004,78	18 004,78	100,0%
Energia, gaz, woda	1 601,35	1 601,35	100,0%
Energia elektryczna	1 601,35	1 601,35	100,0%
Usługi	23 643,65	22 497,04	95,1%
Usługi informatyczne	7 316,04	7 316,04	100,0%
Usługi pozostałe	2 111,11	1 666,19	78,9%
Wspólnoty mieszkaniowe	8 811,77	8 110,08	92,0%
Telefony	2 619,39	2 619,39	100,0%
Internet	2 785,34	2 785,34	100,0%
Wynagrodzenia	209 248,97	205 142,53	98,0%
Wynagrodzenia	209 248,97	205 142,53	98,0%
Pochodne od wynagrodzeń	36 343,00	34 737,75	95,6%
Ubezpieczenia społeczne	35 118,65	33 513,40	95,4%
Fundusz pracy	1 224,35	1 224,35	100,0%
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	4 989,65	4 989,65	100,0%
Podróże służbowe	453,27	453,27	100,0%
OGÓŁEM WYDATKI	306 453,59	299 595,29	97,8%
KOSZTY		299 609,07	
RODZAJ PRZYCHODU	PLAN	WYKONANIE	WYKONANIE PROCENTOWE
Dotacja organizatora	283 143,65	283 143,65	100,0%
Dopisane odsetki do rachunku	290,84	290,84	100,0%
Dotacja z Biblioteki Narodowej na zakup nowości wydawniczych	7 600,00	7 600,00	100,0%
RAZEM	291 034,49	291 034,49	100,0%
Środki z lat ubiegłych (stan na koniec 2017 r.)	15 419,10	15 419,10	100,0%
OGÓŁEM	306 453,59	306 453,59	100,0%

Źródło: Zarządzenie Nr 39/2019 Wójta Gminy Świdnica z dnia 28 marca 2019 r.

Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Świdnicy. Stan środków pieniężnych na 31.12.2017 roku wynosił 7 558,85 zł, stan środków obrotowych na koniec okresu sprawozdawczego 7 990,79 zł. Według stanu na 31.12.2018 roku rozrachunki z tytułu należności w kwocie 36 801,22 zł wynikały ze: zwrotu podatku VAT (21 430,00 zł) oraz najmu w kwocie 15 371,22 zł, w tym wymagalne w kwocie 1 635,00 zł. Rozrachunki z tytułu zobowiązań niewymagalnych w kwocie 91 980,79 stanowią: zobowiązania z tytułu dostaw i usług 14 664,35 zł, zobowiązania z tytułu ZUS 63 002,44 zł, zobowiązania z tytułu US (PIT-4) 14 314,00 zł. Według stanu na dzień 31.12.2018 roku zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

TABELA 83. GOKSiR – sprawozdanie finansowe za 2018 rok.

PRZYCHODY	Plan	Wykonanie	% wykonania
Dotacja podmiotowa na działalność kulturalną	1 583 275,00	1 583 275,00	100%
Dotacja podmiotowa - na obiekty sportowe	787 540,00	787 540,00	100%
Dotacja podmiotowa na place zabaw	60 200,00	60 200,00	100%
Dotacja celowa z budżetu gminy na place zabaw w ramach FS, w tym:	87 497,78	82 970,95	95%
- na zadania bieżące	38 042,70	36 070,44	95%
- na zadania inwestycyjne	49 455,08	46 900,51	95 %
Dotacja celowa z budżetu gminy na obiekty sportowe w ramach FS, w tym:	85 062,13	74 654,80	88%
- na zadania bieżące	53 967,63	43 560,30	81%
- na zadania inwestycyjne	31 094,50	31 094,50	100%
Dotacja celowa z budżetu gminy na świetlice wiejskie w ramach FS, w tym:	217 114,90	216 915,55	100%
- na zadania bieżące	211 514,90	211 315,55	100 %
- na zadania inwestycyjne	5 600,00	5 600,00	100 %
Dotacja celowa na realizację programów profilaktycznych z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy (zadanie bieżące)	50 000,00	50 000,00	100%
Dotacja celowa na modernizację obiektu sportowego w Wiśniowej	420 000,00	413 661,34	98%
Odsetki dopisane na rachunku bankowym	400,00	369,95	92%
Przychody z najmu świetlic	85 000,00	74 106,76	87,2%
Przychody z najmu Centrum Sportowo-Rekreacyjnego w Witoszowie Dolnym	258 661,34	246 822,17	95,4%
Przychody z najmu ciągnika rolniczego	43 500,00	43 423,72	100%
Refaktury	170 000,00	169 926,62	100%
Pozostałe przychody	16 100,00	16 084,12	100%
Wyróżnienie dla Zespołu Bystrzyca	1 300,00	1 300,00	100%
Odszkodowanie za wybitą szybę	400,00	400,00	100%
Środki na „Mikołajki gminne 2018”	800,00	800,00	100%
Inne środki, w tym:	160 000,00	159 313,00	99,6%
a) podatek VAT należny od faktur sprzedaży	107 000,00	106 513,00	99,5%
b) zwrot podatku VAT w formie niepieniężnej – kompensata podatkiem dochodowym od osób fizycznych,	53 000,00	52 800,00	99,6%
RAZEM	4 026 851,15	3 981 763,98	99%
KOSZTY	Plan	Wykonanie	% wykonania
1.Materiały, w tym:	397 000,00	370 331,56	93%
- art. biurowe, środki czystości	25 000,00	24 757,91	99%
- wyposażenie i materiały	227 000,00	201 361,41	88%
- opał	145 000,00	144 212,24	99%
2.Uслуги, w tym:	635 100,00	632 639,38	99,6%
- energia elektryczna	209 000,00	208 780,59	100%
- zużycie wody	68 000,00	67 539,58	99%
- zużycie gazu	22 000,00	21 531,08	98%
- wywóz śmieci i nieczystości	52 000,00	51 119,08	98%
- koszty rozmów telefonicznych	11 000,00	10 593,55	96%
- usługi różne, w tym:	273 100,00	273 075,50	100%
- utrzymanie nieruchomości		52 057,00	
- transport (dojazdy zespołów na koncerty, przeglądy)		41 064,07	
- szkolenia, badania lekarskie pracowników, odzież ochronna		7 513,23	

KOSZTY	Plan	Wykonanie	% wykonania
- ubezpieczenia		2 378,01	
- prenumerata		468,58	
- naprawa oświetlenia hali sportowej		7 265,34	
-serwis kotłowni i usunięcie awarii pieca w hali sportowej		5 232,00	
- administracja strony internetowej GOKSiR		7 600,00	
- usługi serwisowe		1 869,87	
- czyszczenie parkietu w świetlicy w Grodziszczu		9 140,00	
- montaż wykładziny PCV w Komorowie		5 700,00	
- pozostałe usługi (w tym m.in.: konserwacja dźwigu w świetlicy wiejskiej w Bolesćcinie, monitoring, dzierżawa pojemników na śmieci, opłaty ZAKS, pranie firan i obrusów, badanie wody, dezynsekcja i dezynfekcja w Bolesćcinie, itp.)		132 787,40	
3. Imprezy	209 600,00	206 532,49	98%
4. Remonty i modernizacje , w tym:	497 300,00	489 245,91	98,4%
- remont obiektów w miejscowościach: Bolesćcin, Krzczonów, Modliszów, Opoczka, Pszenno, Sulistawice, Słotwina, Bystrzyca Dolna, Panków, Wilków, Wiłoszów Dolny		75 584,57	
- modernizacja szatni w Wiśniowej		413 661,34	
5. Wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, w tym:	1 731 000,00	1 720 468,02	99,4%
- płace i umowy zlecenia		1 430 430,07	
- składki ZUS – pracodawca		267 516,82	
- delegacje		3 846,99	
- ZFŚS		18 674,14	
6. Utrzymanie 9 boisk sportowych	36 000,00	35 242,73	98%
7. Utrzymanie placów zabaw, w tym:	84 400,00	83 946,61	99%
- wyposażenie		74 746,03	
- przeglądy techniczne		3 820,00	
- pozostałe koszty		5 380,58	
8. Utrzymanie ciągnika z osprzętem	100 850,00	99 779,36	99%
- naprawy		592,91	
- paliwo		36 693,15	
- ubezpieczenie i rejestracja		4 820,00	
- przegląd okresowy		8 154,78	
- dzierżawa terenu		6 000,00	
- zakup części zamiennych		37 497,88	
- pozostałe (sól drogową)		6 020,64	
9. pozostały koszt – podatek VAT od faktur zakupowych	352 789,00	352 789,00	100%
RAZEM	4 044 039,00	3 990 975,06	98,7%

Ustalenie stanu środków pieniężnych na dzień 31.12.2018 r.

Wyszczególnienie	Planowane na 2018 rok	Wykonane na dzień 31.12.18 r.
Przychody, w tym:	4 051 448,28	4 006 361,11
Stan środków obrotowych na początek roku	7 558,85	7 558,85
Stan należności na początek roku	53 839,50	53 839,50
Przychody w 2018 r.	4 026 851,15	3 981 763,98
Stan należności na koniec okresu sprawozdawczego	-36 801,22	-36 801,22
Koszty, w tym:	4 051 434,26	3 998 370,32
Stan zobowiązań na początek roku	99 376,05	99 376,05
Koszty	4 044 039,00	3 990 975,06
Stan zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego	-91 980,79	-91 980,79
Stan środków pieniężnych na koniec okresu	14,02	7 990,79

Źródło: Zarządzenie Nr 39/2019 Wójta Gminy Świdnica z dnia 28 marca 2019 r.

16.2. Budżet partycypacyjny

Gmina Świdnica nie realizuje działań w ramach budżetu obywatelskiego, budżet partycypacyjny jest natomiast wykonywany w ramach funduszu sołectkiego, a przeznaczane na niego środki zwiększane są z roku na rok. W 2018 roku na zadania realizowane w ramach funduszu wydatkowane zostało ponad 710,1 tys. zł, czyli o 40% więcej niż w 2012 roku i o blisko 20% więcej niż w 2017 roku. Wykaz zadań zrealizowanych w ramach funduszu w 2018 roku, w podziale na sołectwa, przedstawia tabela poniżej.

TABELA 84. Realizacja funduszu sołectkiego [2012-2018].

Nazwa	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
liczba zgłoszonych projektów ogółem [szt.]	190	144	156	158	189	165	191
liczba projektów poddanych pod głosowanie [szt.]	190	144	156	158	189	165	191
kwota ogółem [zł]	479 902,96	496 722,69	513 718,30	532 009,60	579 782,98	604 276,38	710 149,85

Źródło: Urząd Gminy Świdnica.

TABELA 85. Zestawienie zadań Funduszu Sołectkiego [2018].

Nazwa Sołectwa	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa	Wykonanie
Bojanice	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	3 953,60
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	4 999,34
	Oświetlenie wioski	9 651,20
	Wykonanie znaków informacyjnych - dojazdowych do budynków	4 999,95
	Ochotnicza Straż Pożarna	699,99
		24 304,08
Boleścín	Utrzymanie porządku i estetyki wsi (umowa zlecenie)	8 000,00
	Utrzymanie porządku i estetyki wsi (zakup sprzętu i materiałów eksploatacyjnych)	1 998,22
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	4 997,66
	Doposażenie sołectwa oraz świetlicy wiejskiej w sprzęt i materiały do organizacji spotkań mieszkańców	2 814,27
	Zorganizowanie czasu wolnego dla dzieci z Boleścína	1 499,37
	Zakup urządzenia na plac zabaw	3 200,00
	Zakup materiałów i usług związanych z budową monitoringu we wsi	3 498,00
	Promocja i reklama wsi, stworzenie ścieżek spacerowych we wsi	3 907,66
	29 915,18	
Burkatów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi Burkatów	9 406,32
	Obsługa strony internetowej wsi Burkatów	300,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	3 500,00
	Promocja wsi Burkatów - materiały informacyjne	350,00
	Rozbudowa monitoringu wsi Burkatów, zakup materiałów i usług, serwis	13 900,00
	Promocja zdrowych postaw wśród dzieci i młodzieży - zakup materiałów i wyposażenia sportowego do świetlicy wiejskiej	2 000,00
	Wypełnienie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży - animator sportowy	0,00
	29 456,32	
Bystrzyca Dolna	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	7 260,27
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (zakup materiałów i usług)	4 499,23

Nazwa Sołectwa	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa	Wykonanie
	Rozbudowa infrastruktury na obiekcie sportowym	20 094,50
		31 854,00
Bystrzyca Górna	Doposażenie świetlicy wiejskiej (zakup materiałów i usług)	1 000,00
	Zakup pokryć/plandek do pawilonów	1 610,00
	Estetyka wsi	9 980,85
	Imprezy okolicznościowe	4 789,13
	Zakup sprzętu nagłaśniającego	7 000,00
	Doposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej	1 000,00
	Zakup 2 lamp oświetleniowych na placu zabaw	4 000,00
	Zakup lampy oświetleniowej	1 189,20
		30 569,18
Gogolów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (zakup materiałów i usług)	4 789,81
	Organizacja imprez (zakup materiałów i usług)	2 998,89
	Doposażenie świetlicy wiejskiej	4 487,00
	Doposażenie OSP	2 000,00
	Zakup namiotu	1 500,00
	Doposażenie placu zabaw	2 974,44
		18 750,14
Grodziszcze	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (umowa - zlecenie konserwator)	2 500,00
	Doposażenie OSP	4 000,00
	Renowacja trybun - zakup towarów i usług	2 394,19
	Doposażenie i utrzymanie boiska - zakup towarów i usług	1 500,00
	Projekty techniczne oświetlenia	6 000,00
	Organizacja uroczystości wiejskich - zakup materiałów i usług	3 000,00
	Estetyka wsi - zakup materiałów i usług	3 499,36
	Obsługa strony internetowej i domeny (umowa - zlecenie)	1 500,00
	Utrzymanie terenu wokół boiska - zakup materiałów i usług	1 500,00
	Zakup urządzeń fitness (siłownia zewnętrzna)	6 453,81
	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci	1 000,00
	Doposażenie świetlicy zakup towarów i usług	1 500,00
		34 847,36
Jagodnik	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich (zakup materiałów i usług)	6 750,00
	Zakup i montaż urządzeń zabawowych, oświetlenie placu zabaw - zakup lamp, piłki do zabawy dla dzieci	3 553,99
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi - zakup materiałów i usług	5 338,70
	Modernizacja oświetlenia na terenie wsi	2 000,00
		17 642,69
Jakubów	Estetyka wsi oraz zakup materiałów i usług, umowa zlecenie	2 990,62
	Utrzymanie i doposażenie placu zabaw	4 471,17
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	3 000,00
		10 461,79
Komorów	Estetyka wsi	16 554,62
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	8 000,00
	Dofinansowanie projektu na lampy elektryczne	0,00

Nazwa Sołectwa	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa	Wykonanie
	Wykonanie projektu na ścieżkę zmysłów na boisku	6 000,00
		30 554,62
Krzczonów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (zakup materiałów i usług)	2 898,04
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich, świetlicowych oraz doposażenie Świetlicy Wiejskiej (zakup materiałów i usług)	5 653,73
	Modernizacja oświetlenia w sołectwie (zakup materiałów i usług)	3 000,00
	Odtwarzanie i oczyszczanie stawu wiejskiego tj.: karczowanie porostów, korytowanie dna, umocnienie brzegów stawu, wywóz nieczystości	5 999,94
		17 551,71
Krzyżowa	Oświetlenie wsi (zakup materiałów i usług)	5 000,00
	Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej	6 000,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	3 216,99
	Utrzymanie porządku i estetyki wsi (zakup materiałów i usług)	497,39
		14 714,38
Lubachów	Wymiana wiaty przystankowej przy posesji nr 43	3 500,00
	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu przy nowo wymienionej wiacie przystankowej, wykonanie barierek oraz zakup ławek w celu utworzenia skweru	8 500,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich (zakup materiałów i usług)	5 000,00
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (zakup materiałów i usług)	5 129,89
	Doposażenie OSP (zakup materiałów i usług)	500,00
		22 629,89
Łutomia Dolna	Rozwój kultury lokalnej w tym organizacja imprez i uroczystości wiejskich dla mieszkańców, a w tym między innymi (zakup materiałów i usług)	7 999,80
	Zakup sprzętu sportowego dla dzieci i młodzieży w sołectwie	1 999,99
	Estetyka wsi - zakup materiałów i usług	5 315,25
	Zakup tablic informacyjno-drogowych (tablice z dojazdem do posesji, nazwa ulicy)	3 499,98
	Doposażenie OSP Łutomia	2 490,00
	Zakup i montaż urządzeń zabawowych Lutomi Małej	5 000,00
	Zagospodarowanie pętli autobusowej w Lutomi Małej	9 000,00
		35 305,02
Łutomia Górna	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich – Dożynki wiejskie	1 986,04
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich – Dożynki Gminne	1 000,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich – Dzień Dziecka	800,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich – Dzień Seniora	1 500,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich – Dzień ziemiaka dla rolników	600,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich – wynajem zamków dmuchanych i zakup innych akcesoriów potrzebnych do organizacji imprez	900,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich – zakup strojów regionalnych do promocji sołectwa, obsługi imprez i stoisk dożynkowych	1 000,00
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi – zakup materiałów eksploatacyjnych do kosiarki, naprawa	989,59
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi – koszenie poboczy – umowa zlecenie	2 500,00
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi – zakup sprzętu do utrzymania czystości (miotły, rękawice, pojemniki na piasek itp.)	1 991,98
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi – zakup materiałów do naprawy i montażu nowych barierek	1 000,19
	Zakup sprzętu sportowego dla dzieci i młodzieży	1 499,98
	Zakup urządzeń na plac zabaw w Lutomi Górnej	6 594,00

Nazwa Sołectwa	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa	Wykonanie
	Zakup tabliczek z nazwami ulic i z numerami budynków	3 500,00
	Doposażenie OSP	1 500,00
	Projekt drogi dojazdowej na Osiedle Pogórze nr działki 589	4 000,00
	Projekt drogi dojazdowej ul. Morwowa nr dz. 327	0,00
		31 361,78
Makowice	Doposażenie i utrzymanie boiska sportowego	3 999,37
	Estetyka wsi/ zakup materiałów i usług	5 994,25
	Organizacja imprez wiejskich	4 852,10
	Utrzymanie porządku / umowa zlecenie	1 500,00
		16 345,72
Miłochów	Estetyka wsi: zakup materiałów i usług	5 364,12
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	1 995,92
	Zagospodarowanie placu zabaw	4 852,71
		12 212,75
Modliszów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	998,97
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	1 300,00
	Doposażenie placu zabaw, zagospodarowanie terenu wokół świetlicy	1 994,54
	Prace remontowe w budynku gospodarczym	6 000,00
	Doposażenie świetlicy	1 179,99
	Tabliczki kierunkowo - dojazdowe z numerami domów	2 000,00
		13 473,50
Mokrzyszów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	9 680,66
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	7 942,63
	Dofinansowanie Ochotniczej Straży Pożarnej w Mokrzyszowie	7 955,50
	Aktywizacja dzieci	0,00
	Naprawa drogi gminnej	6 394,19
		31 972,98
Niegoszów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	1 977,32
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	1 967,72
	Zakup blaszanego garażu wraz z montażem i utwardzeniem terenu pod garażem	4 490,00
	Zakup blaszanego garażu wraz z montażem i utwardzeniem terenu pod garażem	2 999,97
		11 435,01
Opoczka	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	1 512,34
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	1 500,00
	Zakup i montaż urządzeń zabawowych	2 700,00
	Rozwój infrastruktury sportowej – zakup osprzętu na boisko do piłki plażowej	3 500,00
	Przygotowanie dokumentacji do wykonania siłowni zewnętrznej	3 000,00
	Modernizacja oświetlenia na terenie sołectwa	3 900,00
	Doposażenie kuchni świetlicy wiejskiej	200,00
		16 312,34
Panków	Utrzymanie porządku i estetyki wsi	6 982,68
	Rozwój kultury wsi	3 491,00
	Modernizacja i utrzymanie boiska sportowego	5 073,44
		15 547,12

Nazwa Sołectwa	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa	Wykonanie
Pogorzala	Dopłata do dróg (projekt, remont itd.)	5 000,00
	Utrzymanie estetyki wsi	2 967,01
	Doświetlenie wsi	2 000,00
	OSP Witoszów Dolny	200,00
	Imprezy okolicznościowe	2 000,00
	Namiot i osprzęt	3 000,00
	Niesort	1 288,92
	Tabliczki informacyjne numerów domów	500,00
	16 955,93	
Pszemno	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	8 098,64
	Rozwój kultury wiejskiej	8 093,25
	Utrzymanie porządku na boisku sportowym	3 998,06
	Zakup oraz montaż sprzętu fitness oraz urządzeń na plac zabaw	10 000,00
	Urządzenie terenów rekreacyjnych	2 975,23
	Prowadzenie strony internetowej	300,00
	Doposażenie kuchni	1 000,00
	34 465,18	
Słotwina	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	3 989,26
	Rozwój infrastruktury sportowej i modernizacja boiska	11 500,00
	Oznakowanie wsi – tablice informacyjne	999,99
	Organizacja imprez okolicznościowych i integracyjnych	4 893,93
	Zagospodarowanie terenów sportowo - rekreacyjnych znajdujących się w obrębie placów zabaw, świetlicy wiejskiej i zbiornika wodnego	13 999,99
	35 383,17	
Sulisławice	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	1 249,96
	Oznakowanie wsi, numeracja, tabliczki kierunkowe	3 200,00
	Zakup usług potrzebnych do obsadzenia roślinnością i przygotowania skwerku wiejskiego	4 500,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich - zakup materiałów i usług	1 951,41
	10 901,37	
Stachowice	Estetyka wsi	2 119,00
	Kultura i rozrywka	2 500,00
	Straż OSP Lutomia	300,00
	Zakup nowego stelaża do namiotu	2 500,00
	Zakup zmywarki na świetlicę wiejską w Stachowicach	5 600,00
	13 019,00	
Wieruszów	Modernizacja oświetlenia wsi Wieruszów	4 000,00
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	977,76
	Organizacja imprez okolicznościowych i integracja wsi	3 000,00
	Doposażenie i utrzymanie placu zabaw	2 701,08
	10 678,84	
Wilków	Imprezy kulturalne	6 112,86
	Podkaszarka	2 000,00
	Estetyka wsi - zakup materiałów i usług	2 993,26
	Ławki – ławostoly	1 420,00

Nazwa Sołectwa	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa	Wykonanie
	Modernizacja boiska (architektura ogrodowa i zakup wyposażenia)	861,00
		13 387,12
Wiśniowa	Zakup kosiarki spalinowej	5 000,00
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	1 547,78
	Utrzymanie porządku na stadionie, polegające na systematycznym koszeniu trawy i porządkowaniu obiektu	1 234,41
	Modernizacja oświetlenia na terenie wsi	3 000,00
	Organizacja uroczystości wiejskich	2 476,22
		13 258,41
Witoszów Dolny	Utrzymanie porządku i estetyki wsi, zakup materiałów i usług	7 765,36
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	8 894,19
	Doposażenie świetlicy wiejskiej "Leśniczówka", doposażenie w sprzęt elektryczny	6 000,00
	Zakup przystanków autobusowych	5 000,00
	Zakup urządzenia na plac zabaw w Witoszowie Dolnym	2 999,99
	Zakup uchwytów i flag	1 000,00
	Doposażenie remizy strażackiej	2 000,00
	Doposażenie i utrzymanie boiska sportowego w Witoszowie Dolnym	1 499,86
		35 159,40
Witoszów Górny	Koszenie boiska, zakup sprzętu do utrzymania estetyki wsi, zakup donic betonowych, zakup kubłów - śmietniki	4 396,71
	Zakup namiotu, lodówki, garnek elektryczny i podgrzewacz, zakup półki na puchary i tablicy korkowej, piłkarzyki, opryskiwacz i środki ochrony, zakup szafki do kuchni	7 800,00
	Obsługa zebrań i dożynek oraz innych imprez	3 087,47
	Sprzątanie przystanków	600,00
	Materiał na renowację mostów i materiał na kraty w oknach magazynu	1 997,92
	Dofinansowanie straży pożarnej	300,00
	Remont sadzarki	497,65
		18 679,75
Zawiszów	Koszenie przydrożnych rowów, placu zabaw i skwerów	3 880,00
	Zakup materiałów i usług związanych z koszeniem i utrzymaniem porządku	1 369,75
	Zakup sprzętu służącego do organizacji imprez: stoły, ławki, namiot i lodówki turystyczne	2 796,68
	Uczestnictwo w dożynkach gminnych	1 300,00
	Organizacja pikniku rodzinnego połączonego z Dniem Dziecka	1 697,69
Razem		11 044,12
RAZEM		710 149,85

Źródło: Urząd Gminy Świdnica.

16.3. Stan mienia

Mienie komunalne gminy Świdnica zgodnie ze stanem z 31 grudnia 2018 roku obejmowało: ogółem 858,47 ha gruntów o wartości 16,23 mln zł, w tym: 287,25 ha użytków rolnych o wartości 5,36 mln zł, tereny mieszkaniowe i przemysłowe o powierzchni 45,42 ha i wartości 798,51 tys. zł oraz 525,79 ha terenów innych o wartości 10,07 mln zł.

TABELA 86. Informacja o ilości i wartości gruntów wg stanu na dzień 31.12 [2018].

Miejscowość	Użytki rolne		Tereny mieszkaniowe i przemysłowe		Inne		Ogółem	
	ha	zł	ha	zł	ha	zł	ha	zł
Bojanice	5.3934	97 634,71	0,5278	10 793,49	12,8400	238 349,06	18,7612	346 777,26
Boleścín	5.2134	42 808,11	0.4091	11 804,33	12,4916	227 000,17	18.1141	281 612,61
Burkatów	3,6536	119 349,29	0.3876	3 158,05	19,4200	338 693,63	23,4612	461 200,97
Bystrzyca Dolna	2,1642	130 209,13	0.9643	64 079,85	8,7308	158 484,68	11,8593	352 773,66
Bystrzyca Górna	10,5677	42 293,49	1,8615	53 953,40	13,0271	232 355,05	25,4563	328 601,94
Gogolów	27,7947	225 866,23	1,9109	15 570,49	22,5255	425 811,58	52,2311	667 248,30
Grodziszczce	24,8254	216 659,88	1,7897	40 350,13	32,0007	628 974,24	58,6158	885 984,25
Jagodnik	5,7019	261 143,92	1,4557	255 700,00	8,4673	263 401,04	15,6249	780 244,96
Komorów	3,8635	22 882,68	0,9330	10 893,17	14,2563	271 686,00	19,0528	305 461,85
Krzczonów	4,2316	27 888,34	1,5280	9 988,04	9,4191	174 942,00	15,1787	212 818,38
Krzyżowa	8,1872	36 157,31	0,1517	727,98	13,5900	251 253,42	21,9289	288 138,71
Lubachów	5,7065	131 365,68	0,9861	22 700,35	8,3934	172 532,23	15,0860	326 598,26
Łutomia Dolna	12,8337	379 722,38	2,2411	27 721,99	29,6038	568 959,05	44,6786	976 403,42
Łutomia Górna	16,8422	148 327,05	1,9626	17 749,49	35,4602	681 057,75	54,2650	847 134,29
Makowice	5,4264	191 423,85	0,1528	7 750,07	13,6965	247 973,79	19,2757	447 147,71
Mitochów	3,4200	128 943,25	0,1500	3 449,67	13,2900	242 629,85	16,8600	375 022,77
Modliszów	7,2657	76 260,43	0,7804	6 777,50	11,3608	201 953,06	19,4069	284 990,99
Mokrzyszów	43,6897	1 307 047,14	0,7770	8 836,48	52,3886	1 154 820,89	96,8553	2 470 704,51
Niegoszów	2,5700	33 959,56	0,0900	1 189,25	8,3000	157 558,36	10,9600	192 707,17
Opczka	1,9294	35 194,08	0,4100	7 368,14	8,8500	173 340,97	11,1894	215 903,19
Panków	4,6551	26 836,06	0,2953	1 559,47	11,2227	174 225,54	16,1731	202 621,07
Pogorzala	5,8298	78 823,21	0,9901	8 572,49	19,7009	381 780,00	26,5208	469 175,70
Pszemno	19,2843	674 599,60	5,2578	111 091,96	26,2085	511 787,28	50,7506	1 297 478,84
Słotwina	13,5612	204 175,37	0,6584	10 268,00	27,4400	514 077,42	41,6596	728 520,79
Sulistawice	1,0673	700,90	0,0000	0,00	1,3800	24 879,10	2,4473	25 580,00
Wieruszów	7,8056	57 038,61	0,1000	730,74	3,2320	62 837,65	11,1376	120 607,00
Wilków	4,6762	29 627,26	0,2376	1 434,71	11,1022	207 259,24	16,0160	238 321,21
Wiśniowa	3,0247	130 523,36	0,1900	1 082,09	5,7707	114 349,14	8,9854	245 954,59
Witoszów Dolny	13,9356	221 090,48	1,2119	11 937,11	56,3683	972 144,94	71,5158	1 205 172,53
Witoszów Górny	12,0397	256 129,60	0,3599	5 512,67	10,6022	206 059,10	23,0018	467 701,37
Zawiszów	0,0000	0,00	16,4597	1 615,70	4,6560	91 020,00	21,1157	92 635,70
Miasto	0,0932	30 947,37	0,1932	64 152,69	0,0000	0,00	0,2864	95 100,06
Razem	287,2529		45,4232		525,7952		858,4713	
		5 365 628,33		798 519,50		10 072 196,23		16 236 344,06

Źródło: Informacja o stanie mienia Gminy Świdnica, marzec 2019.

W 2018 roku dochody z mienia gminy kształtowały się następująco:

- wpływy ze sprzedaży mienia (odpłatnego nabycia prawa własności): 899 765,55 zł, (54% planu),
- wpływy ze sprzedaży składników majątkowych, tj. gruntów rolnych: 7 737,99 zł (26%),
- wpływy ze sprzedaży składników majątkowych (złomu): 250,00 zł (nieplanowane), Wpływ ze sprzedaży składników majątkowych (samochodu służbowego Volkswagen Transporter): 10 569,11 zł,
- wpływy z tytułu przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności: 1 642,08 zł (82% planu),
- wpływy z czynszów mieszkaniowych, czynszu dzierżawnego: 469 560,37 zł (113% planu).

W 2018 roku środki w kwocie 31 880 774,41 zł przeznaczono na wydatki majątkowe, w tym: na zadania inwestycyjne- 29 173 741,68 zł; na zakupy inwestycyjne- 862 021,18 zł; na dotację celową dla Powiatu na inwestycje drogowe – 650 000 zł; na dotację celową dla Miasta Świdnica na inwestycje drogowe – 300 000 zł; na dotację celową dla GOKS i R-u na modernizację obiektu sportowego w Wiśniowej – 413 661,34 zł, na dotację celową dla GOKSiR-u na doposażenie i modernizację placów zabaw, świetlic oraz obiektów sportowych w ramach Funduszu Sołeckiego – 83 595,01 zł; podwyższenie kapitału w spółce komunalnej pn. Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.” - 100 000 zł oraz na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków – 297 755,20 zł. Wartość rozpoczętych inwestycji według stanu na dzień 31.12.2017 roku wyniosła 9 454 572,03 zł. W 2018 r. poniesione zostały koszty w kwocie 30 626 486,08 zł, a rozliczone na majątek zadania i zakupy inwestycyjne w kwocie 35 546 297,38 zł. Wartość środków trwałych w budowie według stanu na dzień 31.12.2018 r. wynosi 4 534 760,70 zł. W Gminie Świdnica w 2018 r majątek zwiększył się o 35 896 896,78 zł w stosunku do roku poprzedniego. W trakcie roku budżetowego z Urzędu Gminy Świdnica przekazano jednostkom organizacyjnym Gminy Świdnica składniki majątkowe o wartości 34 224 536,48 zł.

TABELA 87. Wartość środków trwałych wg grup Klasyfikacji Środków Trwałych (zgodnie z ewidencją księgową) na dzień 31.12 [2018].

Lp.	Grupa środków trwałych wg Klasyfikacji Środków Trwałych	Wartość brutto	Wartość netto	Wartość Umorzenia
1	GRUNTY	16 236 344,06	16 236 344,06	0,00
2	BUDYNKI I LOKALE	20 056 244,38	15 386 822,85	4 669 421,53
3	OBIEKTY I INŻYNIERIA LĄDOWEJ I WODNEJ	117 427 820,71	82 214 622,67	35 213 198,04
4	KOTŁY I MASZYNY ENERGETYCZNE	99 156,55	42 473,53	56 683,02
5	MASZYNY, URZĄDZENIA I APARATY OGÓLNEGO ZASTOSOWANIA	854 364,58	152 059,16	702 305,42
6	MASZYNY, URZĄDZENIA I APARATY SPECJALISTYCZNE	36 900,00	8 610,00	28 290,00
7	URZĄDZENIA TECHNICZNE	1 295 039,47	554 133,34	740 906,13
8	ŚRODKI TRANSPORTU	3 808 784,57	995 218,99	2813565,58
9	NARZĘDZIA, PRZYRZĄDY, RUCHOMOŚCI I WYPOSAŻENIE	277 024,57	102 926,98	174 097,59
	RAZEM	160 091 678,89	115 693 211,58	44 398 467,31

Źródło: Informacja o stanie mienia Gminy Świdnica, marzec 2019.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Gmina Świdnica posiadała udziały o wartości 4 824 228,17 zł w następujących spółkach:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji sp. z o.o.: 578 900,00 zł (tj. 5 789 udziałów o wartości nominalnej 100 zł, udział w ogólnej wartości kapitału wynosi 18,28%),
- Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalna sp. z o.o.: 4 013 100,00 zł (tj. 40 131 udziałów o wartości nominalnej 100 zł, udział w ogólnej wartości kapitału 100%) i kapitał zapasowy w kwocie 228,17 zł,
- Przedsiębiorstwo Utylizacji Odpadów: 232 000,00 zł (tj. 232 udziały o wartości nominalnej 1 000 zł. udział w ogólnej wartości kapitału wynosi 4,64%).

TABELA 88. Informacja o stanie mienia komunalnego stan na 31.12 [2018].

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie na ostatni dzień roku 2017	Wykonanie na ostatni dzień roku 2018	Planowane zwiększenia /+/- zmniejszenia /- w roku 2019	Sposób zagospodarowania wg wykonania 2018				
					w bezpośrednim zarządzie gminy	w zarządzie jednostki komunalnej	dzierżawa najem leasing	wieczyste użytkowanie	inne formy
1.	Grunty ogółem /ha/, w tym	858,97	858,47	-7,00	694,77	8,40	132,09	20,91	2,30
	Rolne	287,94	287,25	-5,00	155,16		132,09		
	działki budowlane	45,52	45,42	-1,00	13,81	8,40		20,91	2,30
	tereny rekreacyjne								
	pozostałe	500,22	500,5	-1,00	500,51				
	Lasy /ha/	25,29	25,29		25,29				
2.	Budynki - liczba ogółem, w tym:								
	mieszkalne:								
	a) 100% udziału Gminy	12	12		12				
	b) % udział Gminy	46	51	-1					51
	obiekty oświatowe	13	13			13			
	obiekty kulturalne-świetlice	23	23			23			
	obiekty służby zdrowia								
	pozostałe obiekty użyt. Publicznej- remizy	7	7		7				
	Inne - szatnie sportowe	5	5		5				
3.	Budowle i urządzenia techniczne								
	wodociągi								
	* liczba	35,00	35,00						
	* długość w km	224,85	225,38		0,71				224,67
	* SUW szt.	3,00	3,00						3,00
	kanalizacja								
	* liczba	11,00	12,00	1,00					
	* długość w km	75,07	79,47	0,79	4,73				74,74
	oczyszczalnie ścieków	2,00	2,00	0,00					2,00
	wysypiska - liczba								
	drogi gminne /ulice miejskie/ dt. w km	78,45	78,45		78,45				
	obiekty sportowe								
4.	Środki transportu								
5.	Inwestycje gminne - stan zaangażowania w mln zł/								
6.	Lokaty kapitałowe w mln zł								
7.	Pożyczki udzielone /w mln zł								
8.	Obligacje własne - sprzedaż w mln zł								
9.	Komunalne osoby prawne - liczba	1	1						1
10.	Pozostałe gminne jednostki organizacyjne	13	14		12				2
11.	Związki komunalne i stowarzyszenia, których członkiem jest gmina	3	3						3

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Świdnica, marzec 2019 r.

ŹRÓDŁA INFORMACJI

Literatura:

- J. Kondracki, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2002
- J. M. Matuszkiewicz, Regionalizacja geobotaniczna Polski, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008
- C. Wysocki, P. Sikorski, Fitosocjologia stosowana w ochronie i kształtowaniu krajobrazu, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 2009

Dokumenty i opracowania:

- Opracowanie Ekofizjograficzne dla Województwa Dolnośląskiego, WBU
- Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), Warszawa, 2010
- Analiza stanu i uwarunkowań prac planistycznych w gminach na koniec 2010 r., Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN dla Departamentu Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Warszawa, 2012
- Ruch drogowy 2015, Transprojekt-Warszawa; Biuro Projektowo-Badawcze Dróg i Mostów Sp. z o.o., Warszawa 2011
- Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, PAlilZ, Warszawa 2018
- Strategia Rozwoju Gminy Świdnica – Uchwała nr LXIII/557/2014 Rady Gminy Świdnica z dnia 24.10.2014 r.
- Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świdnica na lata 2017-2022 – Uchwała nr XLVII/427/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 22.09.2017 r.
- Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021 – Uchwała nr XIII/90/2015 Rady Gminy Świdnica z dnia 10.09.2015 r.
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica – Uchwała na XX/167/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 stycznia 2016 roku
- Strategia rozwoju oświaty w Gminie Świdnica na lata 2014-2020 – Uchwała nr LVII/482/2014 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 maja 2014 r.
- Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018 – Uchwała nr LI/471/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 14 grudnia 2017 roku
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2016-2020 – Uchwała nr XXVI/208/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 kwietnia 2016 roku
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 – Uchwała nr LIV/484/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 25 stycznia 2018 roku
- Program polityki zdrowotnej pn. „Profilaktyka stomatologiczna dla dzieci uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy Świdnica” – Uchwała nr LX/557/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 20 czerwca 2018 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świdnica – Uchwała nr XI/65/2015 Rady Gminy Świdnica z dnia 18 czerwca 2015 roku w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Świdnica – edycja 2015
- Program współpracy Gminy Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 rok – Uchwała nr L/449/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 23 listopada 2017 r.
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Świdnica – Uchwała nr LI/469/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 14 grudnia 2017 r. z późn. zm.
- Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2017 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wrocław, 2018

Strony internetowe:

- Bank Danych Lokalnych GUS
- Biuletyn Informacji Publicznej Gminy Świdnica
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
- Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu

INDEKS TABEL

TABELA 1. WYKAZ MIEJSCOWOŚCI I LICZBA STAŁYCH MIESZKAŃCÓW [2012-2018].	6
TABELA 2. KLASYFIKACJA STREFY DOLNOŚLĄSKIEJ WG RODZAJÓW ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA [2017].	22
TABELA 3. REALIZACJI PROGRAMU OGRANICZANIA NISKIEJ EMISJI [2014-2018].	22
TABELA 4. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	23
TABELA 5. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	25
TABELA 6. LICZBA MIESZKAŃCÓW NA POBYT STAŁY [2012-2018].	26
TABELA 7. ZASOBY MIESZKANIOWE [2012-2017].	28
TABELA 8. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE [2012-2017].	28
TABELA 9. KOMUNALNE ZASOBY MIESZKANIOWE [2012-2017].	29
TABELA 10. ŚREDNIA TRZYLETNIA LICZBY MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA [2012-2017].	29
TABELA 11. WYDATKI NA GOSPODARKĘ MIESZKANIOWĄ (DZIAŁ 700) [2012-2018].	30
TABELA 12. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE MIESZKALNICTWA, W TYM KOMUNALNEGO, ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	30
TABELA 13. LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH [2012-2018].	31
TABELA 14. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON [2012-2017].	32
TABELA 15. STRUKTURA BRANŻOWA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH ZAREJESTROWANYCH W REJESTRZE REGON [2017].	33
TABELA 16. UDZIAŁ NOWO ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW WG SEKTORÓW W LICZBIE NOWO ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW OGÓŁEM [2012-2017].	34
TABELA 17. PODMIOTY GOSPODARCZE WG KLAS WIELKOŚCI [2012-2017].	34
TABELA 19. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMINY ŚWIDNICA ORAZ POWIATU ŚWIDNICKIEGO DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI [2017].	36
TABELA 20. DZIECI W WIEKU DO 3 LAT [2012-2018].	37
TABELA 21. DZIECI OBJĘTE WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM [2012-2018].	38
TABELA 22. SZKOŁY PODSTAWOWE [2012-2018].	39
TABELA 23. GIMNAZJA [2012-2018].	39
TABELA 24. LICZBA MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCEJ DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJALNYCH [2018].	39
TABELA 25. WYNIKI EGZAMINÓW GIMNAZJALNYCH [2018].	39
TABELA 26. WYDATKI NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE (DZIAŁ 801) [2012-2018].	40
TABELA 27. WYDATKI NA OŚWIATĘ WG RODZAJU PLACÓWKI (DZIAŁ 801) [2012-2018].	40
TABELA 28. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE EDUKACJI I WYCHOWANIA ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	40
TABELA 29. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA I PROJEKTY W ZAKRESIE EDUKACJI I WYCHOWANIA ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	42
TABELA 30. IMPREZY KULTURALNE ZORGANIZOWANE NA TERENIE GMINY [2012-2018].	45
TABELA 31. WYDATKI NA KULTURĘ I OCHRONĘ DZIEDZICTWA (DZIAŁ 921) [2012-2018].	47
TABELA 32. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE KULTURY I OCHRONY DZIEDZICTWA NARODOWEGO ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	48
TABELA 33. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE KULTURY I OCHRONY DZIEDZICTWA NARODOWEGO ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	49
TABELA 34. LICZBA TURYSTÓW OGÓŁEM I ZAGRANICZNYCH [2012-2017].	51
TABELA 35. WYKAZ OBIEKTÓW SPORTOWYCH NA TERENIE GMINY [2018].	53
TABELA 36. IMPREZY SPORTOWE ZORGANIZOWANE NA TERENIE GMINY [2018].	54
TABELA 37. WYDATKI NA KULTURĘ FIZYCZNĄ (DZIAŁ 926) [2012-2018].	55
TABELA 38. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE TURYSTYKI, SPORTU I REKREACJI ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	55
TABELA 39. WYKAZ IMPREZ SPORTOWYCH I REKREACYJNYCH ZORGANIZOWANYCH W 2018 ROKU.	57
TABELA 40. WYDATKI NA OCHRONĘ ZDROWIA (DZIAŁ 851) [2012-2018].	58
TABELA 41. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	59
TABELA 42. ŚRODOWISKOWA POMOC SPOŁECZNA [2012-2018].	61
TABELA 43. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA POMOCY SPOŁECZNEJ [2012-2018].	62

TABELA 44. ZASIŁKI RODZINNE [2012-2018].	63
TABELA 45. WYDATKI OGÓŁEM NA POMOC SPOŁECZNĄ (DZIAŁ 852 I 855) [2012-2018].	64
TABELA 46. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE I DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	65
TABELA 47. PRZESTĘPSTWA I WYKRYWALNOŚĆ [2017-2018].	66
TABELA 48. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	67
TABELA 49. DROGI KRAJOWE I WOJEWÓDZKIE NA TERENIE GMINY [2018].	68
TABELA 50. DROGI GMINNE [2018].	68
TABELA 51. LICZBA PASAŻERÓW Z TERENU GMINY ŚWIDNICA OBSŁUŻONYCH KOMUNIKACJĄ MIEJSKĄ [2016-2018].	69
TABELA 52. WYDATKI NA TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ (DZIAŁ 600) [2012-2018].	70
TABELA 53. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE TRANSPORTU I KOMUNIKACJI ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	71
TABELA 54. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE TRANSPORTU I KOMUNIKACJI ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	75
TABELA 55. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA PODJĘTE W CELU POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA UCZESTNIKÓW RUCHU DROGOWEGO ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	76
TABELA 56. SIEĆ WODOCIĄGOWA OGÓŁEM [2016-2018].	77
TABELA 57. SIEĆ WODOCIĄGOWA ROZDZIELCZA [2012-2018].	77
TABELA 58. ZUŻYCIE WODY [2012-2018].	78
TABELA 59. SIEĆ KANALIZACYJNA [2012-2018].	79
TABELA 60. CHARAKTERYSTYKA SIECI KANALIZACYJNEJ [2012-2018].	79
TABELA 61. WYKAZ MIEJSCOWOŚCI OBJĘTYCH PROGRAMEM DOFINANSOWANIA DO BUDOWY PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW [2012-2018].	80
TABELA 62. SIEĆ GAZOWA [2012-2017].	81
TABELA 63. ZMIESZANE ODPADY KOMUNALNE [2012-2018].	83
TABELA 64. DEKLARACJE SEGREGACJI ODPADÓW [2013-2018].	83
TABELA 65. OSIĄGNIĘTE POZIOMY WYMAGANE ROZPORZĄDZENIAMI MINISTRA ŚRODOWISKA W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI [2012-2018].	84
TABELA 66. WYDATKI ZWIĄZANE Z ODBIERANIEM, ODZYSKIEM, RECYKLINGIEM I UNIESZKODLIWIANIEM ODPADÓW KOMUNALNYCH [2013-2018].	84
TABELA 67. WYDATKI NA GOSPODARKĘ KOMUNALNĄ I OCHRONĘ ŚRODOWISKA (DZIAŁ 900) [2012-2018].	86
TABELA 68. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	87
TABELA 69. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	89
TABELA 70. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO [2012-2017].	90
TABELA 71. WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH MPZP NA TERENIE GMINY [2018].	90
TABELA 72. WYDANE DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY I ZAGOSPODAROWANIA TERENU NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 27 MARCA 2003 R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM [2012-2017].	94
TABELA 73. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	94
TABELA 74. WYKAZ DOTACJI UDZIELONYCH ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM W 2018 ROKU.	97
TABELA 75. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY WEWNĘTRZNEJ ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	99
TABELA 76. DOCHODY [2012-2017].	101
TABELA 77. DOCHODY WŁASNE [2012-2017].	101
TABELA 78. WYDATKI [2012-2017].	102
TABELA 79. REALIZACJA BUDŻETU [2018].	103
TABELA 80. REALIZACJA WYDATKÓW BUDŻETOWYCH WG DZIAŁÓW KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ [2018].	104
TABELA 81. REALIZACJA WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH [2018].	105
TABELA 82. BIBLIOTEKI – SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA 2018 ROK.	109

TABELA 83. GOKSIR – SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA 2018 ROK.....	110
TABELA 84. REALIZACJA FUNDUSZU SOŁECKIEGO [2012-2018].....	112
TABELA 85. ZESTAWIENIE ZADAŃ FUNDUSZU SOŁECKIEGO [2018].	112
TABELA 86. INFORMACJA O ILOŚCI I WARTOŚCI GRUNTÓW WG STANU NA DZIEŃ 31.12 [2018].	118
TABELA 87. WARTOŚĆ ŚRODKÓW TRWAŁYCH WG GRUP KLASYFIKACJI ŚRODKÓW TRWAŁYCH (ZGODNIE Z EWIDENCJĄ KSIĘGOWĄ) NA DZIEŃ 31.12 [2018].	119
TABELA 88. INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO STAN NA 31.12 [2018].	120

INDEKS WYKRESÓW

WYKRES 1. POWIERZCHNIA GEODEZYJNA WG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA [2014].	7
WYKRES 2. STRUKTURA POWIERZCHNI UŻYTKÓW ROLNYCH [2014].	7
WYKRES 3. LICZBA MIESZKAŃCÓW ZAMELDOWANYCH NA POBYT STAŁY I CZASOWY [2007-2018].....	26
WYKRES 4. STRUKTURA WIEKU MIESZKAŃCÓW [2012, 2017].....	26
WYKRES 5. UDZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W % LUDNOŚCI OGÓŁEM [2012, 2017, PROGNOZA 2030].	27
WYKRES 6. WYDATKI NA GOSPODARKĘ MIESZKANIOWĄ (DZIAŁ 700) [2012-2018].	30
WYKRES 7. LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH [2012-2018].	31
WYKRES 8. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON WG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007) [2017].	33
WYKRES 9. OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ WG PKD 2007 [2017].	35
TABELA 18. OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ [2012-2017].	35
WYKRES 10. DZIECI W WIEKU DO 3 LAT [2012-2018].....	37
WYKRES 11. WYDATKI NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE NA 1 MIESZKAŃCA [2012-2017].	40
WYKRES 12. TURYŚCI ZAGRANICZNI (NIEREZYDENCI) I UDZIELONE IM NOCLEGI [2012-2017].	51
WYKRES 13. WYDATKI NA BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONĘ PRZECIWPOŻAROWĄ (DZIAŁ 754)[2012-2018].	67
WYKRES 14. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI KANALIZACYJNEJ [2012-2018].	79
WYKRES 15. DOCHODY OGÓŁEM (A) I WŁASNE NA 1 MIESZKAŃCA (B)[2012-2017].	100

INDEKS SCHEMATÓW

SCHEMAT 1. POŁOŻENIE GMINY NA TLE POLSKI, WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO I POWIATU ŚWIDNICKIEGO ORAZ PODZIAŁ NA SOŁECTWA [2018].	5
SCHEMAT 2. OBSZARY PRZEKROCZEŃ POZIOMÓW SUBSTANCJI W POWIETRZU W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM W [2017].	22
SCHEMAT 3. PODSTREFY WAŁBRZYSKIEJ SPECJALNEJ STREFY EKONOMICZNEJ INVEST-PARK, W TYM PODSTREFA ŚWIDNICA [2018].	36
SCHEMAT 4. PRZEBIEG EURO-VELO 9 BAŁTYK- ADRIATYK [2018].	69
SCHEMAT 5. JAKOŚCI SYGNAŁU WSZYSTKICH OPERATORÓW SIECI KOMÓRKOWYCH W TECHNOLOGII GSM, UMTS I LTE [2019].	85
SCHEMAT 6. ORIENTACYJNY ZASIĘG SIECI DLA OFERT GŁOSOWYCH DLA PRZYKŁADOWEJ SIECI KOMÓRKOWEJ [2019].	85
SCHEMAT 7. ORIENTACYJNY ZASIĘG DLA OFERT INTERNETOWYCH DLA PRZYKŁADOWEJ SIECI KOMÓRKOWEJ [2019].	85